

Sokak hayvanları aç kalmasin diye...

» Herkes eve çekilince sokak hayvanları için zor günler başladı. Ancak Kadıköy Belediyesi "sahipsiz değiller biz varız" diyerek her gün mama dağıtımını yapıyor. Mahalle muhtarları da sokaktaki dostlarımız için çalışmalar yürütüyor ● Sayfa 3'te

Salgınlara karşı kentler nasıl planlanmalı?

» Nüfus hareketliliği fazla olduğu için büyük kentlerin salgınlardan daha çok etkilendiğini belirten şehir plancısı Gizem Kıyıcı, afet planları hazırlanırken salgın hastalıkların da göz önünde bulundurulması gerektiğini vurguluyor ● Sayfa 10'da

Esnaf kepenk indirdi, çalışanlar işsiz

» Mekanlar kapanınca Kadıköy adeta bir hayalet kasabaya döndü. Esnaf, bu sürecin sonunda pek çok mekanın bir daha açılmayacağı endişesini taşıırken, işsiz kalan kafe-bar çalışanları da güvencesiz olduklarına dikkat çekiyor ● Sayfa 9'da

Evde kalın

BELEDİYE SİZE GELİR

Kadıköy Belediyesi, yeni korona virüsü salgınının büyümemesi için başlattığı mobil belediyeçilik hizmetinin ardından "online belediyeçilik" hizmetine de başladı. Kültür, sağlık, eğitim hizmetleri gün içerisinde Kadıköy Belediyesi'nin Instagram hesabı üzerinden yaptığı yayınlarla sürdürülüyor. Belediye ayrıca, ihtiyaç sahibi olan ve öncelikle yalnız yaşayan yaşlılara sıcak yemek dağıtımına başladı ● Sayfa 2'de

Neden tuvalet kâğıdı?

BETÜL MEMİŞ 7'de

Gördüklerimiz Göremediklerimiz (112)

MARİO LEVİ 10'da

Hayat artık bir haber kanalı ekranı

MELİS DANIŞMEND 11'de

Edebiyat Hayatından Hatırlamalar - 64

OKTAY RİFAT 5'te

Aklımızı koronadan koruyalım

Korona virüsü sadece beden sağlığımızı değil ruh sağlığımızı da etkiliyor. Bu süreçten nasıl sağlıklı çıkacağız?

Uzman psikologlar Ceyda Yılmazçetin ve Ece Topal ile ruh sağlığımızı nasıl koruyacağımızı, yakınlarımıza nasıl destek olabileceğimizi konuştuk

● Sayfa 12'de

Sahnesiz, oynusuz, seyircisiz 27 Mart!

Sahneler kapalı, perdeler açılmıyor. 1961'den bu yana ilk kez 27 Mart Dünya Tiyatro Günü, seyircisiz, sahnesiz ve oynusuz... Görüşlerini sordüğümüz Kadıköylü tiyatrocular, gelecekte endişeli olduklarını söylüyor. Dünyada ve Türkiye'de yayımlanan 27 Mart bildirimlerinde de zor zamanlarda tiyatronun önemine vurgu yapıldı ● Sayfa 6 ve 7'de

Acemiler için şipşak yemekler

Korona nedeniyle evde kalmak zorunda olan fakat yemek yapma konusunda acemi olanlar için kısa sürede ve kolayca yapılabilecek yemek tariflerinden bir seçki hazırladık ● Sayfa 14'te

Biraz da gülelim

Virüs kaygısından biraz uzaklaşıp ferahlamak isteyen okurlarımız için kısa zamanda okuyabilecekleri ve gülümseten kitaplar listesi yaptık ● Sayfa 5'te

Kadıköy'de ONLINE BELEDİYEÇİLİK başladı

Kadıköy Belediyesi, kültür, sağlık, eğitim hizmetlerini gün içerisinde Kadıköy Belediyesi'nin Instagram hesabı üzerinden yaptığı yayınlarla sürdürüyor

Kadıköy Belediyesi, korona virüsünün yayılımını engellemek amacıyla, yurttaşların kalabalık yerlerde bulunmaması ve toplu taşımayı kullanmaması için mahallelerde mobil belediyeçilik hizmetlerini başlatmıştı.

Her gün farklı mahallelerde konuşlanan mobil hizmet araçlarının ardından, Kadıköylülerin yalnız olmadığını, belediye hizmetlerinin sadece kamu binalarından değil teknoloji ile birlikte her platformdan yapılabildiğini göstermek amacıyla Instagram üzerinden online belediyeçiliği de başlattı.

EVDE SPOR, SAĞLIK, SOHBET

Evde kalma sürecinde vatandaşların sıkılmamaları ve belediyenin verdiği hizmetleri sürdürebilmesi için Kadıköy Belediyesi'nin spor antrenörleri her sabah canlı yayınlarda izleyenlerin karşısında oluyor. Kadıköy Belediyesi'nin sağlık müdürlüğüne bağlı olarak çalışan doktor ve alanında uzman personelleri de özellikle korona virüsü ve evde kalma sürecine ilişkin bilgilerini paylaşıyor, yurttaşların sorularını canlı yayında yanıtlıyor.

ONLINE KONSERLERLE YİNE BİRLİKTE

Kadıköy Belediyesi'nin sevilen kültür etkinliklerinin düzenlendiği Tarih, Sanat ve Edebiyat Kütüphanesi (TESAK), Karikatür Evi, Yeldeğirmeni Sanat Merkezi'nde düzenlenen söyleşiler de internet üzerinden yayınlıyor. Akşam saatlerinde Instagram üzerinden düzenlenen konserler de büyük ilgi görüyor. Radyo programcısı, müzik yazarı Artemis'in sunumuyla Hedonutopia, Selin Sümbültepe, Kamufle gibi müzisyenlerin konserleri yayınlıyor. Programları Kadıköy Belediyesi'nin resmi Instagram hesabından takip edebilirsiniz.

Öte yandan Kadıköy Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren kreşler de eğitimlerine online olarak devam ediyor. Öğretmenler öğrencileriyle online olarak buluşup, ders vermeyi sürdürüyor.

ODABAŞI'NIN KONUĞU İMAMOĞLU OLDU

Kadıköy'ün online belediye yayınlarının konuklarından biri de Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı oldu. Instagram üzerinden evden bağlantı gerçekleştiren Odabaşı, önce vatandaşlarla sohbet etti, ardından canlı yayında İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'na bağlandı.

Teknolojinin imkanları ile evden eve canlı yayın gerçekleştiren iki başkanın yayını yaklaşık 200 bin kişi izledi.

Samimi bir atmosferde gerçekleşen sohbette İBB Başkanı İmamoğlu, 'Hepimiz için tarihi bir sınav. Dünyayla beraber bir sınav veriyoruz. Gelecek için neleri konuşmamız gerektiğinin, akıldan bilimden uzaklaşmamamız gerektiğinin işareti bu. Dünyayı, şehirleri nasıl yöneteceğiz? Önemli bir sorumluluk bekliyor bizi. Eğitimi önceleyen, pozitif bilimlere inarak, kabiliyetli çocuklarımızı gençlerimizi geleceğe hazırlayarak, yeni dönemde en çok söz sahibi olan toplumların başında gelmemiz gerekiyor.' diye konuştu. Kadıköy'ün İstanbul'daki 'ilk göz ağrısı' olduğunu söyleyen İmamoğlu, bu sürecin ardından Kadıköy'de hızla yapılacaklardan da bahsetti. Hasanpaşa'da bulunan Gazhane binasının tamamlanmak üzere olduğu belirten İmamoğlu, Salıpazarı ve Kurbağalıdere'deki sorunların çözülmek üzere olduğunu, Kadıköy rıhtım ve sahile ilişkin ise yarışma ile yeni düzenleme yapılacağını müjdesini verdi. İstanbullulara evde kalma çağrısı yapan İmamoğlu, "Bütün İstanbul'un bu süreçte katkı sunması lazım. Birlikte başaracağız." dedi.

Belediyeden yaşlılara destek

Kadıköy Belediyesi, ihtiyaç sahibi olan ve öncelikle yalnız yaşayan yaşlılara sıcak yemek dağıtımına başladı

Kadıköy Belediyesi, evden çıkma yaşağı nedeniyle 65 yaş üstü bireylerin mağduriyet yaşamamaları için kriz masası oluşturdu. 444 55 22 numaralı çağrı merkezini arayarak yemek ve ilaç gibi temel ihtiyaçlarını iletin ve öncelikle yalnız yaşayan yaşlılara hizmet için ekipler oluşturuldu. 65 yaş üstü bireylerin ihtiyaçları, sağlık önlemlerini gözetin ve sosyal mesafesini koruyan belediye ekipleri tarafından kapılarına teslim edilecek.

SICAK YEMEK DAĞITILYOR

Öte yandan Kadıköy Belediyesi ihtiyaç sahibi yaşlılara sıcak yemek dağıtımına da başladı. Belediyenin sosyal tesislerinde pişirilen yemekler, yine belediye ekipleri tarafından yaşlıların evlerine ulaştırılıyor. 'Komşuluk Gibisi Yok' adı altında başlatılan çalışma hakkında bilgi veren Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı, "Ülkemiz de dünya da zorlu bir süreçten geçiyor. Biz bu süreçte en büyük değerlerimiz olan yardımlaşma, dayanışma, komşuluk ilişkilerimize dönerek, birbirimizi koruyacağız. Özellikle büyüklerimiz bu süreçte kendilerini yalnız hissetmesinler. Belediye olarak da Kadıköylüler olarak da onların her zaman yanlarında olacağız. 65 yaş üstü yurttaşlarımız belediyenin çağrı merkezini arayarak bir kayıt oluşturabilirler. Ec-zane, market alışverişleri ekiplerimiz tarafından yapılarak kapılarına teslim edilecek. Ekiplerimiz sağlık önlemlerini alarak, sosyal mesafe kuralına uygun bir şekilde hareket edecek."

İstanbullu sağlığından da ekonomiden de endişeli

İstanbul İstatistik Ofisi, 19-22 Mart 2020 tarihleri arasında 18 ve üzeri yaştaki bin 14 kişiden bilgisayar destekli telefon anketi yoluyla veri toplayarak anket yaptı. Katılımcıların yüzde 57,8'i 40 yaş altı, yüzde 42,2 ise 40 yaş üstü bireylerden oluştu. Korona virüsüne karşı alınan önlemlerin başında el yıkama gelirken, yüzde 64,3 merkezi ve yerel yönetimlerin aldığı önlemleri yeterli buldu. Araştırmaya katılanların yüzde 75,2'si korona virüsünün kendisine ya da yakınlarına bulaşmasından endişe ettiğini belirtirken, yüzde 81,1'i ise ülke ekonomisinin zarar göreceğini düşündüklerini söyledi.

"YETERLİ BİLGİYE SAHİBİZ"

Araştırmaya katılanların yüzde 73,6'sı korona virüsü hakkında yeterince bilgiye sahip olduğunu düşünürken, yüzde 15,6'sı yeterli bilgiye sahip olmadığını ifade etti. Korona virüsü ile ilgili gelişmeleri sosyal medya ve internet haber sitelerinden takip edenlerin oranı yüzde 37,7 oldu. Yüzde 60,2'si ise televizyonlardan takip ediyor. Katılımcıların yüzde 64,3'ü merkezi ve yerel yönetimlerin gerekli önlemleri aldığını düşünüyor. Yüzde 55,1'i vatandaşların yeterince tedbirli davranmadığını ifade ediyor.

GÜNLÜK HAYATI ETKİLEDİ

Araştırmanın diğer sonuçlarına göre ise korona virüsüne karşı alınan önlemlerde ilk üç sırayı sık sık ellerin yıkanması, zorunlu olmadıkça evden dışarı çıkılmaması ve kolonya kullanılması aldı. Korona virüsünün günlük hayatını etkilemediğini düşünenlerin oranı yüzde 12,9 oldu. Salgının günlük hayatı etkileme durumu için katılımcıların yüzde 37,5'i hareket alanının, yüzde 35,1'i ise sosyalleşmelerinin kısıtlandığını belirtti.

EN FAZLA GIDA ALIŞVERİŞİ YAPILDI

Korona virüsü nedeniyle daha fazla alışveriş yapanların oranı yüzde 25,9 oldu. Bu kişilerin yüzde 70'i gıda ürünlerini, yüzde 25,3'ü temizlik malzemelerini tercih etti. Araştırmaya katılanların yüzde 4,7'si korona virüsünün kendisine bulaştığını düşünürken, yüzde 13'ü emin olmadığını belirtti. Ancak

katılımcıların yüzde 25,1'i korona virüsünün yakın zamanda kendisine de bulaşabileceğini düşünüyor.

YÜZDE 57,9'U OLDUKÇA ENDİŞELİ

Korona virüsünden dolayı toplumun yüzde 57,9'u oldukça endişeli olduğunu belirtirken, yüzde 18,1'i ise kısmen endişeli olduğunu ifade etti. Endişeli olmadığını söyleyenlerin oranı ise yüzde 24 oldu. Araştırmaya katılanların yüzde 75,2'si korona virüsünün kendisine ya da yakınlarına bulaşma riskinden, yüzde 81,1'i virüs nedeniyle ekonomik sorunların yaşanmasından,

yüzde 70,4'ü eğitim hizmetinin aksamasından, yüzde 70,3'ü ise günlük yaşantısının daha fazla kısıtlanmasından endişe duyuyor.

Araştırmaya katılanların yüzde 66,2'si Türkiye'de korona virüsü vakalarının artacağını, yüzde 17,4'ü ise azalacağını düşünüyor. Katılımcıların yüzde 31,3'ü ülkemizde bir ay içerisinde koronavirüs vakalarının kontrol altına alınacağını düşünürken, kontrol sürecinin 2-3 ay süreceğini düşünenlerin oranı yüzde 49,3.

SINIRLANDIRMA İSTİYORLAR

Katılımcılara korona virüsü ile mücadelede başka ne tür önlemler alınması gerektiğine yönelik açık uçlu sorular da yöneltildi. Buna göre katılımcıların yüzde 24'ü, 1-2 hafta süre ve belli saatlerle sokağa çıkmanın sınırlandırılmasını dile getirdi. Bunun dışında evden dışarıya çıkılmaması, temizliğe ve diğer kurallara uyulması gerekliliği, test sayılarının ve karantina uygulamalarının artırılması ile ekonomik yardımların yaygınlaştırılması öne çıktı.

Başka neler yapılmalı sorusunda tüm önlemlerin zaten alındığını söyleyenlerin oranı ise yüzde 13 oldu.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstatistik Ofisi'nin korona virüsü araştırmasına katılanların yüzde 75,2'si virüsün kendisine ya da yakınlarına bulaşmasından endişe ediyor. Ülke ekonomisinin zarar göreceğini düşünenlerin oranı ise yüzde 81,1

Foot Care
PodyArt
Ayak Bakım

www.podyart.com

Ayak Bakımı

Ücretsiz danışın!

**Çatlak Topuk
Nasır
Kalınlaşmış Tırnak**

Detaylı Bakım

(Florence Nightingale hastanesi karşısı)
Bağdat caddesi No: 84/3 Kızıltoprak İstanbul
0 216 492 0722 - 0 532 717 0378

Sahipsiz değiller

Korona virüsü nedeniyle sokaklar tenhalaşırken Kadıköy Belediyesi ve mahalle muhtarları, sokak hayvanları aç kalmaması diye çalışmaya devam ediyor

biz varız

● Evin ARSLAN

Korona virüsü hızla yayılırken çoğu insan korunmak için evde kalmayı tercih ediyor. Genelde esnaf tarafından yiyecek verilen sokak hayvanları ise mekanların kepenk kapatmak zorunda kalmasıyla bu süreçte yiyecek bulmakta güçlük çekebiliyor. Kadıköylülere "evde kalın" çağrısı yapan Kadıköy Belediyesi, bu süreçte sokak hayvanları aç kalmaması diye hayvanlara mama dağıtıyor.

Aynı zamanda Kadıköy'ün muhtarları da sokak hayvanları için çalışmaya sürdürüyor. Rasimpaşa Mahalle Muhtarı Sultan Aksu, sokak hayvanları için mama toplamaya başladı. Hayvanseverlerin desteğini isteyen Aksu, Kent Konseyi ile birlikte kurdukları dayanışma ağı ile birlikte mahallelerden gelen mamaları sokak hayvanlarına dağıtıyor. Sosyal medyadan yaptığı çağrıya çok sayıda insanın karşılık verdiğini belirten Aksu "Mama kampanyası devam ediyor. Türkiye'nin her yerinden mama gönderiyorlar." diyor.

NE YAPIYORLAR?

Kadıköy'ün diğer mahalle muhtarlarına sokak hayvanları için neler yaptıklarını sorduk. Fenerbahçe Mahalle Muhtarı Tuba Aldeniz, zaten mahalle içinde bir örgütlenmeleri olduğunu belirterek "Parklardaki kedi köpekleri besliyoruz. Her gün birimiz nöbetçiyiz. Barınakları temizliyoruz ve kendi imkanlarımızla yapıyoruz. Ama bir talebim var. Artık esnaf yavaş yavaş kapatıyorlar dükkanları. Bozulabilecek gıdaları bize versinler. Çünkü biz onları sokak hayvanlarına dağıtıyoruz. Destek olmak isterlerse bize verebilirler." diyor. Fikirtepe Mahalle Muhtarı Halil Erdoğan ise 2011'den beri devam eden kentsel dönüşümden zaten sokak hayvanlarının çok etkilendiğini belirtiyor. Erdoğan, "Biz Kadıköy Belediyesi'nden aldığımız mamaları gönüllü olarak dağıtıyoruz. Fikirtepe'de ayrıca gönüllüler var. Eğer Fikirtepe sakinleri mama getirirse sokak hayvanlarına seve seve dağıtırız." ifadesini paylaşıyor.

"MAMA BAĞIŞI ÖNEMLİ"

"Benim mahallemde insanlar dışarı çıkmasa da evlerinin önüne mutlaka mama koyuyorlar." diyen Caddebostan Mahalle Muhtarı Nihal Cengiz ise şöyle devam ediyor: "Ancak muhtarlıklara mama bağışı en önemli eksikliğimiz. Mahalle sakinleri eğer mama bağışında bulunurlarsa sokak hayvanlarına dağıtabiliriz."

Acıbadem Mahalle Muhtarlığı Personeli Buse Iğaz da "Biz kendimiz mama aldık. Su bidonlarına kap yaptık, hem mama hem su koyuyoruz sokak hayvanları için. Ama ayrıca mahalle sakinleri mama getirirlerse onları da sokak hayvanlarına ulaştırırız." diyor. Koşuyolu Mahalle Muhtarı Eylem Bilir halihazırda sokak hayvanları için bir yardımlaşma gruplarının olduğunu belirterek, "Ama lokantalar, hayvanların beslenme alanlarıydı. Artık onlar kapalı. Hayvansever dostlarımız bizim de çağrımıza var. Hayvan sahipleri dışarı çıkmıyorsa bize söyleyebilirler, biz onları için mamalarını ulaştırabiliriz." diye devam ediyor.

"YEMEK PİŞİREN VAR"

Suadiye Mahalle Muhtarı Emel Perk, "Gönüllüler ve ben kendi imkanlarımızla sokak hayvanlarını besliyoruz. Gönüllülük ilkesiyle ilerliyoruz. Bazen aramızda para toplayıp mama alıyoruz. Herkes kapısının önüne bir kap su, bir kap yiyecek koysa sokak hayvanları aç kalmaz. Mahalle sakinleri mama getirirse de çok güzel olur." derken Caferağa Mahalle Muhtarı Zeynep Ayman, yeni bir oluşum kurma hazırlığında olduklarının bilgisini veriyor: "Gönüllülerle birlikte organizasyon yapıyoruz. Bizim mahallede sokak hayvanlarına bakan bir grup var. Muhtarlık olarak onlara nasıl yardım edebileceğimize dair bir çalışmamız olacak. Mahallede gönüllü ağı oluşmaya başladı. Evde yiyecek hazırlayabiliriz diyen gönüllüler var. Kuru mama getirmek isteyen olursa da onları da dağıtabiliriz." Feneryolu Mahalle Muhtarı İbrahim Aktaş ise, "Mama gelirse elbette dağıtırız. Hali hazırda mama dağıtan kişilere de verebiliriz. Belediyeden aldığımızda da mama dağıtan kişilere dağıtıyoruz. Feneryolu sakinlerinden mama desteği gelirse sokak hayvanlarına dağıtmak için hazırız." diyor.

Muhtarlıkların numaralarına www.kadikoy.bel.tr/iletisim/ Telefon-Rehberi adresinden ulaşabilirsiniz.

DAYANIŞMA BÜYÜYOR

Rasimpaşa Mahalle Muhtarı Sultan Aksu, oluşturdukları dayanışma ağı ile aynı zamanda ihtiyaçlarını karşılayamayan yaşlılara da yardım ettiklerini belirtiyor. Gelinen noktanın can sıkıcı olduğunu söyleyen Aksu "Bu yüzden dayanışma ağımızı oluşturduk, oluşturmaya devam ediyoruz. Yaşlılar evden çıkmasın diye onlara ihtiyaç duydukları şeyleri götürüyoruz. Bu süreçte güvenlik zaaflığına uğurtmamak için sokak temsilcisi belirledik. Yaşlılar, gelen kişinin bizim dayanışma ağımızdan geldiğini anlasın diye onlara bir kimlik çıkardık." diyor. Ayrıca ihtiyaçları belirleyip karşılamaya çalışacaklarını belirten Aksu şöyle devam ediyor: "Dayanışma ağı, kaç sağlık çalışanı, okul, eczane var onu tespit edecek. 'Bisiklet sahipleri var mı? Olası bir durumda nasıl müdahale edebiliriz?' konusunda araştırmalar yapıyoruz. 'Mahallede maddi durumu yeterli olmayanlar hijyenik ürünleri nerede ucuzca temin edebilir?' onu tespit etmeye çalışıyoruz. Fırınları, marketleri eldiven takmaları konusunda uyarıyoruz. Mahallemizi sokağa çıkarmaları konusunda uyardık. Videolar çekiyoruz farkındalık oluşturmak için." Koşuyolu Mahalle Muhtarı Eylem Bilir de, "Yaşlılar için de çağrımız vardı. Market, eczane ihtiyaçlarını karşılayamıyorsa biz onlara ulaştırabiliriz." diyor.

SİZE YEŞİLLİKLER ARASINDA EŞSİZ DENİZ MANZARASIYLA İKİNCİ BİR HAYAT VADEDİYORUZ.

Huzurevimiz uzman ekibi ile aile büyükleriniz için hak ettikleri özel ilgi ve yaşam standartlarında bir ortam sunmaktadır.

Verilen hizmetler:

- 24 Saat Doktor Hizmeti
- 24 Saat Hemşire Hizmeti
- Fizik Tedavi Merkezi
- Diyaliz Hizmeti
- Laboratuvar Hizmeti
- Vakum Yardımlı Yara Tedavisi Hizmeti
- Konaklama Hizmeti
- Temizlik Hizmeti
- Yemekhane Hizmeti
- Medikal El Ayak Ve Tırnak Bakımı
- Sosyal Etkinlik Ve Faaliyetler

Hizmet Grubu:

- Alzheimer
- Demans
- Geriatri
- Palyatif (Yatağa Bağlı)
- Parkinson
- ALS
- NG (Nazogastrik Sonda) İle Beslenme
- PEG (Perkütan Endoskopik Gastrostomi) Bakımı

SEÇKİN YAŞLI BAKIM VE HUZUR EVİ

Altıntepe Mah. Galibpazı Cd. Cephanelik Yolu Sk. No: 5 Maltepe
Tel: 0552 388 60 10 - (0216) 388 60 10 / Web: seckinhuzurevi.com.tr

VİRÜSÜN ŞAKASI
BU İŞİN ZAHMETİ
KOMŞULUK GİBİSİ YOK

KADIKÖY BİRLİKTE BAŞARACAK
EVDE KAL TÜRKİYE

65 yaş üstü komşularımızın market ve eczane alışverişlerini biz yapıyoruz.

Tek yapmanız gereken
444 55 22 numaralı telefonu aramak.

Lütfen teslimat esnasında sosyal mesafeyi koruyunuz.
Sağlıklı günlerde görüşmek üzere...

Av. Şerdil Dara ODABAŞI
Kadıköy Belediye Başkanı

KADIKÖY
BELEDİYESİ

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | @kadikoybelediye

BİRBİRİMİZİ
KORUMAK
GÖREVİMİZ

Maskelerde reçete dönemi

İstanbul Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyesi Bilge Çalışkan "İhtiyacı olmadığı halde tedbir amaçlı maske temin etmeye çalışan vatandaşlar, ihtiyacı olan insanları zor durumda bırakıyorlar" diyor

● Görkem DURUSOY

Korona virüsünün Türkiye'de görüldüğünün açıklanmasıyla birlikte vatandaşlar eczanelere koşarak maske, el dezenfektanı, kolonya gibi ürünlerdeki stokların tükenmesine sebep oldu.

Tüklenen maskeler sokakta, merdiven altında ya da sağlıksız ortamlarda fahiş fiyatlar konularak satılmaya başlandı. Türk Eczacılar Birliği artış ve stokların tükenme noktasına gelmesiyle yeni kararlar alarak özel katmanlı N95, FFP2, FFP3 gibi maskelerin eczanelerde reçete karşılığında temin edilmesi gerektiğini duyurdu.

Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkanı Hakkı Gürsöz tarafından yapılan açıklamada şu ifadeler yer alıyor: "Ülkemizde ürün erişilebilirliğinin temin edilmesi, sağlık hizmeti sunumunun aksamaması ve kamu sağlığının korunması amacıyla gerekli tedbirler alınmış ve alınmaya devam etmektedir. Bu kapsamda, EN149 standardındaki (N95, FFP2 ve FFP3) maskelerin sadece eczanelerden ve reçete karşılığında verilmesi, reçetelerin gerektiğinde ilgili otoritelere yapılan denetimlerde ibraz edilmek, talep edilmesi durumunda ise Kurumumuza gönderilmek üzere eczanede muhafaza edilmesi hususunda bilginizi ve gereğini rica ederim."

Peki maskelere getirilen bu sınırlandırma, yaşanan yüksek fiyatların önünü kesmeye yeterli mi? Eczaneler getirilen uygulama hakkında neler düşünüyor? Risk grubunda olan eczaneler ne tür önlemler alıyor?

VATANDAŞIN BİLİNÇLİ OLMASI GEREKİYOR

Reçete sınırlandırılmasıyla ilgili görüşünü aldığımız İstanbul Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyesi Bilge Çalışkan, "Sağlık çalışanlarının kullanmaları gereken EN149 standardındaki (N95, FFP2 ve FFP3) maskeler, öncelikli ihtiyaç sahiplerine ulaşabilmesi için reçeteye tabi tutuldu. İstanbul'da reçeteli maske için talepler geliyor. Birçok eczanemize maske reçetesi gelmeye başladı. Ancak bu ürünleri tedarik etme noktasında sorunlar yaşıyoruz. İhtiyacı olmadığı halde tedbir amaçlı maske temin etmeye çalışan vatandaşlar, ihtiyacı olan insanları zor durumda bırakıyorlar. Sağlıklı insanların maske takmasını gerek olmadığını söylüyoruz. Sadece oksürüyor, hapşıyor ya da yanında öyle biri varsa korunmak amaçlı takabilirler." şeklinde konuştu.

Çalışkan konuşmasını şöyle sürdürdü: "Sokakta satılan maskelerin koruyucu özelliği bulunmuyor. Onlar merdiven altı diye tabir ettiğimiz ürünler. Bu ürünlerin herhangi bir bez par-

çasından farkı yok. Vatandaşın bu konuda bilinçli olması gerekiyor. Korunmak istiyorsanız 3 katlı ve filtreli olan maskeleri öneriyoruz."

ECZANELERDE DURUM NE?

Kadıköy'deki eczacılara bu genelgenin kendilerine nasıl yansıtıldığını sorduk. Kadıköy Zeytin Eczanesi'nden Sezin Akbal üretici ve tedarikçilerde stokların bitmediğini hatta tam tersi buraların maske stokladıklarını düşünüyor. Akbal, şöyle devam ediyor: "Eczacı olarak vatandaşlara ulaştırmak için maske temininde güçlük çekiyoruz. Zaten kısıtlı sayıda ve çok fahiş fiyatlarda bulduğumuz maskenin gerçekte kullanılması gereken insanlara ulaşabilmesi için bakanlık böyle bir tedbir aldı. N95, FFP2 VE FFP3 filtreli maskeleri, hastalara doğrudan, çok yakın temas eden sağlık çalışanlarının ya da çok yüksek risk grubu hastaların risk ortamında korunmak için kullanılması gerekiyor. Maske fiyatlarının regüle edilebilmesi için, fabrikalarda maske üretim anından itibaren takip edilmesi şart. Biz tüketiciden önceki son halkayız, zaten sürekli denetleniyoruz, giriş çıkışlarımızı faturalı olmak zorunda ve denetimlerde ibraz ediyoruz ama sıkıntı en başta maalesef. Devletin de bunu kontrol altına alması hiç zor değil."

Sezin Akbal, sık sık hastalarla aynı ortamda buldukları eczanelerinde aldıkları önlemleri de şöyle anlatıyor: "Önlem olarak gün içinde belirli aralıklarla eczanemizi dezenfekte ediyoruz, insanların temas ettiği her yeri sık sık temizliyoruz. Ellerimizi sık sık yıkıyoruz ve solüsyonlarla dezenfekte ediyoruz. Hastalarımız için de dezenfekte solüsyonu, peçete ve kapalı çöp kutusu alanı oluşturduk."

Şiş Eczanesi'nin teknisyeni Hakan Şen ise piyasada maske bulmakta zorlandıklarını belirtiyor: "Zaten N95 gibi maskeler maalesef yok. Reçeteli maske satışını duyduk ancak bu konuyla ilgili henüz elimize bir belge ulaşmadı. Kararında bir uygulama olmuş ancak maske üretiminin denetimine üreticiden başlamak gerekiyor. Yapılan bu sınırlandırma gereksiz maske kullanımını önlemekle beraber insanların ihtiyacını da karşılamakta yeterli olacağını düşünüyorum."

Şen de önlemleri arttırdıklarına vurgu yapıyor: "Eczanemizde insanlarla aramızdaki teması önlemek açısından şerit uygulaması kullanıyoruz. Ayrıca eczanemizi sık sık dezenfekte ediyoruz. Elimize ulaşan sosyal mesafe afişlerini de asarak halkımızı bilgilendiriyoruz."

KORONA GÜNLERİNDE tüketici olmak

TÜKODER Başkanı Aziz Koçal, "Tüketici ürünlerde aşırı fiyat artışı olduğunu fark ettiğinde 'Alo 175 Tüketici Danışma Hattı'nı arayarak şikayet edebilir" diyor

● Seyhan KALKAN VAYIÇ

Çin'in Wuhan şehrinde ilk olarak ortaya çıkan ve binlerce kişinin ölümüne neden corona virüsünün ülkemizde de görülmeye başlanması halkta büyük bir panik havası yaşanmasına yol açtı. O panik ve telaşa marketlere ve eczanelere yönelen vatandaşlar, gıda maddesi ve virüsün bulaşmasını engellemek için maske ile kolonya aldı. Fakat gıda maddeleri başta olmak üzere birçok ürün gerçek fiyatının üstünde satıldı. Biz de ürünlerde yaşanan fiyat artışının ardından tüketicinin hakkını nasıl araması gerektiği konusunda yol gösterici bilgiler almak için Tüketiciyi Koruma Derneği (TÜKODER) Genel Başkanı Aziz Koçal ile konuştuk. "Korona virüsü nedeniyle paniğe kapılan vatandaşlar gıda stoklamak için marketlere hücum etti." diyen TÜKODER Genel Başkanı Koçal, "Bu durum marketlerin boşalmasına neden oldu. Bu durum tüketicinin sırtından haksız kazanç elde etmeyi meslek haline getirmiş kişilere fırsat verdi, fiyat artışına ve stokçuluğa teşvik etti. Tüketimi fazla olan makarna v.b ile temizlik ve steril ürünlerin maliyetlerinde herhangi bir değişiklik olmamasına rağmen aşırı fiyat artışına gidildiği şikayetleri yoğunluk kazandı." dedi.

"CEZAI İŞLEM UYGULANIYOR"

Paniğe kapılmadan ve stok yapmadan ihtiyacımız kadar alışveriş yapılması gerektiğine işaret eden TÜKODER Genel Başkanı Aziz Koçal, şöyle devam ediyor: "Tüketiciye sunulan mal veya hizmetin satış fiyatında haklı bir gerekçe olmaksızın artış yapma 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında ticari reklam ve haksız ticari uygulamalar yönetmeliğinde yayınlanan 'Aldatıcı Ticari Uygulamalar' kapsamında. Girdi maliyeti ve döviz kuru artışı gibi fiyat değişim-

lerinden etkilenmemesine rağmen bu durumlardan etkileniyormuş gibi hareket ederek tüketiciye sunulan mal veya hizmetin satış fiyatında haklı bir gerekçe olmaksızın artış yapma, yönetmeliğin 'Aldatıcı Ticari Uygulamalar' bölümüne bent olarak eklenmiştir. Bu nedenle yoğun talep dolay maliyetlerinde herhangi bir artış olmamasına rağmen fiyat artıran fırsatçılar hakkında Ticaret Bakanlığı gerekli incelemeleri yaparak cezai işlem uygulamaktadır."

"HAKSIZ FİYAT ARTIŞI"

Serbest piyasanın tüketiciyi istismar ederek haksız kazanç elde etmek demediğine ve tüketicinin sürekli aldığı ürünlerde aşırı fiyat artışını fark ettiğinde "Alo 175 Tüketici Danışma Hattı'nı arayarak şikayet edebileceğine vurgu yapan Aziz Koçal, bilgilendirmeyi şöyle sürdürdü: "Ayrıca Ticaret Bakanlığı, Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü 'Haksız Fiyat Artışı (HFA)' bildirim uygulaması başlatmıştır. Bu uygulamayı telefonlarına indiren tüketiciler şikayetlerini anlık bildirebilecek. Haksız fiyat artışını önlemek için bir de esnaf ve ticaret odaları devreye girmeli ve iç denetim ağı kurmalı. Bir başka yapılabilecek uygulama ise haksız fiyat artış uygulamaları yapmış olduğu kesimler için bir ticari sabıka sicili tutulmalı ve bunların belirli sürelerde ticaretten men edilmesi gibi önlemler de getirilmeli. Çünkü yaptıkları bir suç ve bu suçun para cezası dışında bir yaptırım da olmalı."

Koçal, bilgi aktarımını şu sözlerle tamamladı: "Haksız fiyat uygulaması yapan markaların diğer ürünlerini almayarak ve fahiş fiyatla satış yapan mağazalardan alışveriş yapmayarak da tüketimden gelen gücümüzü kullanabiliriz. Unutmayalım ki bilinçli tüketici örgütlü tüketicidir. Biz örgütlü ve bilinçli olursak kazanırız."

golden bay tour #bilmekyetmez TÜRKÇE REHBERLİ

2020 NEHİR TURLARI

MERKEZ: 0212 232 8800 SUADİYE: 0216 463 4000
İZMİR: 0232 463 5929 ANKARA: 0312 466 1822

www.goldenbaytour.com - gemi@goldenbaytour.com - facebook.com/goldenbaycruises - instagram.com/goldenbaytour

5*DLX NEHİR GEMİSİ GEORGE ELIOT ile ROMANTİK REN NEHRİ & NOEL PAZARLARI
ALMANYA - FRANSA - İSVİÇRE
Köln - Koblenz - Romantik Ren Parkuru Geçişi
Rüdesheim (*Frankfurt) Mannheim(*Heidelberg)
Speyer - Strazburg (1) **29.11 5 Gün 699 €** 'dan itibaren

5* JANE AUSTEN ile PARİS & NORMANDIYA SEİNE NEHRİ
PARİS - Conflans - Rouen
Caudebec-en-caux(1)(*Normandiya Sahilleri)
Le Havre(*Honfleur Turu
Vernon(*Giverny) - Paris(1) **28.07 8 Gün 1399 €** 'dan itibaren

5*LEONORA ile REN NEHRİ & MOSEL NEHRİ & ROMANTİK PARKUR
HOLLANDA - ALMANYA - FRANSA
Amsterdam(1)(Volendam) - Köln(*Düsseldorf)
Cochem (Mosel) - Romantik Parkur Geçişi
Rüdesheim - Mannheim(*Heidelberg)
Strazburg (1) (*Colmar) **15.07 8 Gün 1299 €** 'dan itibaren

5*AMADEUS STAR ile ROMANTİK REN NEHRİ & MUHTEŞEM MOSEL NEHRİ
HOLLANDA - ALMANYA - FRANSA - İSVİÇRE
Amsterdam(1)(*Marken-Volendam) - Hoorn - Köln
Cochem - Koblenz - Romantik Ren Parkuru
Rüdesheim - Mannheim(*Heidelberg)
Speyer - Kehl(*Strazburg) **27.07 8 Gün 1399 €** 'dan itibaren

5*LEONORA ile PRAG'LI TUNA NEHRİ
ÇEK CUMHURİYETİ - AVUSTURYA - SLOVAKYA - MACARİSTAN
KISITLI KONTENJAN RAMAZAN BAYRAMI TURU
Prag (2) (*Karlovy Vary) Viyana(1) (*Mayerling)
Bratislava - Budapeşte(1)(*Esztergon-Visegrad
Szentendre) **22.05 8 Gün 999 €** 'dan itibaren

5* CHARLES DICKENS ile LALE ZAMANINDA REN NEHRİ
HOLLANDA - BELÇİKA
Amsterdam - Dordrecht(*Arnhem-Kroller Müller)
Antwerp(*Brugge-Gent)
Rotterdam(*Den Haag-Delft-Keukenhof)
Amsterdam(1)(*Marken-Volendam) **28.03 6 Gün 699 €** 'dan itibaren

5*LEONORA ile BELGRAD'LI TUNA NEHRİ
MACARİSTAN - HIRVATISTAN - ROMANYA - SİRBİSTAN
KISITLI KONTENJAN
Budapeşte(1)(*Esztergon-Visegrad-Szentendre)
Mohaç - Vukovar - Novisad - Iron Gate
Donji Milanovac - Belgrad (1) **28.05 8 Gün 899 €** 'dan itibaren

Fiyatlarımıza uçak bileti, transferler, gemide tam pansiyon konaklama, animasyon, aktiviteler, alan - liman vergileri, seyahat sağlık sigortası ve iptal güvence sigortası dahil olup, bahşişler hariçtir. (*) İşareti ile belirtilen kasaba, şehir veya ülkelere ekstra tur ile gidilebilmektedir.

İNGİLİZCE ÖZEL DERS
YDS, YÖK DİL, YDT soru çözüm teknikleri ve stratejileri konusunda uzman öğretmenle kısa sürede sınavlara hazırlık.
Tel: 0 (532) 522 13 28

KİŞİYE ÖZEL ABİYE & GELİNLİK TASARIMLARI
SERAP STYLE

Özel Bir Siparişiniz mi Var?
Bize Ulaşın

0 (530) 306 53 98 serapstylee

RESİM VE SERAMİK ÖZEL DERS
Her yaştan, herkese seramik ve resime ilgisi olan kişilere grup veya özel ders verilir.
Tel: 0554 191 74 86

Hüseyin KALAYCI
0532 613 31 58
KALAYCIOĞLU ÇATI UYGULAMA

- Ahşap Çatı
- Çelik Konstrüksiyon
- Kenet Çatı Kaplama
- Sandviç Panel
- Atermit
- Kiremit
- Metal Kiremit
- Galveniz
- Cinko
- Bakır
- Kurşun
- Pırnaş
- Osib
- Isı Yalıtım
- Fileskobit
- Membran
- Süreme İzolasyon
- Termal Bohçalama

kalayciogluhati@gmail.com

EDEBİYAT HAYATINDAN HATIRLAMALAR - 64

Gazete Kadıköy okuyucularına ülkemizden ve dünyadan usta yazar ve şairlerin eserlerinden küçük alıntılarla oluşan bir "köşe" açtı. Amacımız bir edebi seçki hazırlamak ya da edebi değerlendirmelerde bulunmak değil. Bir gazete köşesi ölçeğinde edebiyat hayatından bazı ilginç satırları hatırlayıp bellek tazelemek ve yazıların yer aldığı kitapları okuyucularımıza hatırlatmak... Keyifli okumalar diliyoruz.

OKTAY RIFAT

(10 HAZİRAN 1914 - 18 NİSAN 1988)

Orhan Veli ve Melih Cevdet'le birlikte Garip Akımı'nın kurucularından olan Oktay Rifat Horozcu 10 Haziran 1914'te, babasının vali olarak bulunduğu Trabzon'da doğdu. İlkokulu Ankara'da okudu. Ankara Erkek Lisesi'ni (1934) ve AÜ Hukuk Fakültesini bitirdi (1937). Hukuk doktorası yapmak

üzere Maliye Bakanlığı tarafından Paris'e gönderildi; ancak II. Dünya Savaşı'nın patlaması üzerine 1940 yılında doktorasını tamamlamadan yurda döndü. Lise yıllarında tanıştığı Orhan Veli Kanık ve Melih Cevdet Anday'la birlikte çıkardıkları "Garip" (1941) adlı kitapla yeni Türk şiirinin kurucuları arasında yer aldı. 1956 yılında yayımladığı "Perçemli Sokak" adlı kitapla, aynı dönemde ortaya çıkan İkinci Yeni akımına koştur bir çizgi içine girdi. Başlangıçta, döneminde göre yeni bir hava içinde güçlü aşk şiirleri, halk deyim ve söyleyişlerinden yararlanan

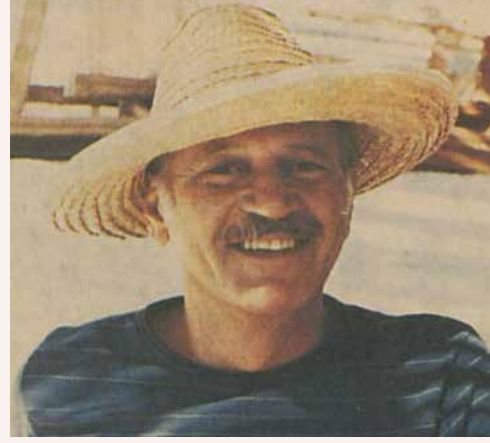
başarılı taşlamalar yazan Oktay Rifat, "Perçemli Sokak"tan sonra her kitabında yeni bir ses ve biçim arayışıyla okurun karşısına çıktı ve ölümlünden kısa süre önce yayımladığı "Koca Bir Yaz" a dek her kitabıyla yazın çevrelerinde geniş yankılar uyandıran bir ozan oldu. Şiirlerinin yanı sıra yazdığı çok sayıda tiyatro oyunu ve üç roman da benzer bir ilgiyle karşılandı. Oktay Rifat'ı saygıyla anıyor Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan "Bir Kadının Penceresinden" isimli romanından kısa bir bölümü ve "Elleri Var Özgürlüğün" şiirini siz okurlarımızla paylaşıyoruz.

BİR KADININ PENCERESİNDEN

Uyuyamıyordu. Taş çatlasa uyuyamayacaktı. Sağ eli yastığın altından, gözleri yumulu, bir saatten beri kıpırdamadan duruyordu. Dizlerini karnına çekmişti. Ayakları bulaşmıştı. Kalksa, o sinir hapından bir tane daha yutsa, hatta tüpü olduğu gibi bitirse yine uyuyamayacaktı. Sinirleri zembereğinden boşanmıştı bir kez. "Tek umut kıpırdamadan durmakta!" diye düşündü. Sol ayağının başparmağını okşar gibi, hafifçe sağ ayağının topuğuna sürttüğünü farketti. Yastığın altına soktuğu elinin parmaklarında da belli belirsiz bir kıpırdama vardı. "Uyuştur da ondan." diye aklından geçirdi. Elini yastığın altından çekse, karıncalanmaya başlıyan sağ omzunu dinlendirmek için sol yanına dönmeye kalksa, kendini yeniden uykuya giden yolun başında bulacağını biliyordu. Bir saatten beri harcadığı emeğin bir anda yok olup gitmesine gönlü razı olmuyor, direniyor, bütün gücüyle uyumaya çalışıyordu. Ama o da biliyordu ki uyumak için harcadığı bu çaba, bu direnme, uykuya en büyük engeldir. Uyumak için düşünmeyi bırakmak, boşalmak, sonra o boşluğun içine ağır ağır kaymak gerekir. "Bir boşluğun içine ağır ağır kaymalıyım" diyor. Bir boşluğun içine kaymalı! Ama nasıl? Uyumak üstüne bildiği, duyduğu sözler, öğütler aklına geliyordu. Evirip çeviriyordu kafasında bunları. Sonra yine asıl konusuna, kocasına geçiyordu.

mutfağa. Görmezlikten geliyordu Filiz'in patates köftesini ağzına attığını. "Ha görmüş, ha görmemiş, o da mı tasa!" Ama bu adam hiç belli olmaz. Bakarsın bir kulup takar. Hap kadarık bir patates köftesi yenmez de çöp tenekesine mi atılır! Bu mudur usul! Yere batası domuz! Sevmiyordu kocasını. Ne var ki kocası da görünüşte onu sevmiyordu. Yalnız sevmese iyi, bastırıyordu onu sevmemekte. Altta kalmak, sevmemek konusunda bile altta

uyuyamasa da derin bir uykudaydı kadınlık organları, cansızdı sanki. Eliyle göğsünü yokladı. Yirmi sekiz yaşındaydı. On iki yıldan beri evliydi. Şu zamanda yirmi sekizindeki kızları yeni kocaya varıyordu. Oysa onun, büyüğü on bir yaşında üç çocuğu var. "Bedri haklı," diye geçirdi içinden. "Bir eksiklik var bende." Bedri bunu açıkça biliyor, sırasında yüzüne vuruyor, sırasında dolambaçlı yollardan önüne seriyordu. Ama Bedri'ye göre

ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN

- 1 Köpürerek koşuyordu atlarımız Durgun denize doğru.
- 2 Bu uçuş, güvercindeki, Özgürlük sevinci mi ne!
- 3 Öpüşmek yasaktı, bilir misiniz, Düşünmek yasak, İşgücünü savunmak yasak!
- 4 Ürünü ayırmışlar ağaçından, Tutturabildiğine, Satıyorlar pazarda; Emeğin dalları kırılmış, yerde.
- 5 Işık kör edicidir, diyorlar, Özgürlük patlayıcı. Lambamızı bozan da, Özgürlüğe kundak sokan da onlar.
- Uzandı mı patlasın istiyorlar, Yaktık mı tutuşalım. Mayın tarlaları var, Karanlıkta duruyor ekmekle su.
- 6 Elleri var özgürlüğün, Gözleri, ayakları; Silmek için kanlı teri, Bakmak için yarınları, Eşitliğe doğru giden.
- 7 Ben kafes, sen sarmaşık; Dolan dolanabildiğin kadar!
- 8 Özgürlük sevgisi bu, İnsan kapılmaya görsün bir kez; Bir urba ki eskimez, Bir düş ki gerçekten daha doğru.
- 9 Yiğit sürücüleri tarihsel akışın, İşçiler, evren kovanının arıları; Bir kara somunun çevresinde döndükçe Dünyamıza özgürlük getiren kardeşler. O somunla doğruluk uykusundan akıl, Ağarır o somunla bitmeyen gecemiz; O güneşle bağımsızlığa erer kişi.
- 10 Bu umut özgür olmanın kapısı; Mutlu günlere insanca aralık. Bu sevinç mutlu günlerin ışığı; Vurur üstümüze usulca ürkek. Gel yurdumun insanı görün artık, Özgürlüğün kapısında dal gibi; Ardında gökyüzü kardeşçe mavil!

Orhan Veli-Şinasi- Oktay Rifat- Melih Cevdet Anday

kalmak çıldırtıyordu Filiz'i. Bu yenilgiden, seven ama sevmeyen bir kadın olarak sınırlanabileceğini biri kulağına fısıldamış gibi, bir ödevi yerine getirircesine kocasının üstüne düşüyordu. Kocasının üstüne düştükçe yeni yenilgilere uğruyordu. Yenilmekse onu gözünde büyütüyor, ona karşı bir ilgi, bir çeşit sevgi doğuruyordu içinde. Şimdi şu yatağa da yenikti. Uyuyamıyordu işte. Yenik olduğu için uyuyamıyordu. Sol koluyla birdenbire üstünden pikeyi attı. Terlemişti. Vücuduna kulak verdi. O

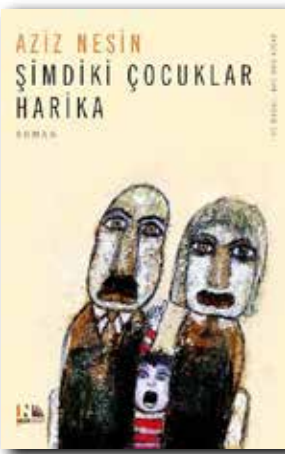
herkes kusurludur. Bedri bu, büyütür, pireyi deve yapar. Mutfaktaki masadan elektrikli firma, elektrikli fırından batı uygarlığına, oradan insan kafasına sıçır. "Yok, yok! Bende bir eksiklik var," diye yineledi. Doğru dürüst bir aile içinde büyümedim ben. Elbise dolabı yoktu benim büyüdüğüm evde, sandık vardı, yük vardı. Havağazı yoktu, maltız vardı. Yeşil sabunla bulaşık yıkardık biz, kalaysız bakır tencerede. Bu bulaşık tozları sonradan çıktı. Maltıza elleme kömürü tepeleme doldurular, boş kibrit kutuları parçalanır, kömürlerin arasına sokular. Birkaç tahta parçası, üstüne gaz. Daha üstüne eski bir boru. Kibriti çaktın mı, akşamları mutfak kapısının önünde kıvılcıklar saçarak bir çıtırtıyla yanmaya başladır maltız. Bedri hor görüyordu maltızı.

Maltızda yemek pişirenin kafası da elleme kömürü gibi kara olur. Kara ya da ak, artık uzaktaydı maltızlı günler. Evlendi evleneli hep havagazında yemek pişirmişti. Ama çocuklukta, mutfak kapısının önünde alacakaranlıkta savrulan kıvılcıklar iz bırakır kişide. Her şey ona göre. Bedriye bakarsan gardrop kullanmasın bile daha doğru dürüst öğrenememişti. "Ne çamaşır yıkamasını, ne sokağa çıkmasını, ne alışveriş etmesini biliyorsunuz!" Hep bu laf. - Bizim kadınlarımız günde on iki saat evin içinde ırgat gibi çalışır, ter döker, iki kap yemeği zor hazırlar. Oysa Avrupalı kadın az emekle çok iş görmesini bilir. Koşullar da elverişlidir buna. Nedenleri ortada. Filiz, "Nedenleri ortada," diye yineledi. Dişlerini sıktı, gözlerini az daha yumdu, direndi. İçindeki o ağdalı düşleri silmeye çalıştı, sonu gelmeyecekmiş gibi görünen birkaç saniye, hiç bir şey düşünmeden, duymadan, öylece kalıp gibi durdu. Bu zorlama onda kuvvetli bir tepki yaratmış olacak ki yayından kurtulan ok gibi yataktan fırladı. Şimdi yatağın ucunda oturuyordu. Basma geceliği altında tortop, yarı belinden aşağısı çıplaktı. Esniyor, gürlüyle kaşınıyordu. Düşünmüyordu artık. Kafasının içi bomboştu. Kalktı, kaşınarak pencerenin önüne geldi. Perdeyi aralayarak dışarı baktı. Kimsecikler yoktu daracık sokakta. Perdeyi kapadı, elektriği yaktı. Parmağını, yastığın yüzünde bıraktığı kızartıya götürerek yüzünü inceledi aynada. Sorusuna cevap bekleyen bir insanın dikkatle bakıyordu yüzüne.

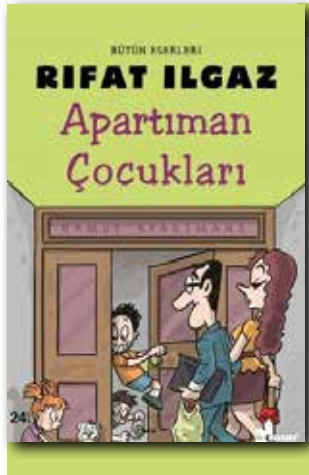
Gülümseten kitaplar

● Leyla ALP

Şimdiki Çocuklar Harika

Aziz Nesin'in "Bu romanı salt çocuklar için değil, ana babalarla öğretmenler için de yazdım" dediği "Şimdiki Çocuklar Harika" romanı çocukların gözüyle büyüklere nasıl göründüğünü anlatıyor. Birbirlerinden uzakta yaşayan iki arkadaşın mektuplaşmalarından oluşan roman, çocukların aileleri, okulları ve arkadaşlarını mizahi bir dille anlatıyor. Kitap aynı zamanda Aziz Nesin'in en çok satan kitabı olma özelliğini taşıyor. Ahmet ile Zeynep'in mektuplarını okurken gözlerinizden yaşlar gelecek kadar gülmeniz neredeyse garanti.

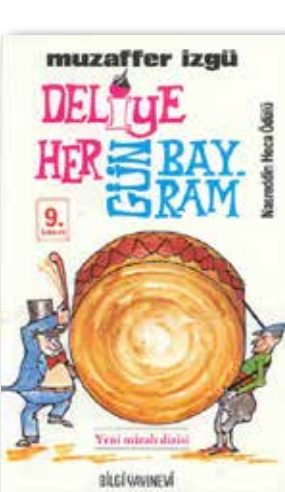
Apartman Çocukları

Rifat Ilgaz'ın romanı "Apartman Çocukları", İstanbul'da biçimiyle ve planıyla birbirinin aynısı üç apartmanı anlatıyor: Şeref, Namus ve Vicdan apartmanları... Bu üç apartmanın tek sahibi Hacı Suduri Efendi... Memur Seyfi Saymaner'in kiralık bir ev aramasıyla ve baktığı birkaç evden sonra Namus Apartmanı'na ailesini yerleştirmeyle macera başlıyor. Sonra mı? Doktoruyla, öğretmeniyle, kaptanıyla, tiyatrosucusuyla ve kapıcısıyla birçok meslek grubundan renkli kişiliklere sahip apartman sakinlerinin kendi küçük dünyalarında başlarından geçen büyük olaylar... Bu üç apartmanın içinde yaşayan çocukların, büyüklere ders verecek dostlukları... Apartman Çocukları, Anadolu'nun çeşitli köylerinden İstanbul'a gelenlerin yaşadıkları çelişkiler, insanlar arasındaki ilişkilerin yapaylığı ve yapmacıklığı üzerine bir mizah romanı.

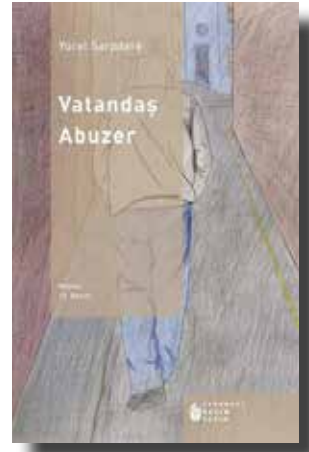
Hey Garson

Murat Sevinç'in yazdığı "Hey Garson!" 20'li yaşlarda bir gencin Londra'da garsonluk yaparken başından geçenleri anlatıyor. Keçiörenli bir gurbetçi ile Tom Cruise'u, temizlik hastası Alman ev hanımı ile Robert Fisk'i, Türk kadın şarkıcı ile Anthony Hopkins'i buluşturuyor Hey Garson! Daha ilginç... gündelik insan ilişkileri içinde eşitlik, tahakküm, görgü, kültürel çatışmalar, sınıfsal farklar... gibi meseleleri açığa vuruyor. Sevinç kitabın sonunda kendini şöyle anlatıyor: "Şubat 2017'de bir gece ansızın, akademi den atıldı. Ankara'yı çok sevdi. Mecburen İstanbul'a döndü. Ellisine merdiven dayamışken, umulmadık bir biçimde garsonluk hikayelerini kitap haline getirdi. Yaşamın sürprizlerini sevdi."

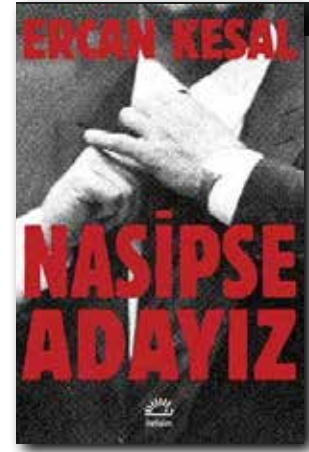
Deliye Hergün Bayram

"Deliye Hergün Bayram..." Muzaffer İzgü'nün 28 gülümseme öyküsünün toplandığı bir kitap. Nasreddin Hoca Ödülü'nü kazanan bir öyküyle birlikte, eşdeğerde birçok öykünün yer aldığı bu kitap, yıllardır içinde yaşadığımız boğuntu ve gerilim ortamının, gerçekte ne denli komik öğelerden oluştuğunu şaşırtıcı bir biçimde sergiliyor. İlk sayfasından son sayfasına dek zengin bir gülümseme kaynağı, bir başucu kitabı, Deliye Hergün Bayram..

Vatandaş Abuzer

Yücel Sarpedere'nin romanı "Vatandaş Abuzer", ülkemizin karanlık dönemi 12 Eylül'ü tiye alan bir roman. Cuntanın getirdiği boğucu havayı, polis merkezleri ve tutukevlerindeki uygulamaları, ikbal peşindeki işkenceci şefferi, kraldan çok kralcı komutanları, tüm zalimliklerine karşın zavallılıkları ve gülünçlükleriyle betimliyor. Vurduymuz, saf, açık sözlü konuşkan kahramanımız Abuzer, 12 Eylül'ün uygulamalarına çağdas bir Bektaşî tavrıyla katlanırken, bu heybetli zalim devin, aslında toplumsal destekten yoksun, gülmeye ve zavallı bir fani olduğunu gösteriyor bizlere. Kaba zulme, silahlı çaresizliğe gülmemizi, alaya almamızı sağlıyor.

Nasıpse Adayız

Ercan Kesal'ın romanı "Nasıpse Adayız", İstanbul'da bir ilçenin belediye başkanlığına aday olmak isteyen bir adamın yaşadıklarını anlatıyor. Kendi halinde olan doktor Kemal Güner, 'dostlarının' teşvikiyle belediye başkanlığına aday olmaya karar verir. Ve insana aklını yitiren delice bir uğraş başlar. Bir Numara'nın gözüne girip aday olmayı başarabilmek için her yolu deneyen doktor Kemal, heyecanlı adaylığının açıklanacağı geceyi beklemeye başlar. Büyük gün gelip çatığında olaylar beklendiği gibi yaşanmaz. Ercan Kesal, bilinen sahiciliğiyle, sıcak üslubuyla küçük ve büyük siyasetin devarlarını, ikbal hesaplarını bütün hararetiyle anlatıyor.

Bu hafta okurlarımız için okudukça virüsü, kaygıyı unutturacak, bolca gülümsetecek kitaplardan bir seçki hazırladık. İyi okumalar diliyoruz

Korona virüsü sanatı sanallaştırdı, Kadıköylü sanatçılar üretimlerini online ortamlara taşıdı

Hayatlarımızın ortasına aniden düşüren bir virüs, yaşam şekillerimizi de değiştirmeye başladı. Artık pek şeyi online yapıyoruz. Sanat alanı da bu değişimden payını aldı elbette. Geçen haftaki sayımızda bununla ilgili geniş bir liste sunmuştu sizlere. Bu hafta da Kadıköy'de sanat, kültür, edebiyat gibi alanlarda üretim yapanların online işlerine dair bir liste hazırladık. İşte sinemadan müziğe farklı türleri sanal sanat;

➔ Moda'da bulunan plak dükkanı Outro Record Store, virüs nedeniyle kapılarını bir süreliğine kapadı. Nadir plak ve CD seçkisi sunan mekanın kurucuları, "Biz yine de paylaşımlarımızı buradan yapıp sizlerle uzaktan da olsa buluşmayı tercih ettik. Bu tür zamanlarda artan stres seviyesini bir nebze olsun azaltmak için Outro Record Store'da kayıt edilen plak seçkilerini haftada bir Youtube kanalında paylaşıyoruz. Evde geçen günler için bolca müziğimiz var..." dedi.

➔ Moda'da müzisyen Mehmet Erhan Tanman'ın evinde başlayıp, daha sonra aynı semtte bir köşke taşınan "Piano House Moda" adlı ev konserleri, online ortama geçiyor. Tanman, "Uzun zamandır planladığımız online ev konserlerine başlamak için Go Digital ile profesyonel ortaklık imzaladık yakın zamanda. Test aşamasına geçeceğiz, ilk yayın da yakın zamanda başlayacak" dedi. www.pianohousemoda.com

➔ Kapılarını yakın zamanda Bahariye bölgesindeki bir mekanda açan kolektif üretim merkezi "HOOD Base", henüz başladığı etkinliklerini sanal aleme taşımak zorunda kaldı. Bu kapsamda, 13 Mart'ta açılan "Benlik: Kısa Ömürlü Bir Hayvan" adlı sergi, varlığını online sürdürmek üzere kapılarını kapıyor. Sergideki tüm işler yakında paylaşılacak olan sanal sergi turunda görülebilir. Ayrıca alana kurulan ancak seyirciye açılmayan Ozan Atalay'ın 'Persona' isimli sergisi için de online çalışmalar sürüyor. Öte yandan "Birbirimizden fiziksel olarak uzaklaştıkça birarada olmanın yeni yollarını keşfettiğimiz bu günlerde, bizi hayata ve birbirimize bağlayan en güçlü şeylerden olan müziğin değerini daha iyi anlıyoruz" diyen HOOD Base ekibi, geçtiğimiz günlerde Hexe Music'in ortak programlamasıyla bir live stream konser maratonu düzenledi. Tüm gün süren performanslarda Akkor, Ali Gem, Anıl Aydın, Cava Grande, Flower Room, In Hoodies, Make Mama Proud, Mind Shifter, Nilgün Özer, Nilipek., Onat Önel, Özgün Semerci, Ponza ve Selin Sümbültepe dinleyicileriyle buluştu. Programdaki her sanatçı, kendi evi

ya da stüdyosunda ve ağırlıklı olarak kendi sosyal medya hesapları üzerinden gerçekleştirdiği yayınlarla hem dinleyicisini misafir edip hem onlara misafir oldu. HOOD Base'de gerçekleşen performans ve sohbetler, alternatif müziğin destekçilerinden Red Bull ve Zuhul Müzik desteğiyle seyirciye sunuldu. www.facebook.com/hoodbase/

➔ Bahariye'de bulunan Mor Kaftan Sanat Galerisi de yaklaşık 3 senedir yaptıkları online sergi ve satış çalışmalarını sürdürüyor. Sitede hali hazırda, aralarında ünlü ressam Devrim Erbil'in de olduğu 20 sanatçının eserlerini görmek mümkün. www.morkaftan.com

➔ Kapılarını bir süre kapatmak zorunda kalan Kadıköy Sineması, genç yönetmenlere açık çağrı yaptı. Sinemadan yapılan yazılı açıklamada, "Filmini dijital bir platforma yüklemiş ve erişime açmış genç yönetmenler, kısa filmlerini pr@kadikoysineması.com adresine gönderebilir. Gelen başvurulardan seçilenler arasından her gün bir tanesini sosyal medya hesaplarımızdan izleme bağlantılarını ile birlikte paylaşacağız. Paylaştığımız kısa filmlerden 10 tanesini, sinemamız açıldığı ilk haftalarda bir kısa film seansında peşpeş büyük salonumuzda seyredeceğiz!" denildi.

➔ Moda'da bulunan Fototrek & İstanbul Hattı Fotoğraf Merkezi etkinlik, seminer, atölye ve çekim çalışmalarına ara verdi. Bu süreç içerisinde pek çok etkinliği www.videooren.com sitesi üzerinden sürdürecektir. Fotoğraf gönüllüleri, Youtube canlı yayınında evden hiç çıkmadan fotoğrafçılıkla ilgili neler yapabileceklerine dair ipuçları öğrenebilecek.

➔ Kadıköy'de düzenlenecek olan ancak ertelenen "İstanbul Hikaye Anlatıcılığı Festivali" internete taşınıyor. Festival düzenleyicileri, "Biz de festival ekibi olarak eve kapandığımız şu günlerde sizler için geçen seneki festival kayıtlarını Youtube kanalımıza yüklemeyi hızlandırdık. Her akşam saat 20.30'da ücretsiz olarak izleyebilirsiniz." açıklamasını yaptı.

Tiyatrocular:

Yeniden buluşacağız

Tiyatroların korona virüsü nedeniyle kapatıldığı bir dönemde, 27 Mart Dünya Tiyatro Günü de buruk şekilde kutlanıyor. Korona virüsü salgını nedeniyle tiyatrolar kapatıldığı için, bu yıl bildiriler basında ve internette paylaşılacak, ancak perdeler yeniden açıldıktan sonra gelenekselleşmiş şekliyle, sahnelerden okunabilecek.

Bu yılki Dünya Tiyatro Günü Uluslararası Bildirisi, Pakistanlı oyun yazarı ve Ajoka Tiyatrosu'nun genel sanat yönetmeni Shahid Nadeem tarafından yazıldı. Nadeem'in 2020 Dünya Tiyatro Günü mesajının özeti şöyle:

BİR MABET OLARAK TİYATRO...

Günün zorluklarıyla uğraşarak, belki savaşarak kendimizi tiyatronun sağlayabileceği son derece kuvvetli manevi deneyimlerden mahrum bırakıyoruz. Yobazlık, nefret ve şiddetin yine sükkü yaptığı günümüz dünyasında farklı milletler, inançlı insanlar ve topluluklar arasında büyüyen bir kin var; bu kin nefret ideolojilerini beslediği sırada çocuklar yetersiz beslenmeden, doğum yapan anneler sağlık hizmeti yetersizliklerinden ölüyor. Gezegene iklim faciasına hızla yaklaşıyor. Manevi gücümüzü tazelemeliyiz, kayıtsızlık, rehavet, kötümserlik ve açgözlülüğe karşı savaşmalıyız. Yaşadığımız dünyayı, bizi yaşatan gezegeni önemsemeye karşı savaşmalıyız. Tiyatronun bir rolü var, insanlığı giderek içine sürüklendiği boşluktan çıkarıp silkelenebilir, harekete geçmeye itmede asil bir rol bu. Tiyatro oynandığı sahneyi, performans alanını kutsal bir yüksekliğe taşıyabilecek güçtedir. (Bu metin 2020 Dünya Tiyatro Günü mesajının kısaltılmış versiyonudur, orijinal metne www.world-theatre-day.org adresinden ulaşılabilir. İngilizce aslından çeviren: Eylül Deniz Doğanay)

Kapalı tiyatroların gölgesinde kutlanan 27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde yayımlanan bildirilerde, zorluklara karşı birlik ve umut çağrısı yapıldı

TÜRKİYE'NİN BİLDİRİSİ BİLGİN'DEN

ITI (Uluslararası Tiyatro Enstitüsü) Üniversiteler Türkiye Temsilcisi Bilkent Üniversitesi ve ITI Türkiye Temsilciliği Yönetim Kurulu'nun (Ayşe Emel Mesci, Turan Oflozoğlu, Engin Uludağ ve Savaş Aykılıç) aldıkları ortak karar ile bu yılki Dünya Tiyatro Günü Ulusal Bildirisi ise, eski Devlet Tiyatrosu Genel Sanat Yönetmeni, akademisyen, eğitimci ve oyuncu Doç. Dr. Lemi Bilgin tarafından yazıldı. Bildirinin özeti şu şekilde;

Binlerce yıldır olduğu gibi siz ve biz, seyirciler ve oyuncular yeniden buluşacağız, yine bir araya geleceğiz ve birlikte yaratılan anların tanığı olacağız. Bizi birbirimizden ayıran tüm engelleri, tüm farklılıklarımızı unutup, bizi birbirimize bağlayan ortak duyguların, ortak tehlikelerin, ortak özlemlerin büyüdü dünyasına katılacağız. Farklı oldukları için birbirini yok etmek isteyenlere karşı, benzerliklerimizi ortaya çıkarıp, birbirimizi anlamamın, diyalogun, birlikte yaşamamın yollarını arayacağız. Bizi tek bir kalıba dökmek isteyenlere karşı çok sesli, çok renkli bir dünyanın savunucusu olacağız.

En büyük acıları en masumların yaşadığı bir zaman diliminden geçiyor dünya. İçinde yaşadığımız zamanı utandırmak, bu utanca ortak olmamak için, barışı öksüz bırakmamak, umutlarımızı yeşertmek için, sansüre, engellere, yasaklara, yokluklara karşı tiyatronun yeniden ve daha cesaretle var olduğunu göstermek için; kilit altına alınamayan sözcüklerle, şarkılarla, dansla, ışıkla, renklerle yeniden buluşacağız. Siz ve biz. Yani tiyatro...

Oyunlar evinize misafir olacak!

27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde, Şehir Tiyatroları evinize misafir oluyor, perde kapanmıyor...

Korona virüsü salgını nedeniyle ülke genelindeki tüm tiyatroların geçici bir süre kapatılmasına karşı online çözümler devreye girdi. Bu konuda adım atan kurumlardan biri de İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları (İBBŞT) oldu. Şehir Tiyatroları, 27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde perdelerini fiziki olarak açamasa da internetten oyun yayını yapmaya karar verdi.

İBB'den yapılan yazılı açıklamada, "Küresel bir salgına dönüşen ve ülkemizde de etkisini artıran Koronavirüs (Kovid-19) nedeniyle zor günler geçiriyoruz. Koronavirüs salgınının yayılmasını önlemek amacıyla, ülke genelinde alınan tedbirler kapsamında maalesef bizler de geçici olarak bir süre için etkinliklerimiz durdurmuş bulunmaktayız" hatırlatması yapıldı. Açıklamada, "Ancak, kültür- sanat hizmetlerimizi sanatseverlere online ulaştırmak için çalış-

malarımız sürüyor. Eğitimlerine bir süre ara verilen çocuklarımız ve yetişkinler için 27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde perdeleri kapatmıyoruz. Şehir Tiyatroları'nın daha önce sahnelediği, bir çocuk ve bir yetişkin oyununu, <https://kultursanat.istanbul/> adresinden sanatseverlerle buluşturuyoruz. Bizleri kultursanat.istanbul adresinden, İBB Kültür mobil web uygulamasından ve sosyal medya hesaplarımızdan takipte kalınız. Sağlık ve sanat dolu, günlerde görüşmek dileğiyle..." denildi.

Buna göre 27 Mart Cuma günü saat 20.00'de "Geç Kalanlar" ve 28 Mart Cumartesi saat 14.00'te de "Pollyanna" adlı iki oyun izleyicilerle online olarak buluşacak.

www.kultursanat.istanbul

CANLI YAYINDA KUKLA!

Kukla tiyatrosu geleneğinin yeni kuşak temsilcilerinden Gökhan Yılmaz de "Naif Bey ve Yaveri Gökhan" adlı gösterisini online ortama taşıyor. Tahta bavulundaki kuklası Naif Bey ile her mekanı kendine tiyatro sahnesi eyleyen Yılmaz, tiyatroların kapanmadığı günlerde sık sık Kadıköy Bahana Kültür'de sahneye çıkıyordu. Bu kez seyircisiyle ekranlar aracılığıyla buluşacak olan Yılmaz, "Dışarıda içine ne koydukları belli değil arkadaşlar, biz size evde komiklik yaparız! Naif Bey Kumpanyası 27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde saat 18.00'de ekranlarınıza misafir oluyor. Ellerinizi temiz, içinizi ferah tutun, kahkahayı biz hallederiz. Takipte kalın!" çağrısını yaptı. www.facebook.com/beynaif

27 MART DÜNYA TİYATRO GÜNÜ KUTLU OLSUN

Bu zor zamanları birlikte atlatıp, sağlıklı salonları dolup taşacağı günlere kavuşmak dileğiyle.

Av. Şerdil Dara ODABAŞI
Kadıköy Belediye Başkanı

Neden tuvalet kâğıdı?

BETÜL MEMİŞ
memisbetul@gmail.com

"Bilinmeyen bir virüs tüm dünyada yayılmaya başlamıştır. Virüsü kapıların çoğu bu durumdan etkilenmezken, şanssız beş milyon insanda 'Sendrom' ortaya çıkar. Ve 25 yıl sonra, 'Hadensendromu' adı verilen hastalığın şekillendiği dünyada..." bu minvalde devam eden pek çok filmi, kitabı belleğe aldık. Bu alıntı da Hugo ödüllü, ABD menşeli yazar John Scalzi'nin 2014 basımlı "Sendrom" kitabından. Ki örneklerini çoğaltabiliriz de... Yalnız bugün, 2020'nin eşref-i mahlûkatları bizler, 'sahî'den de bir virüsle karşı karşıyayız, üstadın dediği gibi; bir (bütün) ihtimal(ler)in peşinden koşuyoruz ve nefesimiz yeter mi, bilinmez! Tecrübe etmediğimiz için, refleks geliştiremediğimiz bu canlıyla 'baş etmek / yaşamak / anlamak' için şimdilerde ortalıktan evlere çekilmiş benziyoruz; Çin'in hava kirliliğinin oranında düşüş ve Venedik'in kanallarında salınan balıklar, kuğular bunun ispahı belki de... Fakat dünya yaşının ederinin ortalama 4.5 milyar yıl, insan yaşının ederinin ise 300 bin yıl olduğunu düşünürsek;

virüs ailesinin, insanyavrusu'ndan da önce yaşamını sirayet ettirdiğini deklare eden biliminsanlarının ışığında, bugün sözü "Her türün aslı virüsü, o türün bozulmuş imgesidir" diyen beat kuşağı yaratıcılarından, ABD'li yazar William Burroughs'a bırakmak isterim.

"Sözcük artık virüs. Grip virüsü bir zamanlar sağlıklı bir ciğer hücreydi belki. Şimdi ise merkezî sinir sistemini işgal eden ve ona hasar veren parazit bir organizma. Modern insan, sessiz kalma opsiyonunu yitirdi. Ses-altı konuşmayı durdurmayı deneyin hele. On saniye kadar kendi içinizde sessiz kalmayı başarmayı deneyin. Sizi konuşmaya zorlayan dirençli bir organizmayla karşılaşırsınız. Bu organizma, sözcüktür" diyen (çeviri Öznur Karakaş) Burroughs'un (yönetmen David Cronenberg'in sinemaya Naked Lunch adıyla uyarladığı) "Çıplak Şölen", "Elektro Devrim" ve "Arabölge" kitaplarında geziniyor, bugünlerde aşırı ilgime mazhar olan; Bolonya'daki meşhur Radyo Alice'in kurucusu ve İtalyan Autonomia Hareketi'nin şahsiyetlerinden yazar, medya kuramcısı, aktivist Franco Berardi, namı diğer Bifo'nun "Psiko-Deflasyon Günlük-

bilim insanlarını ve ekonomistleri kadraja almak ve üzerinde tepindiğimiz, canlı olduğunu unuttuğumuz dünyanın geçmişine bir kez daha yakından bakmak! Kaygı çağında-yız, virüs öncesi sorunlarımızı hatırlarsak (iklim değişikliği, depremler, savaşlar, mülteciler, açlık vs.), bugün belki de dünya olarak çizilen sınırların içinde bir bütünün parçası olmadığımızın fotoğrafıdır bu virüs. Nasıl mı? Basit bir örnek verip, sadedime bağlamak isterim. Marketlerdeki tuvalet kâğıdı çalınmışlığı... Araştırmalar psikolojideki karşılığını şiddet ve histereyle açıklıyor. Solunum sistemlerini etkileyen bir salgın sırasında tuvalet kâğıdı biriktiriyoruz! Bunu yiyemeyiz, içemeyiz, otomobilimizi hareket ettirmek için ya da evimizi ısıtmak için kullanamayız. Davranış bilimcilerin söylediği; bandwagon effect. (Bu tanıma da bilahare bakınız.) Böyle kelimeler de aklımı karıncalandırıp hep Hanna Arendt'in "Kötülüğün Sıradanlığı" kitabı oluyor. Tuvalet kâğıdı ve makarna stoğunda acaba arketiplerimiz bize ne demek istiyordu; makat ve oral yolu arasında bir bağlantı olmalı!

Tüm bunların sonunda, bir şey olacağı, dünya hâlihazırda eylemsel hareketini olmasa gerektiği gibi sürdürürken, belki bazılarının dediği gibi (inanmıyorum ayrı ama) 'kaçırdıklarımızı yakalamamız tam zamanı' veya daha da yaratıcı, üretici ve 'nazik' olmayı öğreneceğiz ya da sonunda, ne işe yaradığını bilemediğimiz bir oda do-

luslu tuvalet kâğıdı ile baş başa kalacağız. Hegel, zamanın ruhundan (zeitgeist) bahseder, bu ruha şimdilik eşlik edenler her şeye rağmen kolektif bir enerjiyle sanatın, kültürün ve yaratıcılığın rengini kendi dilinde konuşurlar. Gitmek de o köy bizim köyümüzdür modunda online etkinlikler (konser, müze, tiyatro, edebiyat, yoga-nefes dersleri ve uzaktaki arkadaşlarımızla birlikte dizi izleme uygulamalarına kadar) kısaca hangi yayın organına yapıyorsa arşivini açıyor. (Es geçilmesin notu: 27 Mart Dünya Tiyatroları Günü'ne özel şehir tiyatrolarını "kültürsanat.istanbul" adresinden seyredebilirsiniz.) Gani zamanın bize verdiği yetkiye dayanarak da çitanızı biraz hafifletmek isterseniz; Harvard, MIT, Yale, Berkeley College gibi eğitim kurumlarının derslerini online takip etmenizi sağlayan EdX uygulaması, yahut harita meraklısı iseniz British Library tam bir hazine. Sketchfab uygulamasını ile aynı haritaları artırılmış gerçeklik ile görmek mümkün. Demem o ki; online iseniz, dünyaya ağıllıyorsunuz (hangi dünya, bu da tartışılır) fakat hâlâ kendi içimize açılmayıp 'online alemi'nde boğulmaya devam edenlere de küçük bir not: Evrenin gizeminin çözülebileceği için yüzde 84'ü oluşturan karanlık maddenin de yapısının keşfedilmesi gerekiyor. Bunu da zaman gösterecek. O zamana da biz olur muyuz, dilemma! Ama o vakte kadar Beckett'in "Godot'u Beklerken"de söylediği; "Herkes sırtında, ama küçük ama büyük, kendi çarmıhını taşıyor."

Tiyatrolar kapalı, tiyatrocular endişeli

● Gökçe UYGUN

27 Mart Dünya Tiyatro Günü... 1961'den bu yana Uluslararası Tiyatrolar Birliği çağrısıyla her yıl kutlanıyor. Son birkaç yıldır Kadıköy'de, Kadıköy Tiyatroları Platformu öncülüğünde şenlikle kutlanan bir gün(dü)... Malumunuz tiyatrolar virüs nedeniyle kapalı, sahneler açılmıyor, oyunlar oynanmıyor, oyuncular beklemeye... Kadıköylü tiyatro sahibi ve oyuncularla konuştuk;

Öykü Sahne-Tiyatro Açıkça/Sertaç Ayyavaz:
"EN BURUK TİYATRO GÜNÜ"

Hayat bizim için pek devam edemiyor doğrusu. Sahnelerimiz ilk kapanan mekanlardan oldu malumunuz. Tiyatrocunun elinden üretim alanı, seyirciyle buluşma alanını gidince öyle kalakalıyoruz tabii... Bu dönem sağlıkla atlamayı diliyoruz elbette. Ama kira, elektrik, su vb. gibi giderlerimiz sabit. Bu birikecek olan borç, KDV, SGK vb giderlerimizi ancak sosyal devlet eliyle halledebiliriz. Perdemizi koronayı defettikten

58 yıl sonra ilk kez 27 Mart Dünya Tiyatro Günü salonlarda kutlanamayacak. Kadıköylü tiyatrocular buruk ve endişeli...

sonra, ancak bu şekilde sağlıklı açabiliriz. Yaşayacağımız en buruk Tiyatro Günü olacak sanırım. Ama tiyatro bu. Savaş yıllarında da sürdü geldi. Yine elbette var olmanın bir yolunu bulacaktır. Hayat gibi. Çok yaşa tiyatro, çok yaşa hayat!

Ak'la Kara Tiyatrosu/Kurucu Ortak Savaş Özdural:
"TİYATROLAR GİDERLERİNİ NASIL KARŞILAYACAK?"

Biz tüm hijyenik önlemleri alarak son güne kadar oyunlarımıza devam ettik. Ama hükümetin genel bir yasak kararı almasıyla doğal olarak tüm oyunlarımız, turnelerimiz iptal oldu. Virüsün yayılmaması için tabii ki bu önlemler gerekli ama bu önlemleri alırken gelişmiş ülkelerde olduğu gibi maddi

olarak etkilenenler için hiçbir önlem alınmıyor. Oyun başı yevmiye ile geçinen sanatçılar, teknisyenler nasıl geçecek? Tiyatrolar kira, elektrik, SGK, maaş giderlerini nasıl karşılayacaklar? Bunlar için hiçbir tedbir yok. Biz de günlerimizi hem kendimiz hem oyuncularımız ve maaşlı çalışanlarımız için hayat nasıl devam edecek sorusuna cevap aramakla geçiyoruz.

Kadıköy Emek Tiyatrosu/Pınar Yıldırım:
"KAÇ TİYATRO AYAKTA KALABİLECEK?"

13 Mart'tan itibaren sahnelerimiz kapalı ve şimdilik nisan sonuna kadar böyle devam edecek. Bu da zaten sezonu kapattığımız anlamına geliyor. Ötümüzdeki sezon bizi neler bekliyor? Belirsizlik, ekonomik zorluklar... Oyunlar devam edecek bir şekilde. Peki ya sahneler? Her akşam yatağa girince kendime soruyorum biz ve bizim gibi sadece tiyatro yaparak geçinen insanlar olarak salon kiralılarımızı ödeyebilecek miyiz? Peki ya elektrik, doğalgaz, su faturaları? Kdv, stopaj? Günlerdir evdeyiz ve elbette evde kalmaya devam edeceğiz. Peki devlet bizim hayata devam edebilmemiz için bir paket hazırlayacak mı? Yoksa mevcut anlayışta ilk gözden çıkarılan sektör olmamız devam mı edecek? Biz dilenmiyoruz, kimse bize

acısın, yardım etsin demiyoruz. Hakkımızı arıyoruz. Aramaya ve sormaya da devam edeceğiz. Şu anda sadece Kadıköy'de 11 mekânlı özel tiyatro var. Eylülde kaç kalacağız? Kalabilecek miyiz? Şimdi 27 Mart... 58 yıldır gelenektir, oyunlardan önce hazırlanan uluslararası bildiri sahnelerde seyirciye okunur ve oyun başlar. 1961'den bu yana ilk kez seyircisiz, sahnemiz ve oyunsuz 27 Mart...

Pınar Yıldırım (ortadaki), tiyatrosunun önünde tiyatrocular arkadaşları Sıtare Akbaş ve Aysegül Sünnetçioğlu ile.

Ak'la Kara Tiyatrosu Ekibi:
"SANAT DOĞRUYU SÖYLEMEYE DEVAM EDECEK"

Salgının Çin'de ortaya çıkmasından sonra bütün bilim insanları bunun dünyaya yayılma riskinden söz ediyorlardı. Sonunda dedikleri çıktı ve tüm dünyaya yayıldı. İlk günlerden bu yana önlemler alınabilir miydi? Laboratuvarlar daha salgının Çin'de başlamasından sonra kurulabilir miydi? Birkaç sosyal devlet sorununu çözmüş ülke dışında, ne dünya ülkeleri ne de Türkiye bu konuda bir önlem geliştirdi. Ta ki kapımıza dayanana kadar. Şimdi sosyal devlet olgusu, sağlığın ticarileştirilmesi vb konular tüm çevrelerde tartışılır hale geldi. Devletimiz sağlık önlemleri dışında nereye seyahat edeceğiz? İsten çıkarıldığımız bir ortamda konut alma telaşına mı düşeceğiz? Gördük ki ne başka ülkelerde ne de Türkiye'de yönetimler insanı merkeze koyan yapılar değil. Her şeyin, sağlığın bile ticarileştiği bir dünyayı reddediyoruz. İnsanın temel yaşam ihtiyaçları olan barınma, gıda, ısınma, sağlık gibi başlıklar ancak vahşi kapitalizmin pençesinden kurtulduğumuzda yeniden organize edilebilecektir. Sanat bundan sonra da doğruyu, iyi olanı, vicdanlı olanı söylemeye ve eylemeye devam edecektir.

Tiyatro Kooperatifi'nden öneri paketi

Tiyatro Kooperatifi, korona virüsü salgını sebebiyle özel tiyatroların yaşadığı sorunların çözümüne yönelik 8 maddelik bir öneri paketi hazırlayarak, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na sundu

● Gökçe UYGUN

37 tiyatronun ortaklığı bulunan Tiyatro Kooperatifi, korona virüsü sebebiyle özel tiyatroların yaşadığı sorunların çözümüne yönelik adım attı. Bu kapsamda 14 Mart'ta, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın daveti, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un kabulü ve Oyuncular Sendikası'nın da katılımıyla "Korona virüsü salgını sebebiyle özel tiyatroların yaşadığı sorunlar" konulu bir toplantı yapıldı. İstanbul'da yapılan bu ilk görüşmede, "Bakanlığın hibe desteği sağlaması, özel tiyatroların kira ve kira stopajları ile elektrik, su, doğalgaz gibi sabit giderlerinin 2019-2020 sezonu sonuna kadar bakanlık tarafından ödenmesi, aynı dönem için vergilerden muaf olunması, gelir elde edilemeyeceği göz önüne alınarak personel maaşları için destek sağlanması" gibi taleplerde bulunuldu. Ancak Bakanlık, "ülke çapında bir kriz yaşandığını ve bu taleplerin sadece özel tiyatrolar için değil, diğer sektörler için de olanaksız" olduğunu belirterek, kooperatifler bu bilgi doğrultusunda bir öneri paketi hazırlamasını istedi. Kooperatif bu toplantının ardından; 17 Mart'ta

Tiyatro Kooperatifi, Oyuncular Sendikası'nın da katılımıyla Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ile görüşme.

Türkiye'deki tüm özel tiyatrolara açık çağrıyla bir video-konferans organize etti. Bu online toplantıya katılan tiyatroların önerileri ve ayrıca iletişimde bulunan sektör bileşenlerinin paylaştığı fikirler ortak akılla değerlendirildi.

Böylelikle, sektörün hali hazırda aldığı büyük hasarla özel tiyatro işletmelerinin birkaç ay içinde kapanma noktasına gelmemesi, en az hasarla mevcut

durumdan çıkılabilmesi ve 2020-2021 sezonuna hazırlık yapılabilmesi için bir destek paketi hazırlandı. Bu öneriler paketi, 20 Mart'ta aynı bir toplantıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı'na sunuldu. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Özgül Özkan Yavuz başkanlığında, Tiyatro Kooperatifi'nin yanı sıra davetli diğer tiyatroların da katılımıyla gerçekleştirilen toplantının sonuçları özetle şöyle:

- 1- Şubat-Kasım 2020 arası ayları için çıkacak olan ödemelerin Aralık 2020 sonuna ertelenmesi; Mart ve Kasım 2020 arası aylar için stopaj vergisinin alınmaması; daha önce vergi ve SGK borçlarını yapılandıran mükellefler için, taksit ödemelerinin Aralık 2020 sonuna ertelenmesi ve özel tiyatroların istihdam ettiği personelini, 2020 Mart-Kasım arası aylarını kapsayan SGK ödemelerinin devlet tarafından karşılanması.
- 2- Özel tiyatrolara Devlet Destekli Kredi (KGF) desteği verilmesi.
- 3- Özel tiyatro biletleri üzerindeki KDV oranının %1 olarak belirlenmesi.
- 4- 2019-2020 sezonunda özel tiyatrolara destek için dağıtılan ve bu sezon içinde 20+1 temsil koşu-

lunun sorumluluğunun bu sezon için kaldırılması, kalan oyunların 2020-2021 sezonu içinde tamamlanması.

5- 2020-2021 sezonu için dağıtılacak Kültür Bakanlığı Destek Fonu'nun en az iki katı oranında artırılması, fon başvurularının tiyatrolar tarafından geç Haziran ayı içerisinde bir tarihe kadar yapılması, fonun, sezon öncesi prova süreçlerinin başladığı Ağustos'ta açıklanması ve en geç Ağustos sonuna kadar tiyatrolara dağıtılması, bu fonun başvuru kriterlerinden biri olan herhangi bir "Vergi-SGK borcu olmaması" gibi şartların kaldırılması. Devlet yardımıyla yararlanan ve salgın sebebiyle oyunlarını oynayamayıp proje yükümlülüklerini yerine getiremeyen tiyatroların 2020-2021 sezonundaki başvurularının kabul edilmesi. 2020-2021 sezonu için yapılacak başvurularda, salgına bağlı yaşanan sorunların mücbir sebep sayılması ve özel tiyatroların mağduriyetlerinin engellenmesi.

6- Devlet Tiyatroları'nın sahnelerinin kullanılmadığı günlerin tüm özel tiyatrolara ücretsiz tahsis edilmesi.

7- Özel tiyatroların, (virüsün kontrol altına alınıp sosyal yaşamın normalleşmesi halinde) kayıplarını telafi etmek üzere yaz aylarında açık hava sahnelerini ücretsiz kullanmasını sağlanması.

8- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca açıklanması planlanan korona virüsü salgınına bağlı destek paketine yapılacak başvurularda da kolaylık tanınması.

Sosyal mesafe kuralı kargocuya işlemiyor!

PTT'nin 41 bin çalışanı var ve bunların 15-16 bini taşeron olarak çalışıyor. Kargo, dağıtım ve şubelerdeki işlemler sürekli yakın mesafeden gerçekleştirilen işler. 11 Mart'ta Türkiye'de ilk koronavirüs vakasının doğrulanmasının ardından PTT Kargo-Sen ve PTT-Sen ortak bir duyuruyla çalışanlara ücretli izin verilmesini, işçilerin sağlığını riske atacak işlemlerin durdurulmasını, maske, dezenfektan, eldiven gibi koruyucu maddelerin çalışanlara sağlanmasını talep etti.

"PENCERELERİ AÇIN, HAVALANDIRIN"

İstanbul PTT Bölge Başmüdürlüğü ise 17 Mart'ta taleplere yanıt niteliğinde bir açıklama yaptı ve açıklamada önlem olarak "Tüm PTT Merkez ve bağlı şubelerde pencerelerin açılarak mümkün olduğunca ortamın havalandırılmasını, penceresi olmayan işyerlerimizin ise kapılarının ara ara açılarak havalandırılmasının sağlanması, aynı zamanda havalandırma konusunda yetersiz kalan ve arızalı olan, penceresi olmayan merkez ve şubelerimizin ise gerekli iyileştirme çalışmalarının ilgili müdürlükler ile müştereken yapılmasını önemle arz ederiz" denildi.

PTT Kadıköy dağıtım bölgesinde çalışan bir kargo çalışanı şu ana kadar ne eldiven, ne maske hiçbir önlem alınmadığını belirtirken yaşananları

Kargo çalışanları gün içinde yüzlerce haneye grip çıkıyor ancak onlara çalışırken takmaları için ne eldiven, ne koruyucu maske verilmiyor. PTT şubelerinde ve dağıtım merkezlerinde de alınan hiçbir tedbir yok!

şöyle anlattı: "Kronik hastalar, engelli, hamile olanlar idari izinli sayıldı. Bunun dışında ateşi olup rapor alanlar dahi oldu ancak izin verilmedi. Ben de kronik astımım nedeniyle izin aldım ancak yeni alabildim. Bu hastalığımın sebebi de kargoculuktan kaynaklanıyor. Dağıtımda vatandaşla bir metrelik mesafeyi korumanız imkansız. Kimliğini alıyorsunuz, kaleminizi verip imza atıyorsunuz. Her türlü o virüse maruz kalırsınız. Ben kendim yurt dışından gelenlere dahi posta teslim ettim. Ne yapacağım? Kargoyu iki metreden atacak mıyım?"

PTT çalışanı dağıtımın riskli olduğunu böyle anlatırken merkezde ve şubelerde de durumun farklı olmadığını açıkladı: "Dağıtım yapıp döndüğümüz merkez de çok kalabalık. 80-90 metrekairelik bir yerde 100 kişi çalışıyoruz. O postaların tozunu, pisliğini düşünün. Ellerimizi yıkıyoruz sabunla... Sonra? Tuvaletlerde havlu peçete, kurutucu hiçbir şey yok. Üstüne sürmek zorunda kalıyorsunuz. Bö-

le olunca sabun ve su olmasının hiçbir anlamı yok."

3 BİN HANEYE GİRİP ÇIKIYORLAR

PTT Kargo-Sen ve PTT-Sen örgütlenme uzmanı Ayşe Büşra Yılmaz da dilekçelerle başvuruda bulduklarını ancak PTT yönetiminin bu taleplerin hepsini reddettiğini söyledi. Yılmaz, işçilerin karşı karşıya kaldıkları zorlukları şöyle anlattı: "İşçinin aklıyla alay ediyorlar. Postayı verdiğinizde teslim ettiğinize dair imza almamız lazım. Müşteri de bu dönemde vermek istemiyor, ucube gibi davranıyor."

Gönderi teslim edilmiyor dönüyorsunuz. Bu nedenle işçinin başına bela da açılabilir, ceza kesilebilir. Bir yerleşke düşünün, o bölgedeki 3 bin haneye grip çıkıyor, sonra merkeze geliyor, küçük alanda onlarca insan birlikte bekliyor sonra bu insanlar bir de evlerine gidiyorlar. Bu büyük bir risk."

CEZA KESİLİYOR, MESAI VERİLMİYOR

Yurt dışında da posta hizmetlerinin devam ettiği ancak alım, dağıtım işlemlerinin azaldığını örnek veren Yılmaz, "Yurt dışında Avon'dan sipariş verilirse taşınmıyor. Bizde ise tam aksine kargo artışı var. Normal bir günde 70-80 gönderiden söz edilirken şu an 100-200 gönderiden bahsediliyor. Çalışan sayısı da bir taraftan düşüyor. Gönderileri teslim edemedikleri zaman bir de devir cezası kesiliyor. Fazla mesai ücretleri verilmiyor" diyor.

Yılmaz son olarak az sayıda elemanla dönüşümlü vardiyalı şekilde az dağıtımın yapılmasının şu an çözüm olduğunu söylüyor. Bunun için de işçilerin sağlığını önceleyen eldiven, maske, koruyucu dezenfektan gibi malzemelerin temin edilmesini şart. Şubelerde de tedbirlerin yeterli olmadığını belirten Yılmaz'ın son sözü şu oluyor: "Bir kamu kurumunda bile durum böyleyken özel sektörde çalışanları siz düşünün..."

İşveren ücretsiz izne çıkaramaz ücretli izin verebilir!

Kargo çalışanları gibi korona virüsü salgınına rağmen çalışmak zorunda olan, kalabalık yerlere gitmek durumunda kalan başka meslekler de var. Onlardan biri de avukatlık...

İstanbul Adalet Sarayı'ndaki tutuksuz dosyalar 14 Nisan'a kadar ertelenmiş, tutuklu dosyaların SEGBİS yolu ile yapılacağı, izleyicilerin duruşma salonuna alınmayacağı açıklandı. Bununla birlikte adliye de korona virüsüne karşı alınan tedbirler artırıldı. Çağlayan'da bulunan adliyeye gelen ziyaretçilerin ateşleri kapıda ölçülüyor ve ondan sonra içeriye alınıyor. Durum böyleyken avukatlar, UYAP ve elektronik sistemlerden halledebildikleri işlemleri evlerinde yapabiliyorlar ancak adliyeye giderek yapmak zorunda oldukları işler de var. Kadıköy'de avukatlık yapan Dilara Aydın, "Bunlar için bizzat adliyeye gitmemiz gerekiyor. Anayasa Mahkemesi başvurusu, arabuluculuk başvurusu, soruşturma ve sulh ceza dosyalarına ilişkin işlemler gibi. Bununla birlikte işlemeye devam eden süreler var, bu süreleri yamadığınız takdirde hak kaybı yaşarsınız." diyor.

"AĞIR ŞEKİLDE İLERLİYOR"

Birçok duruşma erteleniyor ama avukat olarak çalışma şartlarınız salgından sonra nasıl değişti? Genel bir düzenleme yapılmadı. Düzenlemelerin neredeyse tamamı tavsiye niteliğinde. Hakim

ve Savcılar Kurulu (HSK), 13 Mart'ta virüs sebebiyle mahkemelerin tutuklu ve ivedi işler haricinde duruşma ve keşifleri erteleyebilecekleri yönünde, takdiri mahkemelere bırakan bir duyuru yayınladı. Bu duyurunun ardından birçok mahkeme duruşmaları erteledi. Ama yine de duruşma yapan mahkemeler var. Duyurunun ardından tek tek duruşmalarımızın akıbetini öğrenmeye çalıştık tabii. Mahkemelere telefonla ulaşamadık, UYAP portalı çöktü ve bir kaos ortamı oluştu. O yüzden birçok meslektaşım ve vatandaşlar adliyeye gitmek zorunda kaldı. Bu süreçten sonra da adım adım düzenlemeler geldi. 60 yaş üzeri ve risk grubun-

daki memurlar için 12 gün idari izin verildi, stajyer avukatların 30 Mart'a kadar izinli sayılmalarına ve bu sürenin stajdan sayılmasına karar verildi. Bugün de, Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile nafaka alacakları hariç olmak üzere 30 Nisan'a kadar icra ve iflas takiplerinin durdurulmasına, taraf ve takip işlemlerinin yapılmamasına karar verildi. Düzenlemeler yapılsa da oldukça düzensiz ve ağır bir şekilde ilerliyor ne yazık ki.

• Adliyeye gitmek zorunda kalıyor musunuz?

Örneğin 13 Mart'ta müvekkillerle bir toplantı yaptık. Çünkü yeni bir dava açacağız bunun için evrakları teslim almamız gerekiyor, sözleşme yapmamız gerekiyor. Dava açma sürecimiz var, zaman kaybetmememiz gerekiyor. Hala elektronik ortamda yapamadığımız birçok işlem var. Bunlar için bizzat adliyeye gitmemiz gerekiyor. Anayasa Mahkemesi başvurusu, arabuluculuk başvurusu, soruşturma ve sulh ceza dosyalarına ilişkin işlemler gibi. Bununla birlikte işlemeye devam eden süreler var, bu süreleri yamadığınız takdirde hak kaybı yaşarsınız. Tüm bunlarla ilgili de hiçbir önlem alınmadığı için adliyeler ne yazık ki boşaltılmadı. O yüzden tüm bunlar için genel bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

"DÜZENLEME YAPILMALI"

• Adliyedeyken evraklarla veya insanlarla mesafe-temas durumu nasıl oluyor? Korunabilme imkanınız var mı?

Bundan korunabilmenin tek yolu evden çıkmamak. Diğer türlü mümkün değil. Adliye zaten çok kalabalık bir yer. Oraya gittiğiniz an ya bir memurla görüşürsünüz ya bir evrak verirsiniz ya bir imza atarsınız ve bunların hepsi de virüsü almanız için yeterlidir. Birçok işlem, UYAP sistemi üzerinden gerçekleştiriliyor. Bunun haricindeki işlerin de elektronik ortamdan yapılabilmesi için en kısa zamanda bir düzenleme yapılması gerekiyor.

• Yapılması gereken düzenlemede neler olmalı?

Bence öncelikle en baştan adli tatil gibi daha genel bir düzenleme yapılabilirdi. Bu şekilde parça parça, düzensiz ve yavaş önlem almak adliyelerdeki yoğunluğu uzunca bir süre azaltmadı. Nite-

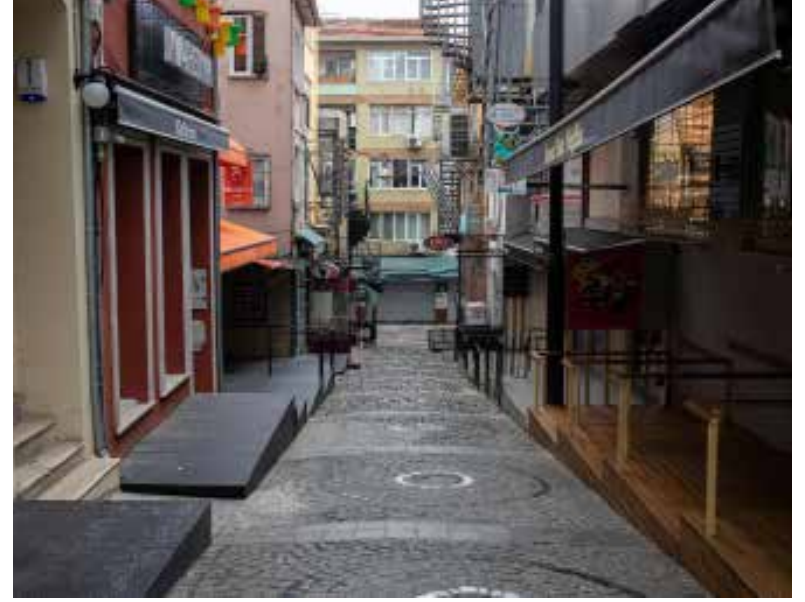
kim adliye personelleri içerisinde korona virüs vakaları olduğuna ilişkin haberler çıkmaya başladı.

Bundan sonrası için öncelikle acilen sürelerle ilgili bir düzenleme yapılması gerekiyor. Çünkü süreler işlemeye devam ederse hem personelin iş yükü artacak, hem avukatın iş yükü artacak hem de vatandaşın olası hak kayıplarının önüne geçilemeyecek. Birçok meslektaş evden çalışmaya başladı şimdi dolayısıyla davalara ilişkin çoğu belgeler ofislerde kaldı. Bu evraklar olmadan evden çalışmak da mümkün olmuyor. Yahut belge temini için müvekkille görüşmek gerekiyor, müvekkil de o belgeyi başka bir yerden temin ediyor derken büyük bir zincir oluşuyor. Bu nedenle de hem teması engellemek hem de hak kayıplarının önüne geçilemek için sürelerle ilgili düzenleme elzem. Bununla birlikte tabii ki, Anayasa Mahkemesi başvurusu, arabuluculuk başvurusu, soruşturma ve sulh ceza dosyalarının elektronik ortamdan erişime açılması gerekiyor. Böylelikle adliyedeki yoğunluk en aza indirilebilir.

"İŞVEREN ÜCRETSİZ İZNE ÇIKARMAZ" • İşe gitmek zorunda olanlar, ücretsiz izne zorlananlar hukuki olarak ne yapabilir?

Öncelikle çalışanlar iş yerlerine başvurarak önlem alınmasını isteyebilir, önlem alınana kadar 6331 sayılı kanunun 13. maddesi doğrultusunda çalışmaktan kaçınabilirler. Önlem alınmadığı takdirde sözleşmelerini fesh edebilirler.

İzin meselesine gelince, işveren tek taraflı olarak aldığı bir kararla işçileri ücretsiz izne çıkaramaz. Ücretsiz izin uygulanabilmesi için işçinin mutlaka rızasının olması gerekir. İşveren, işçileri yalnızca ücretli izne çıkartabilir. Tek taraflı olarak, işçinin rızası alınmadan uygulanan ücretsiz izin feshih anlamına gelir ve bu durumda işçi işe iade davası açabilir. Korona virüsü salgını iş hukuku açısından "zorlayıcı sebep"tir. Bu husus iş kanununda işçi ve işveren bakımından ayrı ayrı düzenlenmiştir. Eğer bu sebeple işyerinde iş durursa işçiye bir hafta süreyle yarım ücret ödenir. Bir haftanın sonunda işçi iş sözleşmesini feshederek kıdem tazminatını alabilir ya da açılışı bekleyebilir. Koşulları olan işçi ayrıca işsizlik yardımı alabilir.

Kadıköy
esnafı:“Birçok işletme
kapanabilir”

İstanbul'un hizmet ve eğlence merkezi Kadıköy'de kapalı olan mekanların işletmecileriyle konuştuk. Bu süreç sonunda birçok mekanın kapanabileceğini söylüyorlar ve çoğu ekonomik olarak karamsar!

● **Firat FISTIK**

İçişleri Bakanlığı, 81 il valiliğine gönderdiği genelgeyle ülke genelinde 149 bin 382 işyerinin geçici süreliğine faaliyetine son verdiğini açıklamıştı. Genelgeler ile; gece kulüpleri, bar, pavyon, diskotek, tiyatro, sinema, gösteri merkezi, konser salonu, nişan/düğün salonu, çalgılı/müzikli lokanta/kafe, gazino, birahane, taverna, kahvehane, kiraathane, kafeterya, kır bahçesi, nargile salonu, nargile kafe, internet salonu, internet kafe, her türlü oyun salonları, her türlü kapalı çocuk oyun alanları (AVM ve lokanta içine dahil), çay bahçesi, dernek lokalleri, lunapark, yüzme havuzu, hamam, sauna, kaplıca, masaj salonu, SPA ve spor merkezleri kapanmış durumda.

Kapanan işyerlerinin yanı sıra tüm lokanta ve restoranlara, pastane ve benzeri işyerlerine sadece paket servis, gel-al benzeri şekilde, müşterinin oturmasına müsaade etmeden hizmet verme zorunluluğu getirildi.

İçişleri Bakanlığı'nın son genelgesine göre ise il ve ilçelerdeki küçük, büyük tüm marketler en fazla 09.00-21.00 saatleri arasında hizmet verebilecek, toplu taşıma araçları yolcu taşıma kapasitelerinin yüzde 50'si kadar yolcu taşıyacak.

“BAŞA GELEN ÇEKİLİR”

Kadıköy de İstanbul'un en önemli hizmet ve eğlence merkezlerinden biri. İlçe sınırları içerisinde birçok restoran, bar, kafe bulunuyor. İşletmecilere, salgın sonrası alınan önlemler hakkında ne düşündüklerini, çalışanların durumunu ve ekonomik olarak nasıl devam etmeyi planladıklarını sorduk.

Moda Eğlence Yerleri Kültür ve Dayanışma Derneği (Moda-Der) Kadıköy'ün en eski barlar sokağı

Kadife Sokak'ta kurulmuş, o bölgedeki esnaflarla Kadıköylülere arasında köprü görevi görmeyi amaçlayan, belediyeyle diyalogu sürdüren bir dernek. Bünyesinde 53 esnaf bulunuyor.

Moda-Der Başkanı, Bardan Adam işletmecisi Günay Önalın'a kapatma kararları sonrası esnafın ekonomik olarak nasıl etkileneceğini sorduğumuzda, “Amiyane tabirle ekonomi, mekonomi kalmadı. Bizi ikilemede bıraktı bu virüs. Sağlık ve ölümler bakımından hak verdiğimiz bir durum var. Diğer taraftan belirsizlik ve ucu açıklık var. Esnafımızda başa gelen çekilir düşüncesi hakim.” yanıtını alıyoruz.

“UMUTLU DEĞİLİZ”

“Esnaf olarak aramızda bizim için nasıl ekonomik tedbirler alınacağını konuşuyoruz, bekliyoruz” diyor. Önalın, “Umutlu değiliz” diyor. Çalışanların durumuna dair ise şunları söylüyor: “Acilen nakit yardımları yapılmazsa -istemeyerek söylüyorum- işçi çıkarmalar, iflaslar, ekonomik çöküntü yaşanacak gibi. Her yer kapandı ve Kadıköy, eğlence-hizmet sektörü açısından bir merkez. Bence Kadıköy'ün toparlanması iyi ihtimalle en az bir seneyle bulacak. Hükümetle birlikte yerel yönetimler de taşın altına bırakın ellerini vücutlarını koymalıdır.”

“Nasıl çözülebilir?” dediğimizde ise “Çok basit... Sadece Fransız Macron'u, Kanadalı Trudeau'yu, Alman Merkel'i örnek alsınlar yeter. Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok.” yanıtını alıyoruz.

“YENİ İŞLETMELER TASFİYE OLUR”

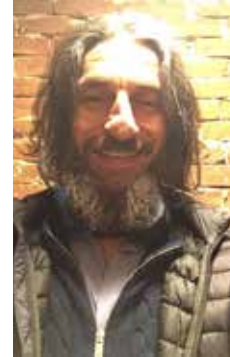
Kadıköy'ün en eski barlarından Karga'nın müdürü Erdal Çiftçi'ye de kapanmaların ekonomik durumlarını nasıl etkilediğini soruyoruz, cevap “Mekan kapatmaları 16 Mart'ta gerçekleşti. 13 Mart Cuma ve 14 Mart Cumartesi günleri ciromuz yüzde 60'a yakın düştü. İnsanlar endişeliydi ve sosyal hayata katılmak konusunda tereddütlüydü. Biz çalışanlar da hem ticari olarak hem de sağlık açısından durumun vahametine tanık olmuştuk ve zaten kapatılmasını bekliyorduk.” oluyordu.

Çiftçi, kira bedellerinin özellikle yeni ve küçük işletmelerin işini zorlaştıracağını düşünüyor ve işletmecilerin bu süreçte mutlaka bir B planlarının olması gerektiğini söylüyor. “Ben karamsarım” diyor. Çiftçi, sözlerini şöyle sürdürüyor: “Çalışanlar için durum daha da kötü. Bir çok çalışan asgari ücret alıyordu. Bir birikimleri de yok haliyle. Zor geçiyorlar, şimdi daha da zorlanacaklar.” Çiftçi, eğlence sektöründe artan maliyetler nedeniyle işletmecilerin yeni iş alanlarına yönelebileceğini söylerken “Ne yapılmalı?” sorusunu şu şekilde yanıtlıyor: “Herkes, devlet desteği olmalı diyor. Umarım ben yanılıyorum ama bu destek gelmeyecek diye düşünüyorum. Parası, malı, mülkü olan esnafa bir şey olmaz. Diğerleri tasfiye olur. Zaten genç bir nüfus var, ucuz yeni çalışanlar da bulunur.”

“DESTEK ŞART”

Pablo Bar işletmecisi Cihan Çabuk, tüm dünyayı ve küresel piyasaları allak bulak eden bir durumla karşı karşıyayız, ekonomik olarak etkilememesi düşünülemez” derken, bu durumda en faz-

la çalışanların etkileneceğini söylüyor: “İşletme sahiplerinin tek başına altından kalkamayacağı bir süreç doğru gidiyoruz. Burada muhakkak kamu desteği şart. Yani kamu kaynaklarının bu alanda kullanılması gerekiyor, tabii öyle bir kaynak kaldıysa...”

Çabuk, yapılması gerekenleri şöyle sıralıyor: “Borç ertelenmesi, geri ödeme kolaylığı, tüm personelin ücretli izne çıkarılması, bu konuda işletmelerle destek olunması, iş ortaklarının bu gibi zamanlarda iş ortağı olduğunu hatırlaması gerekiyor.”

“HAYALET KASABA KADIKÖY”

Özgen Altaş ise Moda'daki Vegan Bakkal'ın işletmecisi. Altaş, gıda satışı yaptıkları için yasal olarak aslında dükkanın kapanmadığını ancak kendilerini hem de müşterileri koruma adına açılış-kapanış saatlerinde kısıtlamaya gittiklerini belirtiyor. Önlem için şu anda müşteriler dükkana tek tek girerek alışveriş yapabiliyor.

“Zor bir ekonomik süreç geçirirken giderlerin sabit kalması, kira, stopaj, vergiler, faturalar, sigorta ödemeleri derken işletmeler için büyük bir yük var” diyor Altaş, pek çok işletmenin bu süreç sonunda kapısına kilit vuracağını düşünüyor.

Altaş, son olarak Kadıköy özelindeki durumla ilgili de şunları ekliyor: “Kapatılan işletmelerle hayalet kasabaya dönmüşümsü bir Kadıköy var. Umarım sağlıklı günlere hep birlikte eksiksiz olarak dönebiliriz.”

“Kovulmadık ama işimiz yok”

Korona virüsü sebebiyle mekanların kapatılmasından en çok etkilenen meslek gruplarından biri de kafe ve bar çalışanları oldu. Çoğu güvencesiz çalışan kafe bar çalışanları işsiz kaldı

● **Evin ARSLAN**

Korona virüsü sebebiyle birçok mekan kapatıldı. Bu nedenle çoğu çalışan da işsiz kaldı. Bu durumdan en çok etkilenenler ise güvencesiz çalışanlar. Güvencesiz çalışmak dendiğinde ise ilk akla günlük çalışmanın yaygın olduğu kafe ve barlar geliyor.

Barların kapanmasıyla ücretsiz izne ayrılan bar çalışanı Sıdar Gürkan, çalışanların karşı karşıya kaldığı bu sorunların sebebinin, kafe-bar çalışanlarının çalışma statüsü olduğunu söylüyor.

“ÇALIŞANLAR SAVUNMASIZ”

Gürkan şöyle anlatıyor: “Büyük bir çoğunluğu, iş kanunu ile haftalık azami çalışma süresi olarak belirlenmiş 45 saatin üzerinde çalışan, fazla çalışma ücretleri ödenmeyen, özlük hakları tanınmayan, her an işsiz kalmakla karşı karşıya olan ve

güvencesiz çalıştırılan insanlar. Yukarıda bahsettiğim konular ne yazık ki bu sektörün normları olarak kabul edilmiş durumda. Bazı işletmelerde daha iyi koşulları görmemiz mümkün olsa da çoğu işletmede daha kötü çalışma koşulları ile karşı karşıya kalmak da mümkün.”

Kafe ve barlarda sigortasız çalışmanın hala yaygın olduğunu belirten Gürkan, sigorta yapılması gerekliliğinin yeni yeni işletmelerin gündemine geldiğini dile getiriyor. Yevmiye usulü çalışanlar için yarı zamanlı sigortanın hiç konuşulmadığını aktaran Gürkan, “Tüm bunlar çalışanları işletmelere karşı savunmasız hale getiriyor.” diyor.

TALEP: ÜCRETLİ İZİN

Çözüm için dayanışmak gerektiğini ifade eden Sıdar Gürkan “Krizin uzun sürmesi halinde -görünüşe bakılırsa öyle olacak- 'ne gibi tedbirler alınabilir ve bu durumu sürdürülebilir kılmak için neler

güvencesiz çalıştırılan insanlar. Yukarıda bahsettiğim konular ne yazık ki bu sektörün normları olarak kabul edilmiş durumda. Bazı işletmelerde daha iyi koşulları görmemiz mümkün olsa da çoğu işletmede daha kötü çalışma koşulları ile karşı karşıya kalmak da mümkün.”

güvencesiz çalıştırılan insanlar. Yukarıda bahsettiğim konular ne yazık ki bu sektörün normları olarak kabul edilmiş durumda. Bazı işletmelerde daha iyi koşulları görmemiz mümkün olsa da çoğu işletmede daha kötü çalışma koşulları ile karşı karşıya kalmak da mümkün.”

gün hala çoğunluğu kapalı alanlarda çalışan birçok işkolundan birçok çalışan sağlığı tehdit eden durumlara rağmen çalıştırılıyor. Tüm çalışanlar için ücretli izin talebi tüm yakıcılığıyla ortaya çıkıyor.” diyor.

“SONUÇLAR DÜŞÜNÜLMEDİ”

Yedi sene dir bar çalışanı olan Merve Yüksel ise mekanlar kapatılırken hiç önlem alınmadığını ve sonuçlarının düşünülmediğini dile getiriyor. Yüksel “Kapatılan mekanların kirasını, firmalara yapılacak ödemeleri, personel maaşlarını ve hatta alkolsüz mekanlarda çalışıp parasını günlük alan personelin durumunu da asla düşünmediler. İş yapamayan mekan kira ödüyor, firmalara ödeme yapıyor ama asla kazanamıyor. Bu yüzden de personele ödeme yapılamıyor. Kimse farkında değil ama ülkenin çoğu çalıştığı yerden paralarını günlük alıyor. Kimse kirasını, faturasını nasıl ödeyeceğini bilemiyor. Yapılmırlar uygulanırken bu sektörler ayrım yapılmamalı.” diyor.

Hizmet sektöründe çalışan personellerin genellikle parasını günlük aldığı dile getiren Yüksel, parasını günlük alanların epey sıkıntı yaşayacağını, maaşlı çalışanların ise maaşlarının sadece bir kısmını alabileceğini belirtiyor. İnsanların erzak alamayacak durumlara gelebileceğini ifade eden Yüksel şöyle devam ediyor: “Hepimiz aşırı derecede karamsarıyız. Kovulma durumu söz konusu bile değil, çünkü zaten iş yok. Ücreti günlük aldığımız için, iş olmadığında zaman o para bize gelmiyor. Kovulmadık ama işimiz var diyemiyoruz şu anda.”

MARIO LEVİ

Gördüklerimiz Göremediklerimiz (112)

Akşamın esintisi içime işliyordu. Duydukları çok eski bir hikâyeden geliyordu çünkü. Yorgun bir hikâyeden... Yorgunlukları hiç şüphesiz yok ki, tüm çabalara rağmen, yeterince dile getiremeyecek hikâyeden... O bir yıldızdı, evet. Üstüne adeta yapışan bu role inanmak zorundaydı. Yıldız... Sahne adıyla Yıldız... O ışıklı yazılardaki adıyla... Kötü çekilmiş, mutlaka gülmesi gereken fotoğraflardaki adıyla... Yıldız... Elbette Yıldız... Böyle bir sahneye Fehime adıyla kaçacak değildi ya... Gülmüştü o anlarda. Derin bir kederle, çok içinden gelerek, görmüştüm. Sıradan bir gülüş değildi bu elbet. Kim bilir ne çok duyguyu barındırıyordu. Ne çok söylene-meyeni... Belki de söylenmeye değer bulun-mayı... Boş kadehini kaldırmıştı. Doldurmam için... İtiraz yoktu. İstedğini yapmıştı. Sonra bir başkasını isteyecekti. Sonra bir başkasını... Ona yetişmem mümkün değildi. Yetmişini çoktan aşmıştı. Hayatının hangi dönemini bu hatırladığı? Soramamıştım. Önemli miydi? Yine duyduklarım kalmalıydı. Hikâyenin artık çok eskilerde bırakıldığını düşünerek. O delikanlıyı bir daha konuşmamıştık. Bu kadarı yeterliydi zaten. Bazı kırgınlıklar öyle uzun uzun konuşulamazdı. O akşam beni uğurlarken söyledikleri de bu sebeple hafızama hiç unutamayacağım bir sesle yazıldı.

"Anlattıklarımı unutmayacaksın, değil mi? Unutmayacaksın... Yazacağım dedin ya... Bunu yaz bak, mutlaka yaz... Bakarsın hepten unutum bir gün... Nerden bileceksin..."

Delikanlıyı o karanlık mağarada bırakmak istediği için mi bir daha konuşmamıştık? Kim bilir. Ondan sonra başka akşamlarda hayatın kendisinde iz bırakmış başka sahnelerini konuşmuşuk zaten. Annesinin akvaryumlarına delicesine tutkun emekli bir deniz albayıyla yıllarca yasak bir aşk yaşadığını, sokak ortasında tam bir haşlanmış mısıra ilk ışığını atmış gibi görünürken, her gün özenle incelttiği iki kaşının tam ortasından pompalı tüfekte vurularak öldürülmesinin ardından, başucundaki komodinin gizli bir bölümünde bulunan günlükten ortaya çıkması da bu konuşuklarımız arasındaydı, babasının bu gerçek karşısında ne kadardır bastırıldığı eğilimlerini Karaköy'ün tekinsiz gece sokaklarında bıçkın delikanlılarla doyasıya yaşamaya başladığından iki yıl sonra, paslı bir jilet bileklerini çok derinden kesmeyi başarıp bu dünyadan, son nefesini verdiği tuvaletin fayanslarına kanyıyla 'Feza geliyorum!' diye yazarak sessizce dünya değiştirmeyi tercih ettiği de, halası tarafından başka çare kalmadığından büyütülüşü de, on altıncı yaş gününde eniştesi tarafından zorla kadın yapıldığı da, güzelliği yüzünden büyük ticari işlerin halledilmesi için, zengin işadamlarına beş yıldızlı otellerin odalarında birkaç saatlerini çok iyi geçirmeleri için sunulmasına aracılık yapan, çevresinde şıklığı ile maruf bir kadına satıldığı da, mesleğini çok iyi icra ettikten epey sonra, böyle bir iş için artık yeterli kadar cazip bulunmadığından transfer edildiği, hem pek de öyle parlak sayılamayacak sesini rağmen şarkıcılık, ağzı çok iyi laf yapabilirdi için de kibarca bir söyleyişle yarenlük hizmeti verdiği pavyonun sahibi karanfilli Arap İsmail'in kendisine her manada sahip çıkışı, bir emekli maaşı bile bağlatmayı başardığı günün hemenertesinde, tamirat yaparken elektrikle kapılıp hayatını bitirmesi de, oğlunun Almanya'da bir Arnavut'la beraber işlettiği İtalyan lokantasında, çok sevdiği Kürt aşçısı tarafından, kapıldıkları Yunanlı bir kız yüzünden ağır şekilde yaralanmasıyla birlikte, Hollanda'nın bir köyüne yerleşip peynir yapmaya başlaması da, yıllar önce bir yoldaşlığını yapan kedisinin bir gün gelip evine nasıl yerleştiği de, sokaktan geldiği için, bir zamanlar çok etkilendiği o filmde esinlenip kendisine sokak kızlığını yakıştırarak Irma adını veriş de, hissettiği yakınlığın tam da bu yüzden kaynaklandığını da, buluşmalarını bir kader gibi gördüğü de... Söylediklerinin ve söyleyemediklerinin hepsi oydu. Hepsini anlatarak kendisini yaşamak isteyen Fehime Hanım... Sohbetlerimiz böyle hayat bulmuştu. Hatıralar böyle kaybolmaktan kurtarılıyordu...

KENT PLANLAMASI ve SALGINLAR

Şehir plancısı Gizem Kıyıcı: "Salgın hastalıkları içeren kapsamlı afet planları hazırlanmalı. Mahalle planlamasına önem verilmeli. Özellikle büyük kentlerde her mahalleye kendi içinde bir kentsel sistem olarak bakılmalı ve tüm hizmetler bu sistem baz alınarak dağıtılmalı"

• Erhan DEMİRTAŞ

Salgın hastalıkların tetikleyen şey sadece sağlık ve hijyen koşulları mı? Yaşadığımız kentlerin, kent planlamalarının ve nüfusun salgınların ortaya çıkmasında ve yayılmasında payı nedir? Şehir plancısı Gizem Kıyıcı, geçtiğimiz günlerde Arkitera'da bir yazı dizisine başladı. Kıyıcı, "19. Yüzyılda Salgın Hastalıklar Kentleri Nasıl Şekillendirdi?" başlığını taşıyan bu yazısında salgın risklerine karşı kent ve mekânsal planlamaların nasıl olması gerektiğine dair önerilerde bulunuyor. Bu konu etrafında konuştuğumuz Kıyıcı, "Herhangi bir salgın atağında, uygun tedavi bulununcaya kadar mekânsal müdahaleler ve önleyici sınırlamalar çok öne çıkıyor. Şu anda da yaptığımız bu. Sosyal mesafelenme ile kamusal mekanlardan çekiliyoruz. Böylelikle hem sağlık sistemine hem de tedavi arayışlarına zaman kazandırıyoruz. Ancak ben bunun daha ilerisine gidilerek kentlerin salgın hastalıkları da içeren afet planları olması gerektiğini savunuyorum." diyor.

edütm sisteminin, genel olarak sosyal hizmetlerin kapasitesi düşünülerek hazırlanmalı. Aslında kentsel planlamanın temeli de budur. Kentteki kaynağın ve hizmetlerin insan hakları çerçevesinde tüm yurttaşlara eşit dağıtılması. Kent planlaması halihazırda böyle işleyen sistemin afet durumlarında ne kadar önemli olduğunu görüyoruz hep birlikte. Yalnızca sınırlamalar değil, sağlıklı ve güvenli konut hakkının yakıcılığı birçok boyutuyla ortaya çıktı şu anda.

• "Evde kal" kampanyası ile salgının yayılması önlenmeye çalışılıyor ancak özellikle İstanbul'da binlerce insanın evsiz olduğunu biliyoruz. Konut hakkı bu anlamda daha çok tartışılmalı sanırım.

Örneğin hepimiz evde kalmaya çalışıyoruz ancak halihazırda evi olmayan birçok insan var. Yevmiyeli çalıştığı için kirasını ödemeyecek olan bu nedenle evsiz kalmaya tehlikesiyle karşı karşıya kalan insanlar var. Bunların hepsi sıcak tartışma konusu şu an. Ancak daha böyle bir kriz ortaya çıkmadan da bu durumların hepsinin "sağlıklı ve güvenli konut hakkı" çerçevesinde bir karşılığı olmalıydı.

• **Salgınlar kentlerin mimarisini nasıl etkiledi sizce. Özellikle 19. yy'da İstanbul'u etkilemiş olabilir mi?**

Benim araştırmam kentsel ölçüğe ve mekan üretimine odaklanıyor. Mimariye ilişkin, form ve üsluba dayalı bir okuma yapmadığımızı belirtiyim. 19. yüzyıl kent tarihi anlamında oldukça özgün bir dönem. Bu dönemde belediye teşkilatlanması, kentin düzenine ve imarına yönelik düzenlemeler yapılandırılıyor. 19. yüzyılın korkulu rüyası koleranın da bu düzenlemelerde etkili olduğunu görüyoruz. Dünya kolera ile mücadele ederken mikroorganizma fikri henüz ortada yoktu. Genel olarak hastalıklar havadan ve kokudan bulaştığı düşünülüyordu. Bu nedenle temiz havada vakit geçirmenin önemi çok vurgulanıyordu. 19. yüzyıl peyzaj akımlarını, rekreatif alan anlayışını etkilemiştir salgın hastalıklar. Kentin üretim alanlarını, altyapısını da etkilemiştir. Arkitera'da hazır-

ladığım yazı dizisinde her hafta konu başlıkları altında bu etkileri tartışmaya açıyorum.

• **"MEKÂNSAL TESPİT ÇOK ÖNEMLİ"**

• **Kalabalık kentler ve steril olmayan mekânları ele alırsak salgının etkisinin arttığı söyleyebilir miyiz? Şu anda karşılaştığımız gerçek; büyük kentlerin salgından birinci derecede etkileniyor oluşu.**

Sterillik tehlikeli bir konu. Ben bu etkilenmeyi nüfusa göre kentsel sistemin yeterlilik kapasitesi çerçevesinde tartışmayı tercih ederim. Kalabalık kentler daha çok etkileniyor çünkü nüfusun ihtiyaçlarını karşılayan bir kapasite yok kentlerde. Metropollerde mekânsal dağılım eşit değil. İşinize gitmek için 2 saatlik yolculuk yapmak durumundasınız. Çocuklar okula gitmek için servise binmek durumunda. Rekreatif ihtiyacınızı karşılamak için, bir parka gitmek için, sahile gitmek için örneğin yine yol yapıyorsunuz. Mahalle bazlı gelişkin sağlık hizmeti yok. Oysa İstanbul'da 90 bin nüfuslu mahalleler var. Bir kentte mahalle ölçeğinde her birimin kendine yetebildiği bir sisteminiz olsa, mekânsal tespit yapar, yerinde önlem alır, yayılımı durdurursunuz. Büyük kentler etkileniyor çünkü hem kalabalık hem zorunlu dolaşım çok fazla.

• **Bu salgın olmayacak muhtemelen. Bir kent plancısı olarak sizin önerileriniz neler?**

Salgın hastalıkları içeren kapsamlı afet planları hazırlanması gerek. Mahalle planlamasına önem verilmeli. Özellikle büyük kentlerde her mahalleye kendi içinde bir kentsel sistem olarak bakılmalı ve tüm hizmetler bu sistem baz alınarak dağıtılmalı. Gıda tedariki planlamasının içine esaslı bir başlık olarak girmeli. Muhtarlıklar ve belediyeler, üç temel zaman ayırımında (afet durumunun öncesi, sırası ve sonrası) öngörüler hazırlayarak koordineli olarak çalışmalı.

Covid-19'a ilişkin mekânsal verileri bilmiyoruz şu anda. Oysa yayılımda mekânsal tespit ve önlem çok önemli. Bu verilere dayalı bir haritalama çalışması yapılmalı. Bu haritalama da il bazında değil, mahalle ve hatta sokak bazında yapılmalı. Yerel yönetimler bu alanların sosyo-ekonomik yapısına göre hizmet temininin planlarını hazırlamalı. Meseleyi sağlık sisteminin üzerine yığarak çözümü çok geciktiriyoruz.

Yaşlılara karşı tutumları şiddetle kınıyoruz

Emekliler Dayanışma Sendikası: "İlk açıklamanın yaşlılar üzerinden yapılması, genç insanları yaşlılara karşı ayrımcı davranışlarda bulunmaya ve kendi sağlıkları için risk oluşturduğunu düşünmeye yönlendirdi"

İçişleri Bakanlığı 21 Mart Cumartesi bir genel yayınlayarak 65 yaş üstü vatandaşların ve ayrıca kronik rahatsızlığı olan kişilerin sokağa çıkmasını sınırladığı Bakanlığın uygulamasının ardından özellikle sosyal medyada yaşlı vatandaşlar hakkında ayrımcı ve hakaret içerikli videolar yayımlandı. Birçok kesimin tepki gösterdiği bu görüntüler sonrasında Kadıköy'de faaliyet gösteren Emekliler Dayanışma Sendikası'ndan da açıklama yapıldı.

• **"HERKES İÇİN GEÇERLİ OLMALIYDI"**

Açıklamada, mevcut durumda yaşlılığın hastalık olarak kabul edildiği ve yaşlıların ekonomiye yük sayıldığı vurgulanırken şöyle devam edildi: "Gerçeklerden uzak ve bilimi reddeden resmi politikaların, empa-ti gibi insani bir duyguyu tanımayan insan kılıklarıyla ülkemizi ve dünyayı sarsan salgın günlerinde yaşlılarımıza yaklaşımlarını ibretle izliyoruz.

Korona virüsünün yayılmasından ve korona virüsünden kaçınmak için verilen resmi mesajlar yaştan bağımsız herkes için geçerli olmalıydı. Özellikle korona virüsü için tanımlanan ciddi sağlık riskleri popülasyonda yaygındır. Yaş grupları arasında yüksek riskler mevcuttur ve birçok yaşlı insanın alta yatan sağlık durumu yoktur. Avrupa'da resmi açıklamalar 'bağışıklık sistemi düşük ve kronik hastalıkları olan herkesin birinci derecede risk altında' olduğu şeklinde yapıldı. Hangi hastalığın yaş baz alınarak kesin sınırları çizilebilir? Tıp bilminde böyle bir kural var mı?"

• **"AYRIMCI DAVRANIŞLARA NEDEN OLDU"**

Salgın riski konusunda yapılan açıklamalarda sürekli yaşlıların ön plana çıkarılmasının ayrımcılığa sebep olduğu ifade edilirken şu ifadeler yer verildi: "Beş kişiden birinin diyabet hastası olduğu, kalp krizi riski-

nin 40-45 yaşlara düştüğü, 13 milyonun açık sınırlarında ücretle çalıştırıldığı, 4 milyonu aşkın genç insanın işsiz olduğu, sağlıklı ve dengeli beslenemediği gerçeği ortada duruyor. Durum böyle iken korona virüsü salgını tedbirleri için yapılan ilk açıklamanın yaşlılar üzerinden yapılması, 65 yaş üstündeki savunmasız insanların yük ve diğer insanlara karşı risk teşkil eden, genç insanları yaşlılara karşı ayrımcı davranışlarda bulunmaya ve kendi sağlıkları için risk oluşturduğunu düşünmeye yönlendirmiştir."

• **"HALA ÇALIŞIYORUZ"**

Açıklamada, 65 yaş üstü birçok insanın hala ücretli çalışmaya devam ettiği belirtilirken, "Korona virüsüne ve topluma hedef gösterilen 65 yaş üstü çoğu insanımız toplumda aktif rol oynuyor. Gönüllü sosyal kültürel çalışmaları yönetiyor, yürütüyor. Ebeveynler, eşler, yetişkin çocuklar özellikle engelli yaşayanlar, torunlar, hasta olanlar dahil olmak üzere aile üyelerine bakıyorlar, devletin yapması gereken görevleri yapıyorlar. Ayrıca bu insanların dünyanın çalışanlarıdır. Bu ülkede bugüne kadar üretilen tüm değer ve hizmetler biriken sermaye emeklerinin yaşlıların emeğinin ürünüdür. Gerçekleri görmeyen bilimi, emeği ve tüm değerleri inkar eden resmi açıklamaları, toplumsal yaşam içinde yaşlılara karşı tutumları, davranışları, söylemleri şiddetle kınıyoruz. Bilim Kurulunu,

resmi açıklamalarını dinliyoruz uyguluyoruz.

"Evde kal Türkiye" diyoruz! Karşılaştığımız hak-sızlıkları, yanlışları etkisizleştirebileceğimize devam edeceğiz. Korona virüsü salgını günlerini kuşaklararası dayanışmayla, sevgiyle, güç birliğiyle atlatacağımıza inanıyoruz. Herkese sağlıklı yaşama ve yaşlanmalar diliyoruz." denildi.

GazeteKadıköy

Haftalık süreli yerel gazete

Kadıköy Belediyesi ve Kadıköylülere adına Sahibi Kadıköy Belediye Başkanı

Av. Şerif Dara ODABAŞI

YAYIN KURULU

Dinç COBAN,
Ayten GENÇ, Leyla ALP

Yazı İşleri Müdürü

Semra ÇELEBİ

Sayfa Tasarımı

Yasemin ÖZGÜNEŞ - Sinem HAMARAT

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Serkan OKAY

Haber Merkezi

Gökçe UYGUN - Erhan DEMİRTAŞ

Reklam Servisi

Özge ÖZVEREN MUSLU

Reklam: (216) 345 82 02

Adres: Osmanağa Mahallesi Söğütöçesme Cad. Kalem Sok. No: 7/2 A Blok Kadıköy
Tel: (216) 348 70 60 Reklam: (216) 345 82 02

www.gazetekadikoy.com.tr
www.facebook.com/gazetekadikoy
www.twitter.com/gazetekadikoy
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu (0532) 727 01 07

Baskı: İleri Basım Matbaacılık Amb. Reklam Tanıtım Yayıncılık ve Teknik Hizmetleri Ticaret A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İtilas Plaza No:11/A/21 Yenibosna / İSTANBUL
Gazetemizde yayınlanan yazıların yasal sorumluluğu yazı sahibine aittir.

444 55 22
KOMŞULUK GİBİSİ YOK

Market alışverişinizi biz yapıyoruz.

Eczane alışverişinizi biz yapıyoruz.

Evimize sıcak yemek servisi yapıyoruz.

EVDE KAL HAYAT KURTAR

Hayat artık bir haber kanalı ekranı

MELİS DANİŞMENDİ

Aklımda, "Kim derdi ki seninle bir gün ayrılacağız" şarkısı dönüyor. "Böyle ayrılık olmaz, böyle yalnız kalmam..." Salonunda dönüp dururken ve "Neden bu şarkı benimle birlikte dönüp duruyor?" diye düşünürken, televizyonda sürekli kırmızı bantların ve ünlümler alt yazıların geçtiği haber kanalı açık. Haber izlemekten içim dışıma çıkmış. Üç yıldır hiç televizyon izlemeyen ben, şimdi hayatı alttan üstten sürekli son dakika haberlerinin geçtiği dikkörtgen bir ekran olarak görüyorum, pencerden baktığımda sokakta yürüyenlerin kafalarını iki ya da dört ayrı kutucuğa koyuyor, yaptığım her telefon konuşmasında karşımdakini engin bilgi sahibi bir konu uzmanıymış gibi dinliyorum. Evden minimumda -ihtiyaçlar için- çıkıyor, annem babamı üç haftadan fazla zamandır görmüyorum, tonton yaşlıların müdavimi olduğu, masalarından birine kurulup yazılarımı yazdığım (zaten kapalı olan) mahalle pastanesine hiç uğramıyor, röportaj yapacağım insanlarla buluşmuyorum, arkadaşlarımla bir cumartesi birası için bir araya gelmiyor, konser veremiyorum. Üç yılın acısını çıkarır gibi devamlı haber kanalı izliyorum. Instagram'ın pabucunu böyle durumlarda dama atan Twitter'dan

gözlerimi ayırmıyorum, ilgimi çeken tweet'lerin altındaki yorumları en aşağılara kadar okuyorum, link'ten link'e gökdelenden gökdelene atlayan süper kahramanlar gibi geziyorum. WhatsApp gruplarıma yağın mesajlara cevap veriyorum, mutfakta haftalık yemek tablosu yapıyorum, meyveleri, sarımsakları, zencefilleri yutuyorum, kolonyayla kapı kollarını ovuyorum, düşünüyorum ve düşünüyorum.

Değişmeyen bir şey var yalnız. Ellerimi gün içinde en az 15 kere yıkıyorum. Bilhassa babam ve yakın arkadaşlarımla yıllardır alay ettiğim alışkanlığımı şimdi derledim tüm dünyanın kazanmış olmasına biraz da hindi gibi kabarak bakıyorum ve '2 tur happy birthday' süresi falan da değil, yılların getirdiği tecrübeyle saniyeleri hiç sekmeyen emektar bir saat gibi tiktaklayarak hijyen mesaimi tamamlıyorum. Distopik film ya da dizilerken nasıl ki hepimizin aklından, "Ay bunlar gerçek olur mu? / Yok ya ne olacak! / Aman olsa da hayatta bize denk gelmez hahah" iç rahatlamasına böyle bir anda, 2020 Mart'ında veda ettiğimize inanmıyorum. Ama her şey kolonyanın kokusu kadar keskin ve berrak. Bir filmi seyircisi olmaktan çoktan çıkmışız.

Bir müzisyenin ya da serbest yazarın kaderi zaten ülke gündemi ile el ele, sırt sırta, boğaz boğaza gittiği için işlerimizin bıçak gibi kesilmesi alıştığımız bir 'son dakika haberi' olarak geldi. Şimdi tüm ülke ve dünya aynı yolun yolcusu ama bizim sektördekiyle öyle bir antrenmanı

var ki bu kadere, yaptığımız aylık ve yıllık planların sadece beş dakika içerisinde yerle yeksan olması, gündeme ayrı üzülmü, kendi işlerinin iptal olmasına ayrı üzülmü, mütemadiyen beklemede kal, bir umut ışığıyla toparlan, kendini sürekli arkadan ittir babam ittir, kuyruğu dik tut, üret-söyle-yaz-çiz-yayınla, hop yeni bir gündem daha! Başa dön" şeklinde ilerleyen hayat yolu sayesinde korona virüsünün gelişinde (huni takarak), "Gel gönülümün efendisi, sen de gel" şeklinde bir hisse sebep oldu. Neyse ki birer savaşçı olmaya and içmişiz, bir-iki günde kişisel kara bulutlar biraz ötelendi, online konserler başladı. Canlı yayınlar, videolar, şarkılar, sohbetler... Belki de uzun zamandır olmadığımız kadar üretken hale geldik, müzik endüstrisinde bambaşka dinamiklerin temelleri atılmış oldu. İnternetin olmadığı dönemde, misal 80'lerde olsaydı bu illet, ne olacaktı, ara ara onu düşünüyorum. Birçok açıdan şansız ama başka bazı açılardan da şanslı değil miyiz? Öyleyiz. Bu sadece işin kişisel ve sektörel yanı bir yandan. Çünkü böyle durumlarda insan beyni, kalbi, vicdanı 28 parçaya ayrılıyor. İnsanlığı düşünürken oradan ekonomik çöküşe, oradan virüs kapma korkusuna, oradan yaşlıları ötelendi, aile büyükleri ve hala mesai yapmaya mecbur olanlar için endişelenmeye, hayatın anlamsızlığına, sonra "Fazla düşünmemelisin"e, yeni işler üretmek üzere fikir mesaisi yapmaya, sonra haber kanallarına tekrar bakmaya, o kanallarda Türkçeyi çok ama çok fena kullanan sunuculara hayret edip kızmaya, bununla ilgili söylendiğin anda insanların sana, "Sen de neyin derdinde sen beaa" diye çemkirme

ihimaline, "Evet buna takılmamalıyım" kabulüne, "Niye takılmayayım be! Eğitimsizlik ne hallere gelmiş" diye kendimle kendim arasında çıkardığım kavgayı, "Aman yapmayın etmeyin" diye ayırmaya ve en sonunda, "Ben deliriyor muyum ya!" diyerek bir tur daha ellerimi yıkamaya devam ediyorum. Çok zor ve aşırı belirsizliklerle dolu bir süreçten geçiyoruz. Herkes korku içinde ve yorgun. Zaten ruh hali pek parlak olmayan bir ülkede bata çıka giderken şimdi bir de can derdi ve ekonomik endişelerimizle boğuşuyoruz. Ara ara çok ağır geliyor her şey, ağırlıklı oluyor. Annem ve babamı özliyorum. Geçen gün alışveriş listelerini kapı önüne teslim etmek üzere apartmanlarına gittiğimde cama çıkmalarını istedim. El sallastık dördüncü katla kaldırım arasında. Elimi ağzıma götürmek istemediğim için öpücük gönderemedim. "Sakin ama sakın dışarı çıkmayın" diye seslenerek

veda ettim onlara. Hayatımız boyunca sokak mesaimizle uğraşan (özellikle üniversite döneminde pireli gibi evde durmadığımızdan), gece geç kaldığımızda endişe içinde uyuyamayan anne babamı şimdi evden çıkmamaları konusunda sıkı sıkı tembihlemek ve hatta neredeyse yasak koyacak duruma gelmek hayatın çok garip bir canlısı gibi geliyor, adapte olamıyorum.

Son günlerde etrafımdaki herkesten eski fotoğraflar gelmeye başladı. Dijital bile değil, tab edilmiş, çocukluğumuzda, üniversite dönemlerimize ait fotoğrafların fotoğrafını çekip mesaj göndermek. Sandıklar açılmış belli ki. Herkesin kendisiyle, hayatıyla, geçmişle ve belki de geleceğiyle yüzleştiğinin bir kanıtı gibi bu "analog tbt'ler". Hepimiz ve hatta tüm dünya aynı hislerle geçiyor bu süreci. Herkes karanlık bir odada oturur gibi bekliyor. Mesleği sebebiyle 'Endişe' filmine en ön sıradan kombine bileti olan biri olarak, bunun da geçeceğini biliyorum. Ağır olacak ama geçecek. Bu süreçte herkes kendi kafasını berraklığa ulaştırarak bir şeyle ilgilenecek. Kimisi için müzik, kimisi için kitap, resim, oyun, dikiş ya da ev sporu olacak bilmiyorum. Ama bildiğim, emin olduğum tek şey var: Bu da geçecek.

ABD'de Kadıköylü bir

kültür elçisi

20 yıldır Türkiye'den Amerika'ya kültür ve müzik taşıyan Serdar İlhan, "Müzik mekanımı ABD'de başka şehirlerde açmayı

planlıyorum. Aklımdan Kadıköy de geçiyor! Hatta New York'ta yaptığımız festivalleri Kadıköy'e taşımaya isterim" diyor

● Gökçe UYGUN

Grafik tasarımcısı, girişimci ve işletmecisi Serdar İlhan'ı ABD'deki Türkiye göçmenleri bilir. 20 senedir Türkiye'den Amerika'ya kültür ve müzik taşıyarak, Amerika'da Türk müzik ve kültürünün yaygınlaşmasını konusunda önemli bir misyon üstleniyor.

İlhan, 2005'ten itibaren düzenlemeye başladığı ve ilk günden itibaren ilgi gören New York Gypsy Festivali ile Türkiye'nin Woodstock'u olarak nitelenen İstanbulLive konserler dizisini NY'nin farklı mekanlarında gerçekleştirdi. İlhan ayrıca yıllar içinde Türkiye'den gelen sanatçıları Amerika ve Kanada'da turneler düzenledi, düzenlemeye devam ediyor. Senede 800'ün üzerinden konser veren Drom NY isimli bir canlı müzik mekanını 12 yıldır işletiyor.

Serdar İlhan'ı sayfamıza taşımamızın bir nedeni daha var; kendisinin doğma büyüme bir Kadıköylü olması...

İlhan ile bu kış başında (korona virüsünün olmadığı günlerde) kısa süreliğine geldiği semtimizde tanıştık...

• **Serdar Bey kariyeri oldukça dolu birsiniz, sizinle konuşacak çok şey var aslında ama bu röportajın konusunu Kadıköy'le sınırlı tutmaya çalışacağım. Kadıköy doğumlusunuz. Kadıköy'ün nerelerinde yaşadınız? O zamanlardan anılarınıza başlayalım...**

Babam memur olduğu için çok dolaşmış gençliğimde. En son 78'de İstanbul'a taşındık. Acıbadem'de Ankara asfaltına paralel iki katlı, bahçeli bir evde yaşadık. Ben o zamanki adı Aryemehr (Şah Pehlivi Cumhuriyetin 50. yılında hediye olsun diye yaptırılmış) olan sanırım şimdi 50. Yıl Anadolu Lisesi'ne girdim Caddebostan'da.

İlginç yıllardı o zamanlar. Bizim okuldan bir kız arkadaşımız (Jale Yeşilnil) 1 Mayıs 1977'de öldürülmüştü. Bütün öğrenciler -özellikle lise müzik yarışması ya da bu tür organizasyonlarda- "Jale Yeşilnil Lisesi" diye slogan atardı.

• **Tehlikeli günlerdi sanırım...**

Evet, çok. Okula topluca girip çıktık. Her hafta olay çıkardı. Kapıdaki Jandarma kulübesinde senede en az iki üç kere küçük çapta bomba patlatıldı. Okul içinde kavga az olurdu ama dışarıdan çok saldırdı okula. Öğrencilerin büyük çoğunluğu sol görüş-

lüydü. Sürekli forum düzenlenirdi sınıflarda. Ben bu forumlarda genelde kapıyı tutardım.

• **Okul dışı zamanlarda neler yaptınız?**

Arkadaşlarla Bostancı'dan sandal kiralayıp Çakar denilen fenere kadar gidip oradan dalıp midye çıkarırdık. Sonra da bir arkadaşın evin bahçesinde bira ile yerdik. Müzisyen arkadaşlarımda da çoktu o dönem. Genelde Bostancı iskele çay bahçesi, Kargalı Bahçe (Bostancı tren istasyonu yanı), Derya, Kalamış Köhne çay bahçesinde çok vakit geçirirdik. Üniversite sınavına hazırladığımız dönemler Bostancı iskele çay bahçesinde çalışırdık hep birlikte.

80 yılında babamı kaybettik. Sonra da Bostancı'ya taşındık. Bostancı 4 numaralı otobüs ve Kadıköy - Karaköy vapuru yılları başladı. Büyük keyif alırdım Kadıköy vapurundan. Hala da her gelişimde mutlaka binerim.

• **O zamanlar Kadıköy'de eğlence ortamı nasıldı?**

Restoranlar, sinema salonları ve 1-2 tiyatro dışında başka bir eğlence ortamı yoktu. Caddebostan'da Maxim vardı ama orası tarzımız değildi ki zaten öyle yerlere de paramız yetmezdi. Caddebostan sahilinde çok zaman geçirirdik; akşamları oturup deniz kıyısında gitar çalar şarap içerdik.

• **ABD'de kültür sanat işi yapıyorsunuz. Kadıköy'deki yıllarınızın işinize yansması nasıl oldu?**

Kadıköy'ün hayatımdaki etkisi çok büyük tabiki. Halk Eğitim Merkezi, Budak Sineması, Kızıltoprak Sineması, Moda Sineması... Gençliğimizin büyük isimlerinden Timur Selçuk, Barış Manço ve Cem Karaca gibi isimleri Süreyya ve Budak sinemalarında seyretmişim ilk. Sevgili Fikret Kızılok ve Bülent Ortaçgil'in Suadiye'deki Çekirdek Sanatevi unutulur mu hiç... Ya da Amphora'daki Grup Gündoğar-ken konserleri! Bu sene Amca (İlhan Şeşen) ve Sunay Akın'la turne yaparken andık o günleri New York'ta.

• **"KADIKÖY BÜYÜK BİR NOSTALJİ..."**

• **Türkiye'ye ne her geldiğinizde Kadıköy'de kalıyormuşsunuz...**

Kadıköy büyük bir nostalji benim için. Evet mutlaka zamanımın yarısını burada geçiriyordum galince.

• **Kadıköy de çok değişti tabii...**

1993 - 2009 arası hiç gelmedim ve geldiğimde artık bambaşka bir şehirdi İstanbul. Kadıköy inanılır gibi değil. Moda, Fenerbahçe ve Bağdat Caddesi dışında her yerde kaybolabilirim halen.

• **Şu an Kadıköy'deki sanat/eğlence ortamını nasıl buluyorsunuz? Bu alanda çalışan biri olarak bu konudaki gözlemlerinizi daha detaylı öğrenmek isteriz.**

Mesela Barlar Sokağı çok güzel olmuş, canlı müzik mekanları, küçük tiyatrolar açılmış. Sunay Akın'ın Oyuncak Müzesi büyük kazanç mesela. Ben bunların hepsini görme şansına sahip olamıyorum ama küçük bir alanda bu kadar kültür/müzik mekanının olması şahane bir şey bence. Kadıköy'ün bir bölümüne küçük bir kasabacık inşa edilebilse ve orası bir kültür ve sanat sokağı haline getirilebilse çok yakışır...

• **KADIKÖY'DE MEKAN AÇMAK NİYETİ**

• **Kadıköy ve New York'u kıyaslamanız rica etsem...**

Mukayese etmek zor ama ben Kadıköy'deki mekan ve insan çokluğuna hayret ediyorum her gelişimde. NY bu kadar yaşamıyor geceyi desem yalan olmaz. Drom'u Amerika'da başka şehirlere de taşımaya planlıyorum bu yıl, aklımdan Kadıköy de geçmiyor değil aslında! Hatta NY'ta yaptığımız festivalleri Kadıköy'e taşımaya isterim. Kadıköy Belediyesi'nin sokaklarda parklarda caz, sinema ve tiyatro gibi çok güzel etkinlikler yaptığını duyuyorum.

BİRBİRİMİZİ KORUMAK GÖREVİMİZ!

kalabalıklara girmeyin diye;

Mobil hizmet aracımızla her gün bir mahalledeyiz.

Av. ŞERDİL DARA ODABAŞI
KADIKÖY BELEDİYE BAŞKANI

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | kadikoybelediye

Akıl sağlığımızı VIRÜSTEN

nasıl koruyacağız?

Korona virüsüne karşı sosyal mesafeye, hijyene dikkat ederek ve evde kalarak önlem almaya çalışıyoruz. Peki birdenbire tüm düzenimizi alt üst eden bu virüse karşı psikolojimizi nasıl koruyacağız? Uzman Psikolog Ceyda Yılmazçetin ile konuştuk

● Leyla ALP

Korona virüsü sadece bedenimizi değil psikolojimizi de etkiliyor. "Ben ya da yakınlarım bu virüsü kapar mı?", "Ne yapmalıyım?", "İşimi kaybeder miyim?" gibi sorular, kaygıların ve korkunun artmasına bu durum da uyku düzensizliğinden, gerginliğe kadar pek çok soruna yol açabiliyor. Uzman Psikolog Ceyda Yılmazçetin'le korona günlerinde ruh sağlığımızı nasıl koruyacağımızı, yakınlarımıza nasıl destek olabileceğimizi konuştuk.

Yılmazçetin Youtube kanalı "Ama öyle diyolar" ile çocuk gelişimi, travma gibi konularda kısa ve aydınlatıcı bilgiler veriyor.

◆ **Korona virüsü fiziksel bir hastalık olmasına rağmen psikolojimizi neden ve nasıl etkiliyor? Stres düzeyi ile bağışıklık sistemi arasında nasıl bir ilişki var?**

Tehdit hissettiğimiz zaman sinir sistemimiz hareket geç, adrenalin ve stres hormonu olarak da bilinen kortizol salınımı yapar. Bu da vücudun tehditlere karşı uyarıklığını artırır, böyle bir durumda kalp atışınız artar, kan basıncınız yükselir, soluk alışverişiniz hızlanır ve kaslar gerilir. Bu durum bir tehdit durumunda bizi hayatta tutmak için gerekli ve sağlıklı bir tepkidir.

Peki, gözle görmeyen, her yerde olan ama nerede olduğunu bilmediğiniz bir virüse karşı beyindeki alarm sisteminin (amigdala) sürekli açık kaldığını düşünün, ne mi olur?

Kronik kaygı bozukluğuna, uykusuzluğa, iştahsızlığa ve baş ağrılarına yol açar.

Doktorlarımız daha iyi açıklar, ancak en basit haliyle stres durumlarında, bağışıklık sisteminin antijenle (vücuda girdiğinde antikor oluşmasına yol açan virüs, bakteri, parazit gibi protein yapısında bir madde) mücadele etme özelliği azalır. Bu yüzden daha hassas hale geliriz. Ayrıca stresin bağışıklık sistemi üzerinde dolaylı bir etkisi de vardır. İnsanların yaşadıkları stresi azaltmak için başvurdukları sigara içmek, alkol tüketmek veya az/çok yemek gibi davranışlar da bağışıklık sistemine zarar veriyor.

"ZORLAYICI BİR DENEYİM"

◆ **Korona virüsünün birdenbire hayatımıza girişiyle birlikte korku ve endişe hakim oldu. Öncelikle şu an yaşadığımız şey travma mı?**

Yaşadığımız sıra dışı bir deneyim diyelim, sonrasında travmatik etkileri de olabilecek bir yaşantıdan geçiyoruz.

Evlere kapanmak, sevdiklerini göremek, sarılamamak, herkese olağan şüpheli gibi bakmak; insanla-

rın önemli bir bölümünün bu zor koşullarda çalışmaya devam etmek zorunda olması, hastalığı kapma ve sevdiğine bulaştırma endişesi, sokakların bilim kurgu filmlerindeki gibi boş olması, belirsizlik, güvensizlik, kontrolün bizde olduğunu hissedememek vb gibi daha sayamadığım tüm detayları da düşündüğümüzde bu çok zorlayıcı/sarsıcı bir deneyim.

Olay daha kontrol altına alındıktan sonra bu deneyimin insanlarda nasıl etkiler bıraktığını anlayabileceğiz. Herkes aynı olaya, aynı tepkileri, aynı zamanda ve aynı devamlılıkta vermez. Daha da önemlisi her zorlayıcı/travmatik deneyim herkeste travmaya yol açmaz, bunu hatırlatalım.

◆ **Bir yanda kaygı duyular var, bir yanda da hiç umursamayanlar var. Nasıl davranacağız?**

İnsanlar felaket durumlarında ortalama üç tipte tepki verirler. Birincisi gerçekten aşırı bir düzeyde endişelenerek panik diyebileceğimiz bir tepki düzeyinde hareket eden grup. Bir diğer pervasızlık diye tanımlayabileceğimiz, kendisinin sahip olduğu bir takım özelliklerden dolayı kendisine hiçbir şey olmayacağına inanarak insanlardır. Bir diğer gruptakiler bazen paniğe, bazen umursamazlığa kayar gibi olur ama ikisi arasındaki dengeyi kaybetmeden çoğunlukla rasyonel süreci ilerleten, bilgi kaynaklarını takip eden ve önerileri uyarlayan insanlardır. Bu grubun oranı az değildir. Onların işbirliği, hem kendi hayatlarında uyguladığı sistem hem de insanlarla ilişkileri sayesinde bu tür felaketlerden çıkmak mümkün olur.

Hiç korkmamak pervasızlık yaratır ki olumsuz örneklerini görüyoruz, çok korkmak, panik bizi güçsüzeleştirir, işlevsiz hale getirir.

"SÜREKLİ HABER OKUMAYIN"

◆ **Bu korku sarmalında ruh sağlığımızı nasıl koruyacağız?**

Kontrolümüz dışındaki değil, kontrolümüz altındaki davranışlarımıza odaklanmayı kendimize hatırlatacağız. Öz bakımınızı yapın, öpmeyin, sarılmayın, kalabalıklarla yan yana gelmeyin.

Günlük bir rutin oluşturmaya başlayın. İlk başta saçmalayacaksınız, korkmayın "yapamıyorum" diye, zamanla olacak, düzeninizi bulacaksınız, sadece denemeye devam edin.

Sürekli haber okumayın, ilgilenmeyin, çoğu yalan bilginin dolacağı bu ortamda aklınızı koruyun, merakınız kaygınıza besler, yeni yeni senaryolar üretirsiniz. Aman dikkat!

Güvenilir bir en fazla iki kaynak belirleyin, Sağlık Bakanlığı ve Tabipler Birliği gibi, onların bilgilerinin gün içinde saat başı değil sabah öğle akşam gibi bakmaya çalışın.

Sanal ortamdan da olsa her gün sevdiğinizinizle iletişim kurun.

◆ **Panik atak, depresyon vb rahatsızlıkları olanlar bu süreci nasıl daha rahat atlatabilir? Daha öncesinde kaygı bozukluğu vb yaşayan insanlar ne yapmalı, biz onlara nasıl davranmalıyız?**

Panik atak, depresyon vb rahatsızlıkları olanlar bu süreçte doktorlarının verdiği ilaçları kullanmaya devam etsinler. Uzmanları varsa Skype üzerinden görüşmeyi sürdürsünlere.

Yakınları önce kendilerini korumaya özen gösterinler, bunu yaparak da zorluk çeken sevdiğine örnek olsunlar. Örneğin olumsuz senaryoları "ard arda" anlatmak isterlerse bir süre sonra mutlaka "dur" demeliler. Psiko-sosyal virüsten korunmak için bunu yaptıklarını anlatsınlar.

Günlük hayattaki aksiyonlara yemek yapma, aşırı olmayan temizlik aktiviteleri, okumak ve onu paylaşma, birlikte bir şey izlemek, işlerini yapmaya çalışmak ve bu deneyimlerinde iyi gelen ve zor tarafları konuşmak gibi aksiyonlara dahil etmek için çağrılarda bulunun, bir iki kez deneyip vazgeçmeyin elbet bir gün bir tanesine dahil olacak.

"YAŞ ALMIŞ İNSANLARA BÜYÜKLÜK TASLAMAYIN"

◆ **65 yaş üstü bireylerin sokağa çıkması sınırlandırıldı. Bu onların ruh sağlığını nasıl etkiler ve onlara nasıl destek olabiliriz?**

Özgürlükleri kısıtlanmış, hapiste gibi hissedebilirler, bazıları aciz hatta öfkeli hissedebilir. Çünkü onları korumak için alınan önlemler özenli-özensiz davranışları ayırıyor, herkesi özensiz ve düşüncesiz konumuna koyduğundan öfke yaratabilir. Kendi kararını veremediği için de aciz hissedebilirler.

Maalesef karar akli başında ve duyarlı olanları zedeleyebilir ancak bu koşullarda bu kuralın uygulanması gerekmektedir. O yüzden bu durumda kişisel bir yetersizlikle ilgili olmadığını, bilakis geneli korumaya yönelik alınmış bir karar olduğunu hatırlatmak lazım.

Evde iş yapmalarına izin vermek ve kararlarına müdahale etmemek şart. Onlar sadece yaş almış yetişkin insanlardır; hepsi çocuk gibi bakıma muhtaç değil, onlara büyüklük taslamamaya, üzerlerinde otorite kurmamaya özen gösterin.

◆ **Bu salgından ve yaşadıklarımızdan ne çıkarılmalı?**

Son olarak şunu vurgulamak isterim. Felaketler başımıza geldiği zaman hayatımızdaki önceliklerimiz değişir. Bu salgın meydana gelemeden önce herkesin kafasını taktığı ufak ufak detaylar vardı. Belki bir insan dargınlığı vardı, bir ilişkiye kızılıyordu. Belki ufak sorunları problem ediyordu. Bu tür felaketler insanların hayatında neyin öncelikli olduğuna, ya da olması gerektiğine dair bir fırsat verir. Bu fırsatı iyi değerlendirerek sadece kendimizle ilgilenmek değil, yeniden başka bir şekilde sosyalleşmek ve ağ kurabilmek için çaba sarf etmek daha da önemlisi içinde yaşadığımız dünyaya iyi bakmanın ne kadar önemli olduğunu fark ederek şimdiden oluşturacağımız alışkanlıklarla bu felaket ve sonrasında sürece katkıda bulunmamız mümkün olabilir.

"Virüs gezmeyi bıraktığında görüşeceğiz"

Değişen bütün rutinlerin çocukların dünyasında da kaygıya ve korkuya neden olduğuna vurgu yapan Psikolog Ece Topal, çocuklarla doğru iletişim için tavsiyelerde bulundu

● Seyhan KALKAN VAYIÇ

Tüm dünyayı etkisi altına alan korona virüsü, günlük yaşantımızı baştan aşağı yeniden düzenlemeye yöneltti. Maske, eldiven ve sadece bayramların simgesi haline gelen kolonyaya günlük yaşantımızın bir parçası haline geldi. Bomboş sokaklar, kapalı dükkanlar, her gün haber bültenlerinde virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin ve virüse yakalananların sayısının açıklanması ruh sağlığımızı bozmaya başladı. Yetişkinler bu durumla zor baş ederken okulları kapanan, parka gidemeyen ve vakitlerini evde geçirmek zorunda kalan çocuklar bu süreci nasıl yaşıyor? Biz de buradan hareketle Kadıköy Belediyesi Çocuk Koruyucu Ruh Sağlığı Merkezi'nden Uzman Klinik Psikolog Ece Topal'dan çocuklara korona virüsünün nasıl anlatılması gerektiği hakkında yol gösterici bilgiler edindik.

Ece Topal, "Değişen bütün bu rutinler yetişkinlerin dünyasında olduğu gibi çocukların dünyasında da kaygı ve korku gibi duygulara neden oluyor. Tüm bu hissettığımız duyguların olağanüstü bir duruma verilen son derece doğal tepkiler olduğunu unutmamalıyız." diyor.

"AÇIK BİR DİLLE ANLATILMALI"

Yetişkinler olarak önce kendi yaşadığımız bu duruma karşı nasıl tepkiler verdiğimiz fark etmenin çok önemli olduğunu işaret eden Klinik Psikolog Ece Topal, "Çünkü çocuklar biz yetişkinlerin davranışlarını ve tepkilerini aynalıyor. Kendimizi sakinleştirmeden

ve yaşadığımız süreci elimizde olan imkanlarla düzenlemeden bu duruma çocukların uyumlanmasını beklememiz mümkün olmayacaktır. Evde kaldığımız süre boyunca günlük rutinler oluşturulmaz, az ama öz, doğru ile güvenilir kaynakları takip etmemiz ve uzmanların söyledikleri doğrultusunda tedbirimizi almamız önemli olacaktır. Çocuklara da aldığımız bu önlemleri ve değişen rutinlerini yaşlarına uygun bir şekilde açık, net ve dürüst bir dille anlatmamız gerekir." şeklinde konuştu.

"Çocuklar anlamaz, ondan gizli konuşuyoruz ve ona belli etmiyoruz" denilmesi gerektiğinin altını çizen Psikolog Ece Topal, çocukların yetişkinlerin huzursuzlandığı ve kaygılandığı şeyleri hissettiğine dikkat çektiği konuşmasını şöyle sürdürdü; "Diğer bir yandan onların da aile içinde bir birey olduğunun hatırlanmaya ve durumu anlamaları için yaşları doğrultusunda bir açıklama yapılmaya ve yeni rutinlerini oluşturmamıza ihtiyaçları var."

"KORONA MESAFEDEN HOŞLANMAZ"

"Çocuklara 'Hepimizin yeni tanıştığı bir virüs var. İsmi korona olan bu virüs, insanların birbirlerine temas ettiği alanlarda olmayı seviyor. Korona mesafeden hiç hoşlanmaz, hele ki sebze ile meyvye gibi besinleri tüketenlerden, su ve sabunla temas eden kişilerden hemen uzaklaşır.' açıklamasını ve-rebilirsiniz." diyor Klinik Psikolog Topal, bilgilendirmeye şöyle devam ediyor; "Dışarda olmak durumunda kalan bakkal, market, fırın gibi yerde çalışan insanların da bu virüsten korunmak için maske ve eldiven takarak kendilerini ve bizleri koruduklarını anlatabilirsiniz. Bu dönemde virüsün kontrol altına alınabilmesi için bizim de evde kalarak birbirimizi koruduğumuzu anlatabilirsiniz. Uyulacak önlemlerin yanında gelen temizlik kuralları konusunda çocukları bilgilendirirken de korkutmamak gerekir. Ellerini yıkama

ve sabunla temas eden kişilerden hemen uzaklaşır.' açıklamasını ve-rebilirsiniz." diyor Klinik Psikolog Topal, bilgilendirmeye şöyle devam ediyor; "Dışarda olmak durumunda kalan bakkal, market, fırın gibi yerde çalışan insanların da bu virüsten korunmak için maske ve eldiven takarak kendilerini ve bizleri koruduklarını anlatabilirsiniz. Bu dönemde virüsün kontrol altına alınabilmesi için bizim de evde kalarak birbirimizi koruduğumuzu anlatabilirsiniz. Uyulacak önlemlerin yanında gelen temizlik kuralları konusunda çocukları bilgilendirirken de korkutmamak gerekir. Ellerini yıkama

kurallarını oyunlaştırmak iyi bir fikir olacaktır. Bir şarkı belirleyip bitene kadar elleri yıkamak, elleri yıkarken bilmece sormak ve sayılarla oyunlar oynamak sürece dahil edilebilir. Çocuklar ellerini yıkamayı unursa kızmayın. Birçok yetişkin gibi onlar da bu yeni rutinlere adapte olmaya çalışıyor. O yüzden onların zorlanması çok doğal."

"DOKTORCULUK VE ÇİÇEK BAKIMI"

Sarılmayı ve tokalaşmayı önemseyen bir toplum olarak zorlandığımız alanlardan birisinin de sosyal mesafeyi ayarlamak olduğuna parmak basan, el sallamak ve sevgimizi göstermek için kelimeleri kullanmak gibi yeni alışkanlıklar deneyimleyebileceğimizi belirten Psikolog Ece Topal, rutinlerin çocukların yaşamında önemli bir yer tuttuğunu ve yaşamın devamlılığının bir göstergesi olduğunu hatırlattı. Topal, "Ev koşullarına uygun yeni bir düzen hazırlamak önemlidir. Ancak çocuğun 'boş kalmaması' adına sürekli etkinliklerle dolu bir rutin oluşturulmaktan kaçınmın. Rutin dışı fazla yapılan şeyler de çocukta kaygı yaratabilir. Bu sebeple gün içinde aile kutu oyunları veya evcilik ya da doktorculuk gibi rol oyunları oynanabilir. Bunların yanında bireysel yapabilecekleri etkinlikler için de çocuklara

alan bırakmak gerekir. Ev içinde günlük olarak yaptığımız çocuğunuzun yaşına uygun olan temizlik, sofrakurma ile kaldırma ve çiçek bakımı gibi işlerde de onlara görevler verebilirsiniz. Ev içi sorumlulukları yerine getiren birçok çocuğun özgüveni de desteklenecektir." diye konuştu.

"UYGUN AÇIKLAMAYA İHTİYAÇLARI VAR"

"Bu süreçte en çok ne zaman dışarı çıkacağız, arkadaşlarımız ne zaman gideceğiz, büyük ebeveynlerle ne zaman görüşeceğiz ve okullar ne zaman açılacak gibi sorularla karşılaşabilirsiniz." diyen Ece Topal, sözlerine şu bilgileri ekledi; "Çocukların sosyal ilişkilerinin sürekliliklerini sorguladıkları bu sorular için 'kendimizi ve onları bu gezmeyi seven virüsten korumak için onlarla bir süreliğine telefonda konuşacağız veya görüntülü arama yapacağız. Virüs gezmeyi bıraktığında arkadaşlarımızla ve büyük ebeveynlerimizle tekrar görüşebileceğiz. Bu konuda gelen yeni haber olduğunda hemen sana bilgi vereceğim.' gibi bir ifadeyle çocukların sürece uyumlanmasına destek olabilirsiniz. Çocukların da yaşlarına uygun açıklamalara ihtiyaç duyan ve yoğun duygular deneyimleyen bireyler olduğunu akıldatarak hareket etmeliyiz."

GELİŞİM TIP LABORATUVARLARI
Kuruluş 1993

Genel Yönetmen: Prof. Dr. Paşa Göktaş

Laboratuvarımız ileri moleküler ve genetik testlerle ulaşmış olduğu "İleri Laboratuvar Tanı Merkezi" özelliği ile halkımızın hizmetindedir.

www.gelisimlab.com.tr | gelism@gelisimlab.com.tr
facebook.com/gelisimtip | instagram.com/gelisimtip

MERKEZ VE ŞUBELERİMİZ:

MERKEZ: Bağdat Cad.No:28 Kızıltoprak, Tel: (0216) 349 51 51
Feneryolu: Bağdat Cad.No:67 Kızıltoprak, Tel: (0216) 345 46 51
Şaşkınbakkal: Bağdat Cad.No:367/3 Tel: (0216) 385 02 89
Kadıköy: General Asım Gündüz Cad.No:8/11 Kat:1 Tel: (0216) 418 00 88
Göztepe: Fehrettin Kerim Gökay Cad.No:175/5 Tel: (0216) 566 27 75
Nişantaşı: Valikoncağı Cad.No:64/2 Nişantaşı Tel: (0212) 231 49 67
Haseki: Millet Cad.No:21/3 (Haseki Hst. yan) Tel: (0212) 529 89 79

Ülkemizde Yaşlılara En İyi Hizmette Öncü, Önder ve Örnek Kuruluş

KASEV Vakfı
Dinlenme-Huzurevi-Özel Bakım Bölümü Tesisleri

✓ Felçli, Alzheimer, Parkinson gibi hastalıklarda yaşlıya özel bakım uygulayan modern sistemleri,
✓ Hastane sonrası tıbbi bakımevi ve sosyal-psikolojik destek çalışmalarıyla,
✓ Ayrıca tatile giderken aile büyüklerinizi gönül rahatlığı ile emanet edebileceğiniz,
✓ Yaşlılarımızın güvenli ev sahipliği yapacak kurum olarak yanındayız.

Tel: (0216) 493 57 21 (5hat) - GSM: (0533) 657 73 78
Fax: (0216) 494 33 57 - E-mail: info@kasev.org
Adres: KASEV Vakfı Kamil Çetin Oraler Kampüsü
Edebali Caddesi No:1 Aydıntepe - Tuzla / İSTANBUL

www.kasev.org.tr

Kulüpler değer kaybediyor, spor endüstrisi çıkmazda

Birçok sporcu ve teknik direktör korona virüsü salgınına yakalanırken spor dünyası nasıl devam edileceğini tartışıyor. Kulüpler, değer kaybetmeye devam ederken yayın ve stat gelirlerinden yoksun kalmaları yüzünden çare arıyor

● **Fırat FISTIK**

Türkiye'de spor kamuoyu korona virüsü tartışıyor. Galatasaray teknik direktörü Fatih Terim'in virüs testinin pozitif çıkması tartışmaları alevlendirdi. Terim, Beşiktaş maçı sonrası Türkiye Futbol Federasyonu'nu da eleştirerek "Bu maç seyircisiz ama statta bine yakın insan görev yapıyor. Bizim canımız yok mu? Risk varsa hepimiz risk altındayız" demişti.

Galatasaray Spor Kulübü'nden yapılan açıklamada Terim'in yanı sıra kulübün ikinci başkanı Abdurrahim Albayrak ve Şükran Albayrak'ın korona virüsü testinin pozitif çıktığı açıklanmıştı. Kulüp başkanı Mustafa Cengiz, hem Terim'in hem de Albayrak'ın sağlık durumlarının iyi olduğunu açıkladı. Beşiktaş'ın forveti Burak Yılmaz, sosyal medya hesabından Başakşehir Başkanı Göksele Gümüşdağ'ın da korona virüsüne yakalandığını paylaştı.

Fatih Terim, Abdurrahim Albayrak

Fenerbahçeli futbolcular ve takım personeli de Samandıra'daki tesislerde korona virüsü testi yaptırıldı. Test sonucunun bir futbolcu ve bir sağlık personelinde pozitif açıklandı. Fenerbahçe Beko Basketbol takımında da oyuncuların ve idari kadro çalışanlarından bazılarının korona virüsü belirtisi taşıdığı duyurulmuştu. Beşiktaş tarafından ise teknik heyet ve futbolcuların herhangi bir şikayetleri olmadığı açıklandı. Kulüp, sağlık ekibi gerek gördüğü takdirde test yapacaktır.

KULÜPLER DEĞER KAYBETTİ

Salgın, tüm sporcuları doğrudan etkilemeye başlamışken spor kulüplerinin de finansal olarak nasıl devam edeceği tartışma konusu. Kulüpler, ayakta durmalarını sağlayan stat ve yayın gelirlerinden mahrumlar. Ülkemizde dört büyük kulüp Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor'un borsa değerleri yüzde 50'ye yakın değer kaybetti.

Türkiye'nin dışında Avrupa'da da dünyaca ünlü kulüpler değer kaybediyor. İtalyan ekibi Juventus

borsada en çok değer kaybı yaşayan takım olurken (yüzde 50), Almanya'da Borussia Dortmund yüzde 40, en zengin kulüplerden Manchester United yüzde 30, Fransız Lyon kulübü yaklaşık yüzde 30 değer kaybetti. Kulüpler, oyuncuların ücretlerini indirmeye gitmeye hazırlanırken, federasyonlar da kulüplere destek vermek için hazırlık yapıyorlar.

Alp Ulagay

İngiltere'nin başkenti Londra'da yaşayan spor yoruncusu gazeteci Alp Ulagay, korona virüsü salgınının spora finansal açıdan nasıl etkisi olacağını şöyle anlattı: "Daha popüler, daha fazla ekonomik kaynağa sahip branşlar daha az etkilenecektir ama olimpiyatta çok bağlı olan yüzme, jimnastik, kürek, halter, güreş gibi dallar kuşkusuz daha fazla etkilenecek. Yayın hakkı gelirleri ve diğer gelirleri de daha az zaten. Bir de tabii ki seviye farkı var. Futbolun üst kademesindekiler daha az etkilenecek, altyapı, genç takımlar, amatör takımlar çok olumsuz etkilenebilir. Kaynak zaten az ve kesildiğinde büyük bir aksama söz konusu olacaktır."

ENDÜSTRİNİN DEĞERİ 1 TRİLYON

Spor endüstrisinin parasal değerinin yaklaşık 1 trilyon dolar olduğunu söyleyen Ulagay, İngiltere'den örnek verdi ve oradaki tartışmaları özetledi: "İngiltere'den bir örnek vereyim, kişi başı en çok spor etkinliğine gidilen ülke burası. 70 milyondan fazla bilet satılıyor spor etkinlikleri için. 13-14 milyar sterlinlik bir ekonomi. Bu olmayınca müthiş bir darbe olacak. Belki aylarca hiçbir etkinliğe gidilemeyecek. ABD, daha büyük bir ekonomi. Sporun her kademesine etki ettiğini göreceğiz. Her kademe de fedakarlık etmek zorunda kalacak. İngiltere'de şu anda spor etkinlikleri devam edebilir mi, edemez mi tartışması var. Tüm profesyonel maçlar seyircisiz de olsa Mayıs-Haziran'da tekrar başlayabilir mi diye konuşuluyor. Statlarda değil daha az kişinin görev alacağı antrenman sahalarında yapma seçeneği bile var. Seyirci gelirini feda edelim ama hiç olmazsa televizyon gelirini kaybetmeyelim diye düşünüyorlar. Çünkü 750 milyon sterlinlik bir zarardan bahsediliyor."

lemeyecek. ABD, daha büyük bir ekonomi. Sporun her kademesine etki ettiğini göreceğiz. Her kademe de fedakarlık etmek zorunda kalacak. İngiltere'de şu anda spor etkinlikleri devam edebilir mi, edemez mi tartışması var. Tüm profesyonel maçlar seyircisiz de olsa Mayıs-Haziran'da tekrar başlayabilir mi diye konuşuluyor. Statlarda değil daha az kişinin görev alacağı antrenman sahalarında yapma seçeneği bile var. Seyirci gelirini feda edelim ama hiç olmazsa televizyon gelirini kaybetmeyelim diye düşünüyorlar. Çünkü 750 milyon sterlinlik bir zarardan bahsediliyor."

"YABANCI OYUNCU SORUNU OLACAK"

Ulagay, Türkiye'de maçların ertelenmesi için geç kaldığını belirtirken, "Türk takımlarının İtalyan, İspanyol takımlarıyla temas etmesini engel olunmadı. Müsabakaların ertelenmesi konusunda 1-2 hafta geç kaldı" dedi. Ulagay aynı zamanda liglerde oynayan yabancı oyuncuların ülkelerine dönmeleri ve sözleşmeler konusunda sıkıntılar çıkabileceği konusunda uyardı: "Basketbolda önemli yansımaları görüyoruz. Sanyorum Anadolu Efes ve Fenerbahçe dışında diğer takımlardaki yabancı oyuncuların tamamı ya da tamamına yakını ülkelerine döndüler. Çoğunluğu Amerikalı. Hatta maçların ertelenmediği son hafta sahaya çıkmayan oyuncular oldu. Haksız da değil. Futbolda tabii ki daha fazla heterojen bir yapı var. Onların da homurdanmalarını görüyoruz, ailelerinin ve yakınlarının vevansınları var. Bu çok baş ağrıtaacak bir mesele olacak. Hem Türkiye'den ayrılmak isteyenler olabilir hem de sözleşmelerle ilgili büyük problemler çıkacak. Sezon sonu sözleşmelerin kalan kısmının ödenip ödenmeyeceği büyük bir sorun olacak. Türkiye'nin tek başına halledebileceği bir sorun da değil, Avrupa ve dünya çapında ele alınması gereken bir sorun olarak karşımıza çıkacak."

OLİMPİYATLAR DA ERTELENDİ

Japonya Başbakanı Şinzo Abe, 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunları'nın korona virüsü salgını nedeniyle bir sonraki yıla ertelendiğini açıkladı. Olimpiyat oyunları böylece tarihinde ilk kez ertelenmiş oldu. Daha önce de 2. Dünya Savaşı sırasında olimpiyatlar düzenlenememişti. Tüm dünyada küresel salgın haline dönüşen korona virüsü önlemleri çerçevesinde, ligler ve spor müsabakaları ertelenmişti. UEFA, daha önce mayıs ayına ertelenen Şampiyonlar Ligi ve UEFA Avrupa Ligi'nin süresiz olarak ertelendiğini duyurmuştu. Alp Ulagay, olimpiyatların ertelenmesinin işin vahametini ve boyutlarını gözler önüne serdiğini söylüyor: "Olimpiyatlar tarihte ilk kez ertelendi. Diğer tüm alanlarda olduğu gibi sporda da her kademe etkilenecek, etkilenecek zorunda. En zengin kulüpler, en çok oynanan spor dalları dahi etkilenecek."

"Evde kalın ama hareketsiz kalmayın"

Korona virüsünün yayılmasının ardından "evde kalın" çağrısını dikkate alanlar için Dinamo Spor Kulübü, instagram aracılığıyla canlı antrenman yaptırmaya başladı

● **Seyhan KALKAN VAYIÇ**

Tüm dünyayı etkisi altına alan korona virüsü, günlük yaşamı olumsuz bir şekilde etkilemeye devam ediyor. Ülkemizde de görülmeye başlamasının ardından virüsün hızlı bir şekilde yayılmasını engellemek için sürekli olarak "evde kalın" çağrısı yapılıyor. Bu çağrıyı dikkate alıp evde kalanlar için instagram ve youtube aracılığıyla pek çok etkinlik yapılmaya başlandı. Dinamo Spor Kulübü de hem kulüp oyuncuları hem de diğer kişiler için kulübün instagram hesabı üzerinden canlı antrenman yaptırıyor.

Dinamo Spor Kulübü olarak 3-18 yaş çocuklara basketbol, voleybol ve jimnastik eğitimi verdiklerini belirten Dinamo Spor Kulübü ve Spor Okulları kurucularından Kaan Aykut, "Ülkemizde yaşanan korona virüsünün yayılmasını engellemek için sporcularımızla birlikte spor salonlarında antrenman yapmıyoruz. Böyle bir durumda karşılığınca sporcularımız antrenmanlardan geri kalmışın diye canlı antrenman hazırlamaya başladık." diyor.

"HER GÜN YARIM SAAT ANTRENMAN"

"Teknolojiyi bu sefer çocuklar için doğru kullanarak haftanın her günü saat 18.30'da kulübümüzün

instagram sayfası üzerinden 30 dakikalık canlı antrenman yapıyoruz." diyor Kaan Aykut, şöyle devam ediyor: "Bu antrenman daha çok kuvvet, dayanıklılık ve esneme üzerine gerçekleştiriliyor. Canlı antrenmanlarımıza hem sporcularımız hem de onların aileleri katılım gösteriyor. Bu sayede büyük bir kitleye her gün spor yaptırmış oluyoruz. Antrenmanlara sadece kulüp sporcusu ve velileri değil isteyen herkes katılarak evde spor yapılabilir. Zor günler geçirdiğimiz bir dönemde sporu hayatımızdan eksik etmemiz gerekiyor."

"YENİ PROGRAMLAR EKLENECEK"

Ayrıca Dinamo Spor Kulübü antrenörlerinin kendi branşlarında antrenman videoları yükleyerek sporcularıyla beraber antrenman yapmaya başlayacaklarının duyurusunu da yapan Kaan Aykut sözlerine son olarak şunları ekledi: "Evde kalıp dışarı çıkmayan çocuklar antrenörleri eşliğinde branş antrenmanlarını da yapmış olacak."

Ayrıca canlı antrenmanların sayısını artırıp yeni programlarla çocukların ve ailelerinin daha fazla spor yapmasını hedefleniyor."

"SAHADAYMIŞIZ GİBİ..."

Dinamo Spor Kulübü'nün instagram sayfası üzerinden gerçekleştirdiği canlı antrenmana katılan Dinamo Anne Voleybol Takımı'nın oyuncusu Özlem Koç, "Kızım Mira da kulüpte voleybol oynuyor. Onunla birlikte her gün 18.30'da canlı antrenman eşliğinde spor yapıyoruz. Hareketi ve sporu seviyoruz. O yüzden yaşadığımız izolasyon süreci bizi endişelendirdi. Ama Dinamo Spor Kulübü imdadımıza çok çabuk yetişti. Her akşam kuvvet antrenmanlarını instagram üzerinden canlı yapıyoruz. Bu sırada aynı yayını izleyen arkadaşlarımızla da selamlaşma şansımız oluyor. Aynı anda yüzlerce insanla internet ortamında bile olsa spor yaptığımızı bilmek çok keyifli."

Hatta takım ruhunu kaybetmemek için sahadaymışız gibi formalarımızı giyerek spor yapıyoruz." dedi.

"Ne kadar süreceğini bilmediğimiz bir döneme girdik." diyor Özlem Koç, şöyle devam etti: "Hem fiziksel hem de ruhsal olarak sağlam durmak zorundayız. Her ikisi için de Dinamo Spor Kulübü'nün bu özveriyle yaklaşımı çok faydalı oldu. Tüm hocalara, destek veren tüm sporcu ve ailelerine teşekkür ederiz. Sahalarda görüşene kadar evde kalın ama hareketsiz kalmayın."

EVDEKİ ÜNİVERSİTELİLER!

Alınan tedbirler doğrultusunda uzaktan eğitime başlayan üniversitelilerle bu yeni deneyimi konuştuk

● Simge KANSU

Tüm dünyayı etkisi altına alan korona virüsünün ülkemizde de görülmesinin ardından hızla önlemler alınmaya başlandı. Alınan tedbirler çerçevesinde 16 Mart itibarıyla eğitime ara veren okullar, 23 Mart Pazartesi günü uzaktan eğitime başladı. İlkokul, ortaokul ve lise öğrencileri için TRT-EBA TV ile Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden uzaktan eğitim kapsamında ilk dersler verildi. Üniversite öğrencileri için de Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tarafından uzaktan eğitim kapasitesine sahip olan bütün üniversitelerde dijital imkanlar ile uzaktan eğitim süreci başlatıldı. Uzaktan eğitime başlayan İstanbul Üniversitesi öğrencileri, süreçle ilgili düşüncelerini Gazete Kadıköy ile paylaştı.

“DİKKATİMİZ KOLAY DAĞILIYOR”

Büşra Toprakçiyiğit: Bu sisteme aşına değiliz, yüz yüze eğitimde bile derse yerince adapte olamıyoruz. Dikkatimiz kolay dağılıyor. Bunun haricinde blok dersler de cabası tabii ki. Gün içinde hangi hocamızı içerik gir-

di, bunlardan nasıl faydalanabiliriz diye gözümü telefondan ayıramadım. Dizüstü bilgisayarım, kaldığım KYK yurdunda kaldı. Telefondan da materyaller kolayca ulaşamıyorum. Nereye kadar sürecek bilinmez...

“ÇOK SIKINTI OLACAK”

Yağız Hodaman: Bence insan sağlığı açısından yararlı bir karar ama her okul bir değil. Bazı okullarda devamsızlık zorunluluğu yok bu yüzden öğrenciler sadece sınav döneminde okula gidiyorlar ve bu eğitimde istikrarsızlığa yol açıyor. Bu durum hocaları da etkiliyor. Onlar da bazı derslere girmiyor ne yazık ki.

Her okulun online sisteminin aynı olacağından şüpheliyim. Bu sisteme katılım sağlanır ama yeterli olacağını sanmıyorum. Bazı evlerde internet olmayabilir, temel internet altyapısı çökebilir. Bu yüzden çok sıkıntı çekileceğini düşünüyorum.

“AMFİYİ ÖZLEYECEĞİZ”

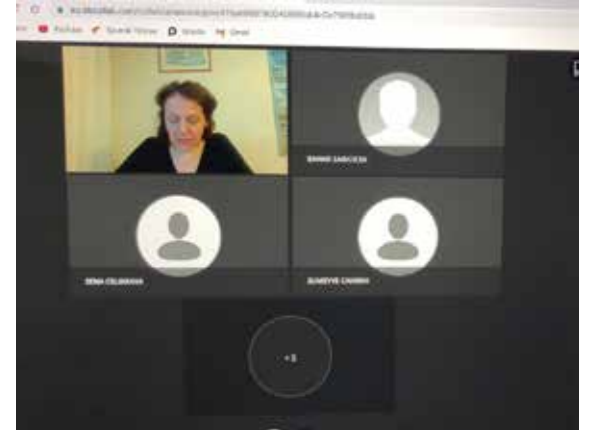
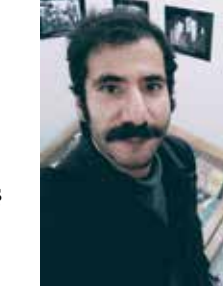
Deniz Zeybek: Gazetecilik bölümünü örgün okurken aynı zamanda uzaktan öğretim olarak Adalet okuyorum. Böyle bir sisteme karşı yabancı değilim, çok

yeterli gördüğüm söylemezdim fakat durum şu an farklı. Virüs dolayısıyla sürekli evde olduğumuz/olacağımız için ders çalışmak istemeyenler, kendini buna mecbur hissedip de o sistemin başında kendilerini bulacaklardır yani illa ki katılım göstereceklerini düşünüyorum. Elbette ki fakülte, amfi hayatını bu süreç içinde özleyeceğiz fakat derslerden geri kalmamız için böyle bir gelişme de şarttı. Yazar sağlayıp sağlamayacağımı da süreç sonunda göreceğiz.

“ODAKLANMA PROBLEMİ YAŞIYORUM”

Mahir Halisdemir: Ben uzaktan eğitimin sağlıklı işlediğini, bu süreçte de işleyeceğini düşünmüyorum. Çünkü üniversitede her ne kadar sağlıklı götürülebildiği tartışmalı olsa da öğrencilerin ve akademisyenlerin doğrudan yüz yüze etkileşiminin olduğu bir süreçten bambaşka bir sürece geçmiş olduk. Bu birincisi adaptasyon sorunu yaratacak bizler açısından. Ders notları ya da mater-

yaların dijital ortama aktarılmış olması yüz yüze eğitimin yarattığı etkileşimi sağlayamaz düşüncesindeyim. İkincisi öğrencilerin birarada olduğu sosyal yaşam alanlarından ve birbirlerinden uzak kalmak zorunda olması da manevi anlamda olumsuz bir etki yarattı. Kendi açımdan bu süreci lehime çevireceğimi düşünürken yani kitaplarımı okuyabileceğim, verimli çalışmalar üretebileceğim bir zaman dilimi yaratabilirim diye düşünürken aklım acaba salgını nasıl atlatacağız düşüncesine gidiyor, odaklanma problemi yaşıyorum. Birçok öğrencinin verimli ders çalışabildiğini de düşünmüyorum.

Şıpsak mutfak tarifleri

Yemek yapma konusunda acemi olanlar için kısa sürede yapılabilen lezzetli ve kolay yemek tariflerinden bir kaçını derledik

Korona virüsünün yaygınlaşmasıyla hepimiz evlere kapandık. Virüsten korunmanın bir yolu da sağlıklı beslenmek. Maharetli olanlar ellerindeki malzemelerle çeşit çeşit besleyici ve lezzetli yemekler yapıyor. Yemek yapmayı pek bilmeyen öğrenci ve bekarlar içinse durum biraz karmaşık.

Tam da bu sırada iletişimci-öğretim görevlisi Sinan Dirlik #ŞıpsakMutfak hashtagı ile yemek tarifleri vermeye başladı. Dirlik'in sosyal medyada başlattığı #ŞıpsakMutfak hashtagı ile başlattığı tariflere kısa sürede yenileri eklendi. Biz de bu tariflerden bir kaçını gazetemize taşıdık.

BEYAZ EKMEK

MALZEMELER:

1 paket maya
1 yemek kaşığı toz şeker
1.5 tatlı kaşığı tuz
Yarım su bardağı süt
1 yemek kaşığı zeytinyağı
1.5 su bardağı su (200 ml bardak)
5-6 bardak un

YAPILIŞI:

Malzemeleri karıştırıyor ve hamuru mayalamaya bırakıyoruz. Hamura şekil verip önceden ısıtılmış fırında 200 derecede pişiriyoruz.

SEBZELİ SALATA

MALZEMELER:

1 bardak kuru börülce,
1 havuç,
1 yumurta,
Taze ya da kuru soğan,
Ve çeşitli yeşillikler

YAPILIŞI:

Kuru börülceyi haşlayıp süzün. Yumurtaları haşlayıp doğrayın. Karşıma bol soğan ve yeşillik ve rendelenmiş havuç koyun. Zeytinyağı ve limon ilave edin. Sebzeli salata servise hazır.

PATATES KÖFTE

MALZEMELER:

3 adet büyük boy haşlanmış patates
1 çay bardağı un,
1 yumurta
1 yemek kaşığı pul biber
1 çay kaşığı karabiber
1 tatlı kaşığı tuz
Maydanoz
Peynir veya zeytin

YAPILIŞI:

Patatesleri haşlayıp ezin yumurta ile karıştırın. İsterseniz içine peynir yada zeytin koyabilirsiniz. İsteddiğiniz boyda toplar hazırlayıp una bulayın ve bol yağda kızartın.

BAYAT EKMEK KÖFTESİ

MALZEMELER:

1 bayat ekmek
1 yumurta
1 su bardağı rendelenmiş peynir (kaşar veya beyaz peynir)
2 adet taze soğan
1 avuç maydanoz
Tuz, karabiber ve çeşitli baharatlar
Sıvıyağ
Sosu için yoğurt

YAPILIŞI:

Ekmegi geniş bir kaba koyup ıslatın, yoğurarak ezin. Diğer malzemeleri üzerine ekleyip karıştırın. Köfte şeklini verin. Tepsiye yerleştirdiğiniz ropların üzerini streç filmle kapatıp, yarım saat buzdolabında bekletin. Yağı

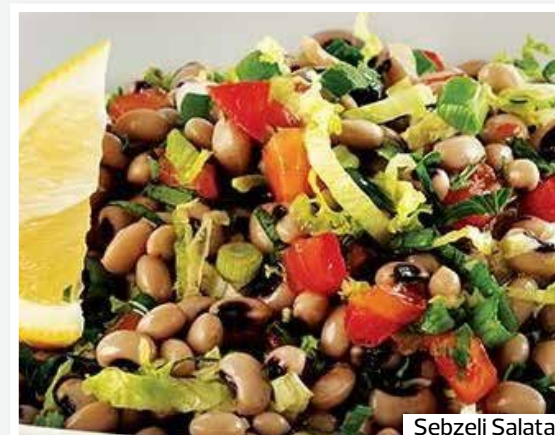
Beyaz Ekmek

Bayat Ekmek Köftesi

Patates Köftesi

Sebzelik Salata

Kabak Yoğurtlama

Mercimekli Bulgur Pilavi

Pancake

tavada ısıtıp kızartın. Köfteleri koyacağımız tabağın zemine havlu peçete yerleştirirseniz, hem köftelerin yağını çeker, hem de tabağınız daha az kirlenir. Kızartmanın üzerine ya da yanına yoğurt koyabilirsiniz

MERCİMEKLİ BULGUR PİLAVI

MALZEMELER:

1,5 su bardağı bulgur
1 su bardağı yeşil mercimek
1 kuru soğan
2 yemek kaşığı tereyağ
1 yemek kaşığı sıvıyağ
Tuz

YAPILIŞI:

Mercimekleri 2 su bardağı su ile birlikte suyun yüzeyine çıkana kadar haşlayıp bir kaba alın. Tereyağı ve sıvı yağı karıştırarak tencerede ısıtın ve ince ince doğradığınız soğanı pembeleşinceye kadar kavurun. Ardından bulguru, tuzu ekleyerek hafifçe karıştırın. Sonrasında haşlanmış mercimekleri ve suyunu tencereye ekleyin. Suyun karışımın bir parmak üzerinde olmasına dikkat edin. Şöyle bir karıştırıp suyunu çekene kadar pişirin.

KABAK YOĞURLAMA

MALZEMELER:

3 tane kabak
Un, Tereyağı
Yoğurt
Pul biber

YAPILIŞI:

Kabakları iri iri doğrayıp hafifçe haşlayın. 2 kaşık unu, 2 kaşık tereyağda unun kokusu geçene kadar kavurun. Karşıma haşlayıp süzdüğünüz kabakları ekleyip karıştırın. Üzerine isterseniz sarımsaklı isterseniz sade yoğurt döküp pul biber gezdirin.

PANCAKE

MALZEMELER:

1 adet orta boy yumurta
155 gr un
250 ml süt
1 yemek kaşığı toz şeker, 1 çimdik tuz
1 çay kaşığı kabartma tozu
1 yemek kaşığı sıvı yağ (Tost makinasının ya da tavanın yüzeyini yağlamak için)

SERVİSİ İÇİN: Taze Meyveler ya da soslar

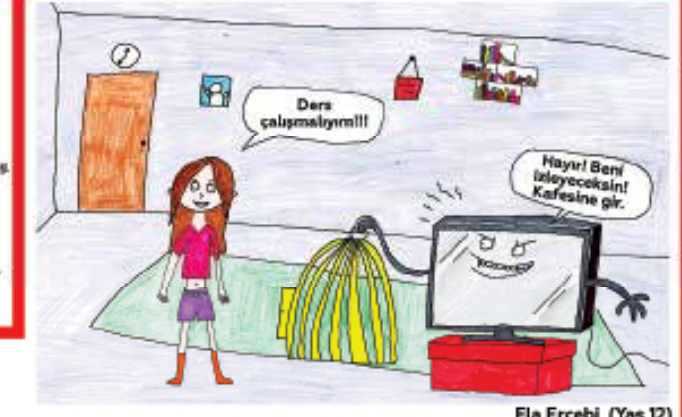
YAPILIŞI:

Un, kabartma tozu, tuz ve şekeri birlikte eleyin. Yumurta ve sütü birlikte çırpın. Un karışımını süte alttan üste doğru karıştırarak 2-3 seferde yedirin. Kullanacağınız tavayı ya da makinayı hafifçe yağlayıp ısıtın. Pancake karışımından yarım keçe ısıttığınız tavaya dökün. Üzeri göz göz olunca diğer tarafını çevirin. Bir süre daha pişirip servis tabağına alın. İsteddiğiniz sos ve meyvelerle servis yapın.

Amatör Günleri, Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'nde usta çizer Behiç Pek buluşmaları ile devam ediyor. Amatör çizerlerin karikatürleri, iki sayıda bir gazetemizin Amatör Köşesi'nde sizlerle buluşacak

KARİKATÜR EVİ

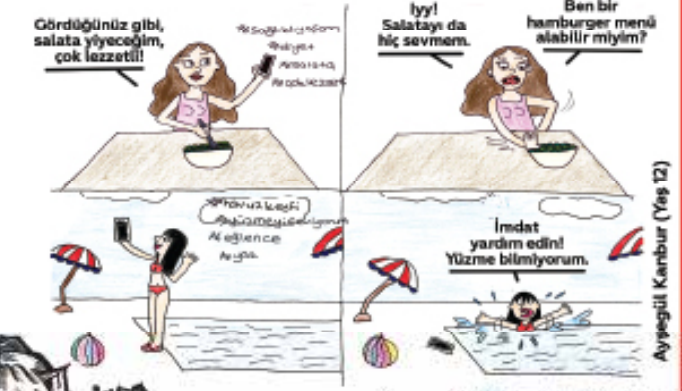
Karmale Albayrak (Yaş 10)

Ela Ercebi (Yaş 12)

Olivia Işık (Yaş 10)

Ayşe Gül Karbur (Yaş 12)

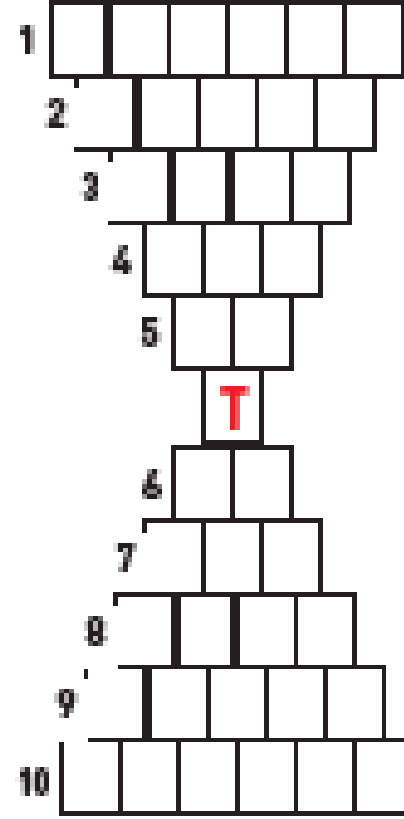
Ali Aras (Yetişkin)

İLKER MUMCUOĞLU

BULMACA

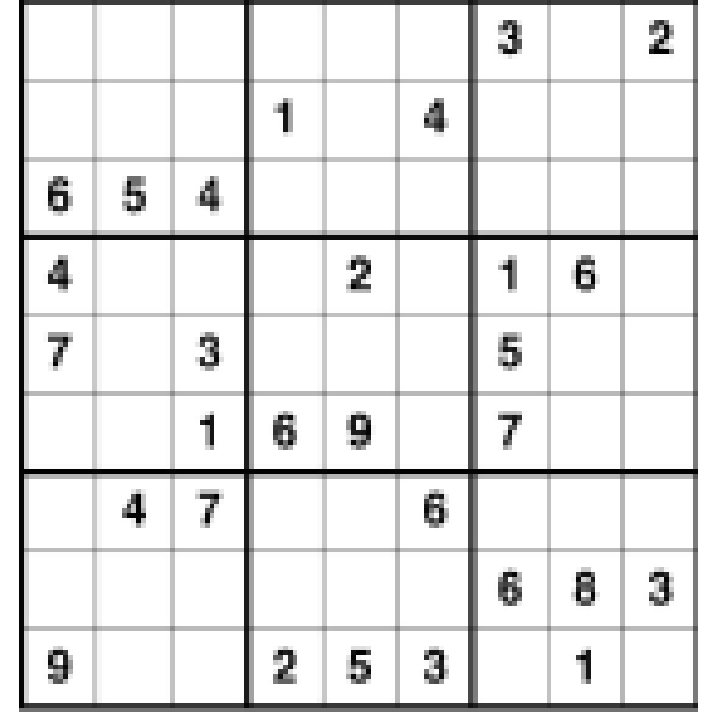
KUM SAATI

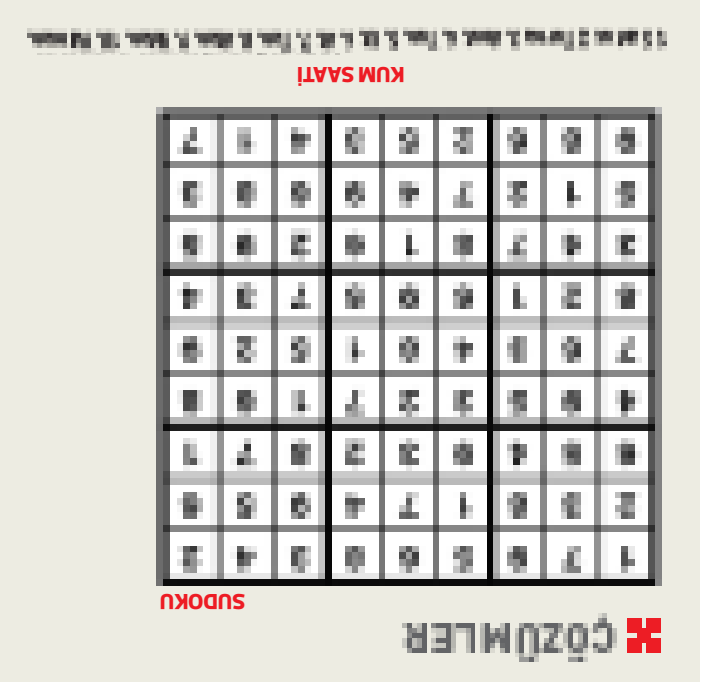
Tamamını doğru şekilde doldurduğunuzda ortaya çıkacak kelimeyi yazınız. Kelimeyi doğru yazmadığınız takdirde soruyu çözümler kısmında bulabilirsiniz.

1. Kuvvetli bir adamın adıdır.
2. Bir tür meyvedir.
3. Bir tür meyvedir.
4. Bir tür meyvedir.
5. Bir tür meyvedir.
6. Bir tür meyvedir.
7. Bir tür meyvedir.
8. Bir tür meyvedir.
9. Bir tür meyvedir.
10. Bir tür meyvedir.

KUM SAATI BULMACA

Bir kelimeyi doğru şekilde doldurduğunuzda ortaya çıkacak kelimeyi yazınız. Kelimeyi doğru yazmadığınız takdirde soruyu çözümler kısmında bulabilirsiniz.

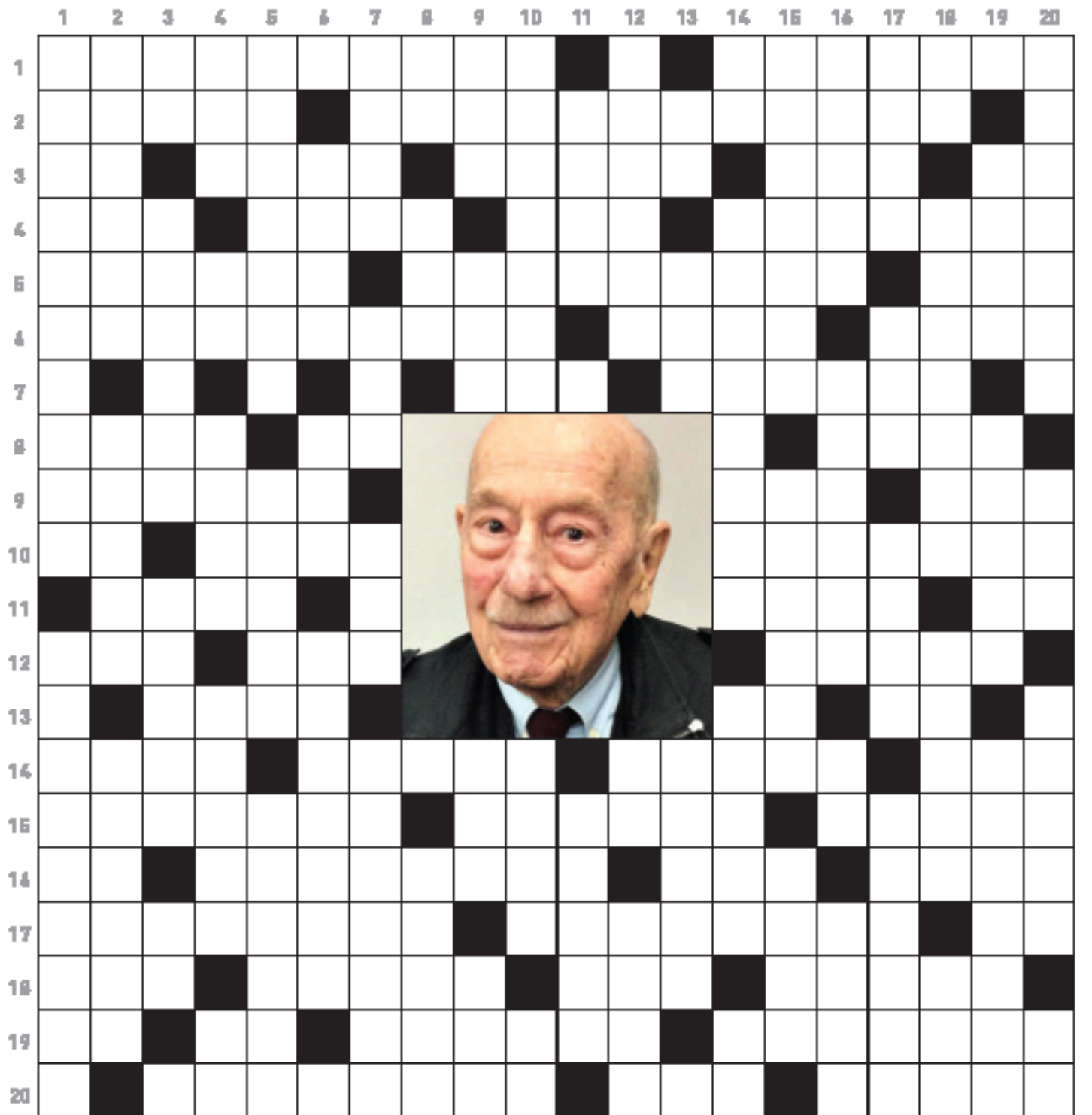
KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA:

1.11 Mart 1917'de Kadıköy'de doğan, Dr. Esat Işık Paşa'nın öyküsü ve Kadıköy Rüzgarları adlı kitapları da olan, Kadıköylü yazar, bürokrat, siyaset ve devlet adamı, milletvekili, bakan (Resimdeki) – Tanrıbilim. 2. Değirmen oluğu – Bir Mayıs Günü Bırakıp Gittin ve Erotika adlı şiir kitapları da olan Yunanlı şair. 3. Rusça evet – Kendisine inanılan kimse – Kas – Kalkan, zırh gibi korunma aracı – Bir nota. 4. Uluslararası Çalışma Örgütü – Asya'da bir ülke – Karakter – Kırılmış taş döşenip üzerinden silindir geçirilerek yapılan yol. 5. Boğa güreşi – Dikkat Kan Aranıyor, Arkadaşımın Aşkısın, Ayşecik Canım Annem ve Cennetin Çocukları adlı filmlerde de oynayan ünlü aktör – İspanyolların sevinç ünlemi. 6. Adana bölgesinde sık tüketilen bir çorba – Verdi'nin bir operası – Alaz. 7. Burun – Tropikal Amerika'da yerde yaşayan bir kuş. 8. Hastalık nöbeti, kriz – Namuslu – Yuva. 9. Nijer'in başkenti – Üç anlamı veren bir önek – Güney Anadolu'da bir ırmak. 10. İsrail'in plaka imi – Erden başgedikliye kadar askerlere verilen ad – Söylenti. 11. İnkı saparlığının güneş tanrısı – Gana'nın başkenti – Su. 12. Eziyet – Soy – Kocaeli'nin Kandıra ilçesine bağlı bir sahil kasabası. 13. Bir işi yerine getirmek için verilen söz – Sümer su tanrısı – Koca. 14. Bir isteği yerine getirme – Yasal, meşru – Giysilerde dikilmiş kıvrım – Tanzanya'nın plaka imi. 15. Sentetik polyester iplerinden yapılan kumaş, tergal – Nabokov'un ünlü romanı – Irak'ın güneyinde önemli bir liman kenti. 16. Hakkında (Kısa) – Şakacı – Üstü kapalı anlatım – Bir Yunan adası. 17. Siyaset – Boğanotundan çıkarılan zehir – Çok eski bir tarih anlatan deyim sözü. 18. İstenilen nitelikleri taşıyan – Ortodoks resmi – Japonya'da, toplumdan dışlanmışlar sınıfı – Bir tür palmye. 19. Bir haber ajansı – Bağışlama – Nurlu, ışıklı – ABD'de bir eyalet. 20. Yol yordam gereğince, kurala uygun bir biçimde – Vietnam takviminde yılbaşı – Hz. Muhammet'in hayatını anlatan kitaplara verilen ortak ad.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1.Arthur Miller'in bir oyunu – Kaldırım Serçesi lakaplı Fransız şarkıcı. 2. Kabuklu bir deniz hayvanı, denizkulağı – Saz, kamış – Amerika'nın, Kaliforniya bölgesinde yetişen, yüksekliği 140 metreyi bulabilen bir orman ağacı. 3. Kabaca evet – Tuna ırmağında kullanılan bir çeşit yolcu kayığı – Kapı kilidi – Lityumun simgesi. 4. Olağandan daha hacimli – Velayet – Kütahya'nın bir ilçesi – Gösterişli, çalımı – Hile, entrika. 5. Bildik, aşına – Süpürgeotu – "Şık ..." (Bülent Ortaçgil'in şarkısı). 6. Bir tür rakı – Kutsal kimse, aziz – Vücudu gelişmiş olan. 7. Hale – Soy – Gec e – İyiden iyiye, iyice. 8. Evet ünlemi – Defa – Üzerinde süsler bulunan, uzun ayaklı fener. 9. Protein sentezine yardımcı olan bir asit türü – Güreşte bir oyun – Ağaçlıklı yol – Endonezya'da bir takımada. 10. Kahramanmaraş'ın bir ilçesi – Masonların toplantı yeri – Bir renk. 11. Ödünç verme – Bir deri hastalığı. 12. Adapazarı'nın ünlü köftesi – Akilah Azra Kohan'ın bir romanı – Kulak iltihabı. 13. Bir nota – Asalak bir böcek – Avrupa'da bir başkent. 14. Boru sesi – Kadın terzi – İsimler – Satrançta bir taş. 15. Parmaklarda, özellikle tırnak yörelerinde görülen ağrılı şiş, dolama – İncelik, naziklik – Cesaret, cüret. 16. Japonya'da bir kent – Ürün daha tarladayken, yetiştiğinde alıcıya teslim edilmek üzere, güvence parası alınarak yapılan satış – Bir kan grubu – Gözün renkli bölümü. 17. Tatlı su gelincığı de denilen balık – Japon Buda rahibi – İsviçre'de bir ırmak – Hafıza kaybı. 18. Osmiyumun simgesi – Ay'ın, Yer'ea dönük yüzünün tam bir daire olarak bütünüyle parlak görüldüğü evre – Sıkıştırılmış olan – Küçük körfez. 19. Ağır hapis mahkumlarının boynuna geçirilen demir halka – Mantık – Yiyeceği ortaklaşa sağlanan toplantı. 20. Kadın cezaevi – Verme, ödeme – Doğu Almanya Devlet Güvenlik Bakanlığınca verilen ad – Bir yüzey ölçüsü.

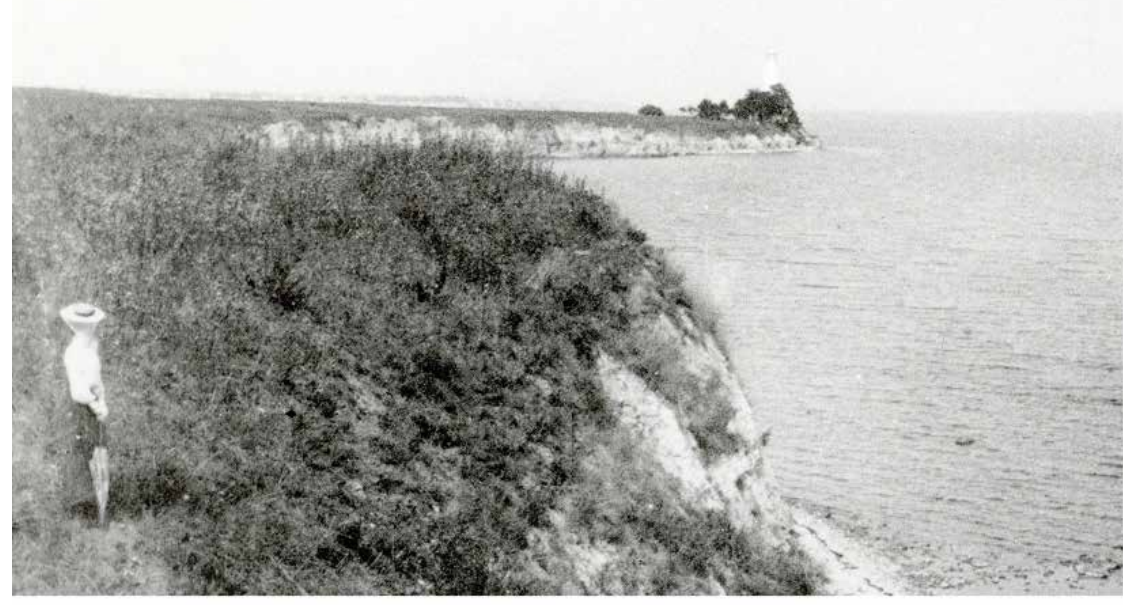
GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1-Fikret Kızılok-Bedia. 2. Imge-Ea-Avanak Avni. 3. La-Koala-Rıyay-Rent. 4. İlhan Selçuk-Aciyadem. 5. Zait-Em-Ag-Oba-İli. 6. Ltd-Arif Damar-ESA-In. 7. Aşk-Se-Ne-Takatuka. 8. Koyunu-Kiraz. 9. Öte-Eza-İtap. 10. Şato-Un-Sb-Ümit. 11. Kr-Kanı-Yomra. 12. Sarih-Amik-TI. 13. Yiv-Dak-Om-Hol. 14. Anafor-Ahi-Anakara. 15. Na-Atifet-Albatros. 16. İşar-Mail-Obi-Karz. 17. Mi-İm-Çiy-lbra-Rea. 18. Oyun Atölyesi-Mera-Ad. 19. Dar-Tül-Ad-TR-Saniye. 20. Aniden-Uraz-Amerika. YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1.Filizli Köşk-Yeni Moda. 2. İmalat-Otarsi-Aşıyan. 3. Kg-Hidayet-Ava-Uri. 4. Rekat-Şu-Okr-Narin. 5. On-Akne-Aidat-Mate. 6. Teaser-Uzun Hafız-Tün. 7. Kalemis-Ani-Kof-Çöl. 8. Al-Fe-Remil. 9. Zn-Çad-Tayyar. 10. Rukan-Eda. 11. Lalk-Me-Halis. 12. Ova-Ma-İl-Bit. 13. Kaya-Rt-Bor-Ra. 14. Neco-Akasya-Aabam. 15. Batibeki-Bomonti-Ese. 16. Ek-Basari-Mimar-Arar. 17. Dara-Atatürk-Kok-Ani. 18. İvedi-Uzama-Hasar-Ik. 19. Annelik-Pi-Tor-Reaya. 20. İtminan-Tellalzade.

İstanbul'un kıyılarına bakmak...

Kadıköy Vapurundan Haydarpaşa Limanı'nda vinçler, depolar ve konteyner kutuları.

Fenerbahçe Koyu'nda bir yürüyüşten Fener burnu, ve deniz feneri 20.yy başı.

İstanbul kıyılarının değişimini rant odaklı kentleşme sürecinin bir parçası olarak değerlendiren Gökçen Erkilic ile "Bu Bir Çizgi Değildir" adlı doktora tezini konuştuk. Erkilic, "Kadıköy'e denizden bakarsak, hikayesini kıyısı konteyner kutularına, iskelelere, mendireklere, sahil yollarına ve marinalara borçlu olduğunu görürüz" diyor

● Erhan DEMİRTAŞ

Gökçen Erkilic'in "Bu Bir Çizgi Değildir" adlı doktora tezi, İstanbul'un kıyılarının insan eliyle nasıl değiştirildiğini konu ediniyor. Kıyı projelerini çalışmasının merkezine alan Erkilic aynı zamanda Haydarpaşa Limanı, Moda Sahili, Kalamış Limanı'na dair de bilgiler veriyor. Tezini konuştuğumuz Erkilic, "Kıyıların şekillendirilmesine daha geniş anlamda dünya üzerindeki kentleşme eleştirilerinin zemininde bakmak gerekiyor. Tarihi bir kırılma döneminden geçiyoruz. Mesela şu günlerde içinden geçtiğimiz viral durumun temelinde de kentleşme, globalleşme pratikleri yatıyor." diyor.

EMLAK DEĞERİ OLARAK KIYILAR

◆ İstanbul'un kıyıları ve özellikle Boğaz çevresi son yıllarda kentin en kıymetli alanlarından biri. Size göre İstanbul'un kıyıları ilk ne zaman emlak olarak değerlendiriliyor?

Burada emlak kavramını biraz daha genişletilmiş bir anlamda ele alalım. Emlak değerini, yani özel mülkiyeti, sınırlandırılmış, "parsel parsel edilmiş" toprak parçası üzerindeki rant olarak düşünebiliriz. Bu anlamda mekanda eşitsizlik doğuran, sermaye ve iktidar ağları ile ilişkili, karasal (territorial) bir mekanizma. Yani emlak karadakilere ait bir sabitleyici, yeni güç merkezleri üretici bir değer. Su kıyısının esas önemi de bu tür karasallıklarla girdiği mücadelede bir aralık olması. Bunun kıyı mekânları ve coğrafyasındaki karşılıklarını saptamak önemli.

Boğazın kısa yerleşim tarihine bakalım. Bu geçit, şehir için kıvrımlı, tepeli bir su coğrafyası oluştururken ve aynı anda son derece işlevsel bir liman geçidi. Daha büyük bir liman coğrafyasının kilit noktası. Buradaki yerleşimlerin genellikle koylar ve dere ağlarına yerleşmiş, köyler ile başladığını hatırlayabiliriz. Merkezde ise kentin göbeğindeki doğal liman Haliç var. Esas yoğunluk ve ticaret merkezi coğrafi olarak burada, yani güneyde. Kuzeye gittikçe Boğaz'da elverişli koyla yerleşmiş küçük limanlar ile iklimi havası suyu temiz vadiler arasında yerleşimler var.

◆ Ne zaman değişiyor peki?

19.yy'da önemli bir kırılma var, saray ile ilişkili yapılar boğaz kıyılarına sığıyor. Bunun, bir gösteriş hamlesi olarak kıyıları daha prestijli kılmış olduğu söylenebilir. Örneğin kıyı doğasına yapılan modern bir inşai bir müdahale ile Dolmabahçe dolduruluyor. Bu dönem kıyılarına dizilen yalılar ile, yamaçlara yanan köşk yapıları, tepelerde kasırlar, üniversite kampüsleri vs. ile prestijli ve işlevsel bir kırılma var. Bu kırılma evriliyor. Ancak yine de bildiğimiz anlamda bir emlak değerinden söz edemeyebiliriz, çünkü özel mülkiyet henüz yok. Bir çeşit parselleme söz konusu. Hikayeyi hızlandırarak değeri artışı için ancak 20.yy ikinci yarısına kadar gelirsek Boğaz manzaralı dairelerden bahsetmeye başlarız. Suyu gören bu yapıların yapısal karakteri ve sosyal coğrafyası şartırcı derecede çok çeşitli. Oluşan yeni orta sınıf mahalleleri, gecekondular, kapalı siteler, yükselen rezidanslar vb. deniz gören manzaralı dairelerin mekânları. Kıyıda değerin oluşması konuşacaksa apartmanlaşma ile birlikte su ile kurulan ilişki de yalnız Boğaz'da değil liman dönüşüm alanlarındaki projelerin mimarisinde de kendini göstermeye devam ediyor. Mesela Galata rıhtımında inşası devam eden projeyi düşünün, terasları var, muhtemelen en yüksek kiralarda deniz gören bu teraslardan elde edilecek.

Yenikapı dolgusunda anroşman, kayıklar, yük gemileri ve kıyıdağıklar, 2018. (Gökçen Erkilic)

Moda sahili ve civarında plaj, denize girenler ve tekneler, 1971. (SALT Araştırma Online Arşivi, <https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/10985>)

◆ Boğazın dışında da aynı durum geçerli diyebiliriz o halde.

Bugün içinde yaşadığımız İstanbul'da deniz gören dairelerin sunduğu değerin dağılımı Boğaz'ın coğrafyasının çok dışına sızmış durumda. Marmara kıyısında Zeytinburnu sahilindeki beton yığınlarını veya Fener-yolu, Göztepe'deki kentsel dönüşümün yeni apartman gökdelenlerini düşünün. Bu açıdan tarihi sürecin bütününe uzun süreli bakarsak insanlar kıyı ile giderek daha fazla "manzara" değerine indirgenmiş karasal bir ilişki kurmuş gibi görünüyor. Kanal İstanbul örneğinin ikinci bir boğaz vaadi ile kıyı ve liman coğrafyasını yeniden şekillendirmeye niyetlenen bir proje. İstanbul'un kendi tarihi içinde suyun kendisini şekillendiren karasal bir değer yaratmaya çalışan en büyük proje. Etkileri İstanbul sınırlarının çok dışında gezegene dair bir müdahale. Yani mekânsal olarak bakarsak emlak değeri değiniz, kent coğrafyasına çok farklı ölçek ve yapılarla sızmış bir durum. Burada insanın kıyı ile kurduğu bir ikizlülük bir otorite ilişkisi var yani. Hem kıyının kendisini şekillendirerek hem de kıyıya bakarak kuruyor.

◆ "KARASAL HAKİMİYET VAR"

◆ İstanbul'da sürekli bir inşai faaliyet var. Bu değişimden en fazla nasibini alan alanlardan biri de kentin kıyıları. Dolgu alanlarla yapay kıyılar elde edilmiş. Bu çabayı nasıl yorumlamak gerek?

"Yapay" kıyılar diyerek neyi kast ediyoruz bunu biraz açmakta fayda var. İnsanın geliştirdiği araçlar, makineler ve teknoloji ile yaptığı müdahalelerin en bütünü ile yapay, ne bütünü ile doğal demek doğru olur. Yapay ve doğal olan birbirini doğuruyor. Dolayısıyla kıyı kentin kendi doğasını insan eli ile yeniden ürettiği bir hat. Bununla ilgili tarihte de suyu ve karayı şekillendirme inşa etme projelerine baktığımızda bunun salt bir mühendislik, tasarım olayı olmadığını, güç dağılımı, farklı siyasal otoritelerin bileşimleri, sermaye dağılımı değişimlerinin vs. gibi derin köklerinin olduğunu görürüz. Kanallar inşa etmek, su yolları açmak, kıtaları birleştirmek, limanlar yapmak, barajlar yapmak, dolgular yapmak, limanları dönüştürmek, kıyı şeritleri planlamak gibi. Ancak bütün bunlar insani şekletme arzularının bir örneği. Kıyıyı şekillendiren eylemler ve olaylara tez çalışmamda kıyının "cerayanları" demeyi tercih ettim. Çünkü şehrin maddi akışlarını düzenliyorlar. Kıyı çizgilerinin zaman içinde değiştiği görülüyor. Bunlara hava fotoğrafları, haritalar veya arşiv belgeleri yolu ile ulaşılıyor. Değişen kıyı çizgileri ise bunun için bir çizgi sınır, gösterge. Dönüşen kıyı coğrafyasını ve peyzajı kıyının eleştiril "hat"ları, yani değişen kıyı çizgileri olarak ele aldım. Böylece kıyının şekillenmesine bakan bütüncül bir eleştirel kartografi mümkün oluyor.

◆ Maltepe ve Yenikapı yakın tarihimizin dolgu alanlarından. Ama neredeyse her dönem kıyılar doldurularak yeni alanlar inşa edilmiş.

Bu açıdan bakınca kıyının karadan denize doğru doldurulması, İstanbul'da zaman içinde uzun sürelere yayılmış bir pratik. Roma, Osmanlı, erken cumhuriyet,

modernleşme ve sonrası dönemlerin kendine özgü krizleri ile kıyılar şekillenmiş. Ancak son on yılda hızı ve ölçeği çok büyümüş durumda. Bunun altındaki maddi neden ise kentin dönüştüğü devasa şantiye ortamı, kentsel dönüşümler bunların kıyıya kustuğu hafriyatlar. Aslında kimse suraya bir dolgu alanı tasarlayalım, üzerine miting alanları parklar yapalım demedi. Hafriyatın çıkarılıp döküleceği yere götürülmesi için gereken ekonomik maliyeti düşürmek adına şehir bu alanlara içinden çıkan toprağı, molozu kustu. Bunun siyasi kılıfı sonradan üzerine uydu. Kıyıyı doldurmak tek başına bir güç peyzajı eylemindense, temelde maddi, ekonomik, çok pragmatik ve işlevsel nedenlerle oluşuyor. Ama kronolojik olarak bakınca Taksim Meydanı'nın son yıllardaki dönüşümünün başlangıcına ve Gezi dönemine denk düşüyor. Kamusal toplanma alanlarını yitirirken, kıyılarda kitlesel miting alanlarına sahip olan bir şehir oldu İstanbul. Yenikapı dolgusunun üzerinde hiç bulunmuş mu, öyle daha iyi anlaşılıyor bu yabancılaşma. Kıyısına gidin. Orada imal edilmiş ve denizden kazanılmış toprak parçasının üzerinde, Theodosius limanının surlarından metrelerce ötede durunca solda tarihi yarımada, Kadıköy, Çamlıca... Hepsi uzak bir resim gibi görünür. Şehre yabancılaşırsınız. Doldurulmuş kıyıların kullanımı hiç olmadığı kadar kısıtlı aslında, serbestçe dolaşmaz ama bunlar hissiz veya ürperti alanlardan ibaret olur. Kıyılarda daha çok yani başındaki suyu yok sayan karasal bir hakimiyet durumu var.

"KADIKÖY KİLİT BİR LİMAN"

◆ Kadıköy'e de değinmekte fayda var. Tezinizde Haydarpaşa, Moda ve Fenerbahçe'ye dair de veriler sunuyorsunuz. Kadıköy özelinde ne söylenebilir?

İstanbul karada olmak ile şehre denizden bakmak arasında yüzyıllardır burada yaşayanları birbirinden çok farklı iki dünyaya götüren bir şehir. Kadıköy'e de denizden bakarsak, hikayesini kıyısının konteyner kutularına, iskelelere, mendireklere, sahil yollarına ve marinalara borçlu olduğunu görürüz. Haydarpaşa'dan Moda'ya kıyıda yürürseniz deniz ile kurulan ilişkilerinde gizli kalanlar üzerinde barındıran bir katmanın üzerine basmış olursunuz. Kıyı kendi tarihini, kendi coğrafyasının üzerinde yağılan maddi bir arşiv gibi, kaydetmiştir. Bu arşivi havalandırmak için hava fotoğraflarına bakınca bundan yüz yıl, altmış yıl geriye gittiğinizde bambaşka bir sahil şeridi belirmeye başlar.

◆ Tezinizde Haydarpaşa Limanına ayrıca değiniyorsunuz...

Kadıköy, aslında İstanbul için çok kilit bir liman. Mesela Kadıköy ve Haydarpaşa'nın en belirgin kıyı peyzajından biri konteyner kutuları var. İlk konteyner kutusunun İstanbul'a varışı buradan oldu. Konteyner 1960'lı yıllarda New York'ta icat oldu. Denizde su üzerinde hareket eden gemilerin lojistiğini karada asfalt ve tekerlekler üzerinde hareket eden kamyonlarınkine melezleyen dönemin müthiş buluşuydu. Buradan globalleşmenin en yaman aparatı olarak tüm dünyanın liman şehirlerine yayıldı. İstanbul'da ise o dönem suların karşı tarafındaki Galata Rıhtımına bu konteyner kutularının inmesi imkansızdı. Çünkü 6 metrelik bu uzun kutuları karaya indirecek makineler için yer barındırmayacak kadar sıkıştıktı. Anadolu yakasında Haydarpaşa Garı bulunuyordu ve demiryolu ağının Anadolu'ya bağlanan düğüm noktası olduğu için de halihazırda yeni konteyner limanı için çok elverişliydi. Yani konteyner liman ticareti ve beraberinde globalleşmenin getirdiği dünya ticaretinin İstanbul'a girişi Haydarpaşa'dan oldu diyebiliriz. İlk beton dolgular limanın parmak parmak denize doğru uzattığı konteyner platformlarıdır. Bunların inşası ve planlarına eski hava fotoğraflarında ve arşivde rastlıyoruz. Haydarpaşa'nın işleyen bir limana dönüştürülmesi ken-

di doğasına aykırı modern bir mühendislik inşası gerektiriyordu. Bunun yegane yolu limanı deniz akıntıları ve bölgeye sıklıkla vuran lodos fırtınalarından koruyan mendirekler inşa etmekte. Kadıköy'e varan vapurlar ile önünden geçerken Haydarpaşa limanında gördüğümüz dizi dizi vinçler, ro-ro gemileri, yük gemileri, depo binaları ve üst üste dizili konteyner kutuları varlığını arkadaki mendirek yapılarına borçludur. Haliç'in elverişli sularına benzer güvenli bir limanı, bu sefer Anadolu yakasında tekrar eden bu yapılar inşa eder. Bugün genellikle karabataklar ve martıların sıralandığı bu çizgisel yapılara 1970'lerde kayıklar ve teknelerle ulaşıldığına, buradan denize girildiğine ve balık tutulduğuna dair kayıtlar mevcut.

DENİZE GİRİLEN MODA SAHİLİ

◆ Araştırmamızı yaptığımız bir başka kıyı şeridi de Moda Sahili. Biraz buranın değişiminden bahsedermisiniz?

Moda sahil yolu ve plajı buranın denizle kurulan tarihine iyi bir örnek. 1990-93 yılları arasında bir imar planı için Kadıköy merkezi Kurbağalidere'ye Moda sahili dolayarak bağlanmasın planlanmıştı. Sonradan bu proje askıya alındı ve sahil yolu için inşa edilen dolgu alanı herkese açık Moda sahil parkına dönüştü. Yani bugün, Kadıköy'ün kamusal hafızasında, gençlerin, müzisyenlerin de toplanarak denize karşı vakit geçirdikleri kıyı parkı eskiden bir sahil yolu için doldurulmuştu. 1971'den kalan bir fotoğrafta ise Moda sahilindeki plajda denize girenler, güneşlenenler ve açıktan geçen tekneler görünüyor. Bugün deniz kulübünü saymazsak pek tanıdık görüntüler değil bunlar.

Daha liberal dönem katmanları ise marinalarda görünüyor. Marinalaşma ve deniz turizminin yükseldiği 1970'lerde, Fenerbahçe koyu henüz düzenlenmemiş bir tekne limanı iken çekilen hava fotoğrafında deniz üstünde gelişigüzel demiremiş tekneler görünüyor. Sonrasında Ege ve Akdeniz'in gelişen turizmle paralel olarak buradaki Fenerbahçe marina inşa edildi. 1970'lerde mimarlık dergisi Arkitekt de Fenerbahçe koyu ile ilgili lodos kazalarından, birbirine çarpıp batan teknelerden bahseder. Burada inşa edilcek marinanın aciliyeti anlatılmıştı.

Eski fotoğraflar ve Goad, Prvitch gibi haritalarına da bakınca Kadıköy'ün bugün kalabalık otobüs yolları, iskeleler ve dolgu parklar ile yürüdüğümüz yerlerin denize doğru olduğunu görürüz. Sahil caddeleri, yokuşlar, falezler, gazinolar, bostanlar, halk parkları, iskelelere rastlanır. Bugün izlerini çoğunlukla kaybetmiş bir sahil var. Bu dönüşümlere bakmayı nostaljik bir kayıp hissi ile yüceltmektense veya eskiye duyulan bir özlemle hayıflanmaktansa yüzleşmemiz ve kendimizi anlamamız gereken bir durum olarak görüyorum.

◆ Son olarak neler söylemek istersiniz?

Kıyıların şekillendirilmesine daha geniş anlamda dünya üzerindeki kentleşme eleştirisinin zemininde bakmak gerekiyor. Tarihi bir kırılma döneminden geçiyoruz. Mesela şu günlerde içinden geçtiğimiz viral durumun temelinde de kentleşme, globalleşme pratikleri yatıyor. Daha çok bağlantı, daha çok hareketlilik, dünya üzerinde artan uçuşlar, bölgelere yayılan kentler, sınırları aşan altyapılarla yaşıyoruz. Ama bu globallik de kendini tüketir duruma geldi. Coğrafyalar, insanlar yerinden ediliyor, ekolojik krizler artıyor, savaşlar ve sınır bölgeleri yeniden yapılanıyor. Bu ilişkilerin ortasında yerellik ve yerel sorunlar yeniden ön plana çıkmaya başladı ve 2020 sonrasında artarak devam edecek. Bunun için yerini iyi bilen insanlar, kentliler ve memleketliler ancak müştereklerine sahip çıkabilecekler. Kendi yüzümüzü tanımamız, coğrafyamızı, ekolojimizi daha iyi bilmemiz ve ona uygun kentsel ve daha insani kararlar alabildiğimiz günleri bekliyoruz.